

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่
ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
POLITICAL ATTITUDE OF CAMBODIAN RESIDING
IN RATCHATHEWI DISTRICT, BANGKOK

Novice Puthea Yon

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่
ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

Novice Puthea Yon

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
พุทธศักราช ๒๕๖๓

(ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

Political Attitude of Cambodian Residing
in Ratchathewi District, Bangkok

Novice Puthea Yon

A Research Paper Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Degree of
Master of Political Science

Graduate School
Mahachulalongkornrajavidyalaya University
C.E. 2020

(Copyright by Mahachulalongkornrajavidyalaya University)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้ับสารนิพนธ์เรื่อง
“ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร”
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(พระมหาสมบุรณ์ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

(รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม)

ประธานกรรมการ

(รศ.ดร.วัลลภ รัฐฉัตรานนท์)

กรรมการ

(ผศ.ดร.ยุทธินา ปราณีต)

กรรมการ

(รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช)

กรรมการ

(รศ.ประณต นันทิยะกุล)

กรรมการ

คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์

รศ.ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช

ประธานกรรมการ

รศ.ประณต นันทิยะกุล

กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

(Novice Puthea Yon)

- ชื่อสารนิพนธ์** : ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ผู้วิจัย** : Novice Puthea Yon
- ปริญญา** : รัฐศาสตรมหาบัณฑิต
- คณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์** :
- : รศ. ดร.ธัชชนันท์ อิศรเดช พธ.บ. (การบริหารรัฐกิจ), น.บ. (นิติศาสตร์), M.A. (Political Science), Ph.D. (Political Science)
 - : รศ. ประณต นันทิยะกุล, ร.บ. (รัฐศาสตร์), ร.ม. (รัฐศาสตร์)
- วันสำเร็จการศึกษา** : ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๔

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ ๑ เพื่อศึกษาทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๒ เพื่อเปรียบเทียบทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ ๓ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

การวิจัยเป็นแบบผสมวิธี ประกอบด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ ๐.๙๖๙ กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๘๓ คน โดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรจำนวน ๙๖๗ คน จากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ซึ่งใช้ระดับความคลาดเคลื่อน ๐.๐๕ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการพรรณนาแจกแจงความถี่ประกอบตาราง และวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ รูปหรือคน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิควิเคราะห์เนื้อหาเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

๑. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๐$, S.D.= ๐.๔๗) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทศนคติในการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.= ๐.๗๘) รองลงมา ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๔) และด้านการแสดงออกทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๙) ตามลำดับ

๒. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพ อาชีพ และรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๓. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวีกรุงเทพมหานคร ด้านการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาต้องการผู้นำที่เก่ง มีความรู้ มีความสามารถ นักการเมืองชาวกัมพูชาต้องดี ฉลาด มีความสามารถในการเป็นผู้นำ การแสดงออกทางการเมือง ต้องการให้ประชาชนชาวกัมพูชามีสิทธิมีเสียงแสดงความคิดเห็น ชาวกัมพูชาต้องการให้นักการเมืองมีวิสัยทัศน์ มองการณ์ไกล มองกว้าง ทันกาล สร้างอาชีพให้กับประชาชน

Research Paper Title : Political Attitude of Cambodian Residing in Ratchathewi District, Bangkok

Researcher : Novice Puthea Yon

Degree : Master of Political Science

Research Paper Supervisory Committee:

- : Assoc. Prof. Dr. Tatchanan Isradet, B.A. (Public Administration), B.A. (LL.B.), M.A. (Political Science), Ph.D. (Political Science)
- : Assoc. Prof. Pranote Nantiyakoon, B.A. (Political Science), M.A. (Political Science)

Date of Graduation : June 12, 2021

Abstract

Objectives of this research were: 1. To study political attitude of Cambodian Residing In Ratchathewi District, Bangkok, 2. To compare people's opinions on political attitude of Cambodian residing in Ratchathewi District, Bangkok, classified by personal factors relations and 3. To study recommendations for people's political attitude of Cambodian Residing in Ratchathewi District, Bangkok.

Methodology was the mixed methods: The quantitative research collected data with questionnaires that had total reliability value at 0.969 from 183 samples, derived from 967 people at Ratchathewi District, Bangkok, using Taro Yamane's formula with significant level set to 0.05. Statistics used to analyze data were frequency, percentage, mean, standard deviation, SD, hypothesis tested by t-test, F-test. The open-ended questionnaires were analyzed by table frequency. The qualitative research collected data from 8 key informants by in-depth-interviewing, analyzed data by descriptive interpretation.

Findings of the research were as follows:

People's Political Attitude of Cambodian Residing in Ratchathewi District, Bangkok by overall was at middle level ($\bar{X}=3.30$) Each aspect was at levels from highest to lowest were that the aspect that had the highest value was Election attitude ($\bar{X}=3.38$) Political liberty ($\bar{X}=3.23$) and Political expression ($\bar{X}=3.23$, S.D.= 0.69) was at middle level.

3. Recommendations for people's political attitude of Cambodian residing in Ratchathewi District, Bangkok were that: On the election side, the people of Cambodia need a leader who is capable, knowledgeable, talented, and Cambodian politicians have to be smart and capable of leadership. Political expression Want the Cambodian people to have the right to voice their opinions. Cambodians want politicians to have vision, foresight, broad vision, and create a career for the people.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชอาณาจักร กรุงเทพมหานคร” สำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับความเมตตาจากคณะกรรมการควบคุมสารนิพนธ์ได้แก่ รศ.ดร.ธัชชนันท์ และ รศ.ประณต นันทิยะกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ และผู้มีพระคุณหลายท่าน ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณประธานและคณะกรรมการสอบทุกท่าน ที่ให้คำแนะนำและชี้แนะให้งานวิจัยฉบับนี้มีความสมบูรณ์

เจริญพรขอขอบคุณ รศ.ดร.สุรพล สุยะพรหม ผู้อำนวยการหลักสูตรบัณฑิตศึกษา ภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ ที่เมตตาทำให้การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ที่เสียสละอันมีค่าเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ขอขอบคุณคณาจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่กรุณาให้ความรู้และประสบการณ์ในการเรียนที่ดี

ขอขอบคุณ และประชาชนในจังหวัดชุมพร ทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามและให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ขอขอบคุณเพื่อนๆ นิสิตหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต ที่ให้การช่วยเหลือทั้งกำลังกายและกำลังใจมาโดยตลอด

อนึ่ง คุณค่าอันเป็นประโยชน์บังเกิดขึ้นจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณความดีนี้บูชาพระคุณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตลอดจน บิดามารดา ครูอุปัชฌาย์อาจารย์ รวมทั้งพุทธบริษัทสี่ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

Novice Puthea Yon

๓๑ มีนาคม ๒๕๖๔

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(ก)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(ข)
กิตติกรรมประกาศ	(ค)
สารบัญ	(ง)
สารบัญตาราง	(จ)
สารบัญแผนภาพ	(ฉ)
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	(๑๐)
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ คำถามการวิจัย	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๕
๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย	๕
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๖
๑.๖ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	๗
บทที่ ๒ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๘
๒.๑ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	๘
๒.๒ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารจัดการเลือกตั้ง	๑๑
๒.๓ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง	๑๔
๒.๔ แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง	๒๒
๒.๕ หลักอุปนิทานิยม	๓๕
๒.๖ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย	๔๗
๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๔๙
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย	๕๕
บทที่ ๓ วิธีดำเนินการวิจัย	๕๖
๓.๑ รูปแบบการวิจัย	๕๖
๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ	๕๗
๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๕๘
๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล	๖๐
๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล	๖๒

บทที่ ๔**ผลการวิเคราะห์ข้อมูล**

- ๔.๑ การวิเคราะห์ข้อมูลระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๓ การวิเคราะห์ข้อมูลปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๔ องค์ความรู้
 - ๔.๔.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย
 - ๔.๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

บทที่ ๕**สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ**

- ๕.๑ สรุปผลการวิจัย
- ๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย
- ๕.๓ ข้อเสนอแนะ
 - ๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
 - ๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ
 - ๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

บรรณานุกรม**ภาคผนวก**

- ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจคุณภาพเครื่องมือวิจัย
- ภาคผนวก ข รายงานผู้ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)
- ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย (สัมภาษณ์)
- ภาคผนวก จ เครื่องมือการวิจัย (แบบสอบถาม)
- ภาคผนวก ช เครื่องมือการวิจัย (แบบสัมภาษณ์)
- ภาคผนวก ซ การหาค่าความเชื่อมั่น
- ภาคผนวก ฉ ภาพการสัมภาษณ์

ประวัติผู้วิจัย

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติให้ับสารนิพนธ์เรื่อง
“ทัศนคติทางการเมืองของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระมหาสมบุญ วุฑฒิกโร, รศ.ดร.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(.....)

..... กรรมการ
(.....)

..... กรรมการ
(.....)

..... กรรมการ
()

..... กรรมการ
()

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
กรรมการ

ชื่อผู้วิจัย

.....
(Novice Puthea Yon)

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

๑.๑.๑ ความเป็นมา

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Democratic political views) หมายถึงการที่ประชาชนเข้าร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เพื่อที่จะมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐ หรือผู้นำรัฐบาล รวมทั้งกดดันให้รัฐบาลกระทำตามความประสงค์ของตนหรือกลุ่มตน และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นเครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงควรเป็นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามกฎหมายที่มีผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมในทุกมิติของกระบวนการทางการเมือง

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงเป็นการกระทำที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อมีอิทธิพลในการตัดสินใจของรัฐบาลเป็นสำคัญ และการกระทำใดที่ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกนโยบายของรัฐบาล หรือเลือกบุคคลสำคัญที่สามารถกำหนดนโยบายของรัฐบาลได้ ก็ไม่ถือเป็นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ประเทศกัมพูชามีรัฐธรรมนูญมาแล้วถึง ๑๘ ฉบับ ทุกฉบับมีหลักการที่ตรงกันประการหนึ่งคือ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอิสระที่เรียกว่า อำนาจอธิปไตย แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมา ประชาชนกัมพูชาจะมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองเท่าที่ควร แต่เมื่อกระแสการเป็นประชาธิปไตยของโลกได้เข้าสู่ประเทศ กัมพูชาก็ทำให้ประชาชนรู้ถึงการที่ตนควรมีสิทธิ เสรีภาพ และมีส่วนร่วมในทางการเมืองมากขึ้น นำมาสู่การปฏิรูประบบการเมืองกัมพูชาที่เห็นได้ชัดในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา พุทธศักราช ๒๕๔๐ ต่อเนื่องมาจนถึงรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ซึ่งให้ความสำคัญกับกระบวนการทัศนคติของประชาชนเป็นอย่างมาก^๑

ความหมายของทัศนคติของประชาชน ทัศนคติ (Attitude) ตามพจนานุกรมอังกฤษฉบับออกฟอร์ด ได้ให้คำนิยามไว้ว่า “เป็นการมีทัศนคติ (ร่วมกับคนอื่น) ในการกระทำบางอย่างหรือบางเรื่อง” คำว่า ทัศนคติโดยมากมักจะใช้ในความหมายตรงข้ามกับคำว่า “การเมินเฉย (Apathy)” ฉะนั้น คำว่าทัศนคติตามความหมายข้างต้น จึงหมายถึง การที่บุคคลกระทำการในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในประเด็นที่บุคคลนั้นสนใจ ไม่ว่าเขาจะได้ปฏิบัติการเพื่อแสดงถึงความสนใจอย่างจริงจังหรือไม่ก็ตาม และไม่จำเป็นที่บุคคลนั้น

^๑เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. ทัศนคติของประชาชนต่อการดำเนินนโยบายของรัฐบาลด้านการบริการจัดหางาน, (กรุงเทพมหานคร : กองแผนงานและสารสนเทศ กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, ๒๕๕๐), หน้า ๑.

จะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับกิจกรรมนั้นโดยตรงก็ได้ แต่การมีทัศนคติ ความคิดเห็น ความสนใจ ห่วงใย ก็เพียงพอแล้วที่จะเรียกว่าเป็นทัศนคติได้ และยังได้ให้คำจำกัดความของทัศนคติของประชาชนว่า “ทัศนคติของประชาชน” หมายถึง การที่กลุ่มประชาชน หรือขบวนการที่สมาชิกของชุมชนที่กระทำการออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม มีความต้องการที่จะบรรลุถึงเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจและสังคมหรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจมติชน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม หรือการดำเนินการเพื่อให้เกิดอิทธิพลต่อรองอำนาจทางการเมือง เศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมในกลุ่มชุมชนทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงานโครงการหรือกิจกรรมนั้น^๒

ในสังคมปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงระบบต่าง ๆ ทั้งทางการเมืองการปกครองของประเทศกัมพูชา และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนกัมพูชา ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นในทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของทัศนคติรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ในสิ่งที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน การกระทำโดยความสมัครใจของสมาชิกในสังคมเพื่อมีส่วนในการคัดเลือกผู้ปกครองและการกำหนดนโยบายสาธารณะทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมเหล่านี้ได้แก่การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งการสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองการอภิปรายพูดคุยในประเด็นทางการเมืองการร่วมประชุมทางการเมืองการให้ความสนับสุนนผู้สมัครหรือพรรคการเมืองในด้านการเงินการติดต่อกับผู้แทนราษฎรนอกจากนี้ยังรวมถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการช่วยเขียนสุนทรพจน์ในการหาเสียงช่วยในการรณรงค์หาเสียงและสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสำคัญต่อการพัฒนาประชาธิปไตย คือทำให้ผู้ปกครองและผู้ถูกปกครองได้มีโอกาสทราบความต้องการของกันและกันอย่างแท้จริงทำให้การดำเนินนโยบายของรัฐตอบสนองต่อผู้เป็นเจ้าของประเทศในด้านเศรษฐกิจการเมืองและสังคม

๑.๑.๒ ความสำคัญของปัญหา

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน ถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้ไปสู่แก่นแท้ของระบอบการเมืองการปกครองที่เป็นของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชาพุทธศักราช ๒๕๔๕ ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยได้มากขึ้นและง่ายขึ้นโดยได้มีการปรับปรุงโครงสร้างทางการเมือง เริ่มตั้งแต่กระบวนการเลือกตั้งที่มาและคุณสมบัติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา หลักเกณฑ์ในการเข้าชื่อเสนอกฎหมาย และการถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและข้าราชการระดับสูง และเพิ่มหลักการให้การออกเสียงประชามติ โดยให้ผลของการออกเสียงประชามติเป็นการให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีหรือให้มีผลเป็นข้อยุติได้ ซึ่งแต่เดิมผลของประชามติเป็นเพียง

^๒บรรดศักดิ์ อูวรรณโณ และคณะ. รายงานการศึกษา เรื่อง ทัศนคติของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ, พิมพ์ครั้งที่ ๒. (กรุงเทพมหานคร : บริษัท เอ.พี.กราฟฟิค ดีไซน์และการพิมพ์ จำกัด, ๒๕๕๔), หน้า ๑๘.

แต่การให้คำปรึกษาเท่านั้น^๓ และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็น เครื่องชี้วัดพัฒนาการทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของแต่ละประเทศ ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเทศที่พัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ในระดับที่ดีแล้ว ก็มักจะกำหนดให้ประชาชนทุกระดับมีสิทธิในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญอย่างเป็นทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งในระดับการเมืองเป็นพื้นฐานสำคัญในการที่จะทำให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้ทางการเมืองโดยทัศนคติ

เนื่องจากการเลือกตั้งในระดับการเมืองเป็นการเมืองที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ซึ่งในอดีตที่ผ่านมาประชาชนในการเมืองจะมีส่วนร่วมในการปกครองการเมืองของตนเองน้อยมาก ทัศนคติที่เป็นรูปธรรมคือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาการเมือง แต่เมื่อเลือกตั้งเสร็จสิ้น ประชาชนจะไม่มีส่วนร่วมอย่างอื่นเลย ในกรณีที่ประชาชนสนใจจะมีส่วนร่วมในการปฏิบัติก็พบว่า ไม่มีช่องทางที่เปิดให้ประชาชนทำอะไรได้มากนักทำให้องค์กรปกครองส่วนเขตขาดพลัง ขาดความร่วมมือ และขาดความสนใจจากประชาชนส่งผลให้การปกครองการเมือง ซึ่งเป็นการปกครองของคนในการเมืองประสบความล้มเหลวอย่าง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. ๒๕๔๕ หมวดที่ ๑๔ ว่าด้วยการปกครองการเมืองได้บัญญัติถึงสาระหลักเกี่ยวกับทัศนคติของประชาชนในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนการเมืองไว้หลายประการ ดังเช่น การเสนอข้อบัญญัติการเมือง การลงคะแนนเสียงถอดถอนสมาชิกสภาในการเมือง และผู้บริหารการเมือง การออกเสียงประชามติ และทัศนคติในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนการเมือง ซึ่งจะเห็นได้ว่าประเด็นเหล่านี้เป็นประเด็นสำคัญต่อการปกครองส่วนการเมืองอย่างยิ่ง ในการกำหนดให้มีการปกครองส่วนร่วมทางการเมือง ต้องเปิดช่องทางและหาวิธีการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองมากขึ้น^๔

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับการเมืองโดยจะทำการศึกษาในพื้นที่ที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยการศึกษาเฉพาะเจาะจงในผู้วิจัยอาศัยอยู่ คือ ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งก่อตั้งขึ้นโดยเริ่มจากสุขาภิบาลข้างเผือกในปี ๒๕๑๓ และได้เปลี่ยนเป็นเทศบาล เมื่อปี ๒๕๔๒ ต่อมาได้ปรับขึ้นเทศบาลเป็นชั้น ๕ เมื่อปี ๒๕๔๓ เป็นเทศบาลขนาดกลาง มีเขตการปกครองรวม ๗ หมู่บ้าน ๒๕ ชุมชน ๖ และจากการสำรวจจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในปี ๒๕๔๔ มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน ๗,๐๙๗ คน มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน ๖,๒๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๙.๔๘๗ จึงถือได้ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำสาเหตุเพราะมีประชากรแฝงจำนวนมาก และบางคนมีรายชื่ออยู่ในสำเนาทะเบียนบ้านแต่ไม่ได้อาศัยอยู่ประจำ รวมทั้งทราบว่าจะมีการเลือกตั้ง แต่ก็ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งเพราะรู้สึกสับสนไม่รู้ว่าจะเลือกใคร มีการใช้เงินซื้อเสียงมาอย่างต่อเนื่องและรุนแรงจนถึงช่วงโค้งสุดท้าย จึงไม่ให้ความสนใจและไม่มีเวลาที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง เพราะคิดว่าการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองไม่สามารถเป็นหลักประกันว่าจะทำให้ระบบการเมืองตอบสนองต่อตนเอง สามารถลดความเหลื่อมล้ำ และแก้ปัญหาคอร์รัปชันได้อย่าง

^๓ กองราชการส่วนเขต, ข้อมูลสภาเขตและองค์การบริหารส่วนเขต ประจำปี ๒๕๖๐, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานพิมพ์สำนักงานเลขาธิการ), หน้า ๑๖.

^๔ ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ.๒๕๖๑, (เล่ม ๑๒๔ ตอนที่ ๔๗ ก, ๒๔ สิงหาคม ๒๕๖๑), หน้า ๒๘.

แท้จริง ประชาชนยังมีความครอบงำทางแนวคิดหรือการปลูกฝังทางความคิดและให้ความเข้าใจในระบบอุปถัมภ์และศักดินาอยู่มีการแบ่งกลุ่มเป็นพรรคเป็นพวก การประชาสัมพันธ์ที่ไม่ทั่วถึง ทักษะคิดจะเน้นเฉพาะช่วงเลือกตั้ง ทำให้ไม่ต่อเนื่อง ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ขาดการให้ความสำคัญต่อการเลือกตั้ง ยังคงมีการซื้อเสียงขายสิทธิ์ในบางพื้นที่ คณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลข้างเผือกได้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการเมืองการบริหาร^๕

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว หากการเมืองในทุกกระดับไม่มีความเข้มแข็งโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเมืองระดับเขต ไม่พัฒนาไปในทิศทางที่สอดคล้องกับระบอบประชาธิปไตย มีการเลือกตั้งที่ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง จะส่งผลต่อการเมืองระดับชาติที่ไร้เสถียรภาพหากมีการรณรงค์การเลือกตั้งประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง ก็สามารถเป็นแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรมหรือช่องทางในการสร้างทัศนคติของประชาชนในอนาคต โดยผลการวิจัยในครั้งนี้ จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาลเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเขตของประชาชน ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองให้เพิ่มมากขึ้นต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั่วไปของประชาชนมีส่วนร่วมอย่างไร ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยควรจะเป็นอย่างไร ผลการวิจัยในครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เทศบาล เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา และเป็นข้อมูลแก่ทางการเมืององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้นต่อไปเพื่อเป็นแนวทางหรือรูปแบบในการบริหารจัดการกิจกรรมหรือช่องทางในการสร้างทัศนคติของประชาชนในอนาคต^๖

๑.๒ คำถามการวิจัย

๑.๒.๑ ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับใด

๑.๒.๒ ผลการเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่าง เป็นอย่างไร

๑.๒.๓ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีอะไรบ้าง

๑.๓ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๓.๑ เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

^๕สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน, (กรุงเทพมหานคร: สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๕๔), หน้า ๗-๘.

^๖ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: วชิรวิทย์การพิมพ์ จำกัด, ๒๕๓๙), หน้า ๔-๕.

๑.๓.๒ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

๑.๓.๓ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑.๔ ขอบเขตของการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาค้นคว้าเพื่อศึกษากระบวนการทัศนคติทางการเมืองของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยมีขอบเขตดังนี้

๑.๔.๑ ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวินิจฉัยเรื่อง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ประชาชนชาวกัมพูชาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไปที่อยู่อาศัยอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนประชากร ๙๖๗ คน

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) ได้แก่กลุ่มผู้นำชุมชน ทั้ง ๕ หมู่บ้าน คณะผู้บริหาร บุคลากรเจ้าหน้าที่ของเขตและประชาชนใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๘ คน

๑.๔.๒ ขอบเขตด้านเนื้อหา จำนวน ๔ ด้าน คือ

๑. ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง
๒. ด้านการร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง
๓. ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง
๔. หลักการบริหารนิยธรรม

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑.๔.๓ ขอบเขตด้านเวลา ตั้งแต่ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓ – มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๔ รวมระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

- ๑.๕.๑ สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมือง แตกต่างกัน
- ๑.๕.๒ สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน
- ๑.๕.๓ สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนที่มีสถานภาพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน
- ๑.๕.๔ สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน
- ๑.๕.๕ สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน
- ๑.๕.๖ สมมติฐานที่ ๖ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

๑.๕.๗ สมมติฐานที่ ๗ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

๑.๕.๘ สมมติฐานที่ ๘ ประชาชนที่มีตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกัน

๑.๖ คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายถึง ทัศนคติในการดำเนินการเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์ การเลือกตั้งและ การตัดสินใจทางการเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

การดำเนินการเลือกตั้ง หมายถึง การเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการของประชาชนในการเลือกตั้งโดยเข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง กรรมการเลือกตั้งประจำเขตปทุมวันกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้ง กรรมการนับคะแนนร่วมสังเกตการณ์ระหว่างการลงคะแนนสังเกตการณ์ระหว่างการนับคะแนน คัดค้าน ร้องเรียนผลการเลือกตั้ง คัดค้านคุณสมบัติของผู้สมัครเลือกตั้ง ตรวจสอบสิทธิเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

การร่วมรณรงค์การเลือกตั้ง หมายถึง ช่วยแจกแผ่นพับ วารสาร ให้ความรู้ผ่านหอกระจายข่าวชุมชน และสื่อสารผ่านวิทยุกระจายเสียง รถประชาสัมพันธ์ บอกต่อเพื่อนและสมาชิกในครอบครัว การอบรม กลุ่มต่างๆ ใน

การตัดสินใจทางการเมือง หมายถึง การเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองกลุ่มผลประโยชน์ ขบวนการเรียนรู้ภาคประชาชนในชุมชน สภาผู้นำชุมชน การสร้างรูปแบบความสัมพันธ์ และแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ชุมชนดูแลตนเอง การปฏิเสธ การยอมรับ กฎหมายที่ไม่ยุติธรรม เปิดเผยต่อสาธารณะชน ชื่อสิทธิ์ ขายเสียง

อุปหายนีธรรม ๗ หมายถึง หลักธรรมเป็นที่ตั้งแห่งความไม่เสื่อม ๗ ประการ ผู้ปฏิบัติธรรมนี้จะ เป็นไปเพื่อความเจริญ โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือ

๑. การประชุมเป็นนิตย หมายถึง การประชุม การปรึกษา หรือ การพูดคุยการประสานงานกันอยู่เป็นประจำ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำทางการเมืองเขตกับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๒. การพร้อมเพียงกันประชุม หมายถึง การประชุม – เลิกประชุม และทำกิจกรรมที่ควรทำโดยพร้อมเพียงกัน การลงมติเห็นชอบร่วมกัน เน้นทัศนคติภายในองค์กรและประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรและเขตหมู่บ้านของเทศบาลตำบล

๓. การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หมายถึง การไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิก ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่างๆ ของเทศบาล หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่นๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือตามความต้องการของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือตามอิทธิพลใดอิทธิพลหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และชอบธรรม

๔. การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาและผู้นำชุมชน เพื่อให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและชุมชน และนโยบายขององค์กรและชุมชนเพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กรและชุมชน และเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ด้วยความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร ความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา

๕. การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี หมายถึง การเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมและบริหารภายในองค์กรและชุมชนเทศบาลให้มากขึ้น โดยมีบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรในสัดส่วนที่ทัดเทียมกับผู้ชาย และได้รับความคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย

๖. การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม หมายถึง การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของเขตที่มีความสำคัญ การปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักเขตของตนเอง การสนับสนุนความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในเขตนั่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๗. การอารักขาคุ่มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม หมายถึง การคุ้มครอง การปกป้อง ประชาชนให้อยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข การปลูกฝังจิตสำนึกทัศนคติกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา การสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ประชาชน หมายถึง ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครที่มีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไป ซึ่งเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้งและมีภูมิลำเนาอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยเพื่อ

๑.๖.๑ ทำให้ทราบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกรุงเทพมหานครที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๒ ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกรุงเทพมหานครที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ

๑.๖.๓ ทำให้ทราบปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกรุงเทพมหานครที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑.๖.๔ นำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นฐานข้อมูลในการจัดทำแผนนโยบาย แนวทางสำหรับพัฒนาและปรับปรุงแก้ไขทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยประเทศของประชาชนให้มีประสิทธิภาพเหมาะสม ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเมืองการปกครอง

บทที่ ๒

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและแนวคิดที่มีความเกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีรายละเอียดดังนี้

- ๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ๒.๒ แนวทางการบริหารจัดการเลือกตั้ง
- ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง
- ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง
- ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง
- ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับหลักโยนิโสมนสิการ
- ๒.๗ ข้อมูลบริบทเรื่องที่วิจัย
- ๒.๘ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- ๒.๙ กรอบแนวคิดในการวิจัย^๑

๒.๑ แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำว่า การเมือง หมายถึง ระเบียบปฏิบัติช่วยกันจัดบ้านเมืองหรือสังคมหรือโลกให้มัน หมดปัญหาหรือการช่วยแก้ปัญหาบ้านเมืองสังคมทั้งหมดนั่นเอง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย นั้นเป็น แนวทางหรือกิจกรรมที่สำคัญยิ่งของการปกครองแบบประชาธิปไตยหรือไม่ว่าการปกครองรูปแบบใด ก็ตามบทบาทของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนก็มุ่งหมายมุ่งจำเป็นอย่างยิ่งต่อการรักษาความ สมดุลระหว่างผู้บริหารประเทศ (รัฐบาล) กับผู้รับผลประโยชน์อันเกิดจากการบริหารประเทศ (ประชาชนกัมพูชา) ซึ่งหากแม้ว่าระบบการเมืองใดก็ตามที่ละเลยในประเด็นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยย่อม ไม่สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงเช่นกันสำหรับแนวคิดที่เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเมืองกัมพูชาถูกกำหนดให้อยู่ในกรอบของระบอบรัฐธรรมนูญซึ่งกษัตริย์ทำหน้าที่เป็นประมุขและนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล ในปี พ. ศ. ๒๕๒๒ เวียดนามได้รุกรานกัมพูชาและล้มล้างระบอบการปกครองกัมพูชาประชาธิปไตยจากนั้นพวกเขาก็ยึดครองกัมพูชาและจัดตั้งรัฐบาลบริหารคือสาธารณรัฐประชาชนกัมพูชา หลังจากการล่มสลายของลัทธิคอมมิวนิสต์ทั่วโลกในปี พ.ศ. ๒๕๓๓ ในที่สุดเวียดนามก็ถอนกองกำลังออกจากดินแดนกัมพูชา รัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับการรับรองหลังจากข้อตกลงสันติภาพปารีส พ.ศ. ๒๕๓๔ และ มีการเลือกตั้งที่จัดโดยองค์การเปลี่ยนผ่าน

^๑พุทธทาสภิกขุ, ธรรมะกับการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ, ๒๕๔๖), หน้า ๒๑.

แห่งสหประชาชาติในกัมพูชา รัฐธรรมนูญประกาศให้เป็นประชาธิปไตยแบบหลายฝ่ายแบบเสรีนิยมใน กัมพูชาและอำนาจแบ่งออกเป็นสามสาขาคือฝ่ายบริหารตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติ อย่างไรก็ตาม นับตั้งแต่มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญในกัมพูชาไม่มีพรรคฝ่ายค้านใดสามารถเอาชนะพรรคร่วมได้ซึ่ง ทำให้สมเด็จพระอานันท์เสนาเข้ามาเป็นอำนาจในตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรวม ๔๘ ปีนับตั้งแต่ปี ๒๕๑๕ พรรค สมเดชมเป็นพรรคประชาชนกัมพูชาซึ่งได้รับที่นั่งทั้งหมด ๑๐๓ ที่นั่งในรัฐสภาในปี ๒๕๖๑ หลังจากยุบ พรรคช่วยชาติกัมพูชาก่อนหน้านั้นเป็นพรรคฝ่ายค้าน รัฐธรรมนูญประกาศเพิ่มเติมว่ากัมพูชาเป็น "รัฐอิสระ อธิปไตยสงบเป็นกลางและไม่ฝักใฝ่ฝ่ายใด" โดยรัฐบาลในนามของและด้วยความเห็นชอบของกษัตริย์ รัฐบาลจัดตั้งโดยสำนักงานคณะรัฐมนตรีโดยนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีได้รับความช่วยเหลือจาก สมาชิกของสภาเช่นรองนายกรัฐมนตรีรัฐมนตรีอาวุโสและรัฐมนตรีอื่น ๆ อำนาจนิติบัญญัติถูกถ่ายโอน ไปยังรัฐสภาโดยที่รัฐสภามีอำนาจในการลงมติร่างกฎหมายและวุฒิสภามีอำนาจในการตรวจสอบ เมื่อ กฎหมายผ่านทั้งสองห้องร่างกฎหมายจะถูกส่งไปยังพระมหากษัตริย์เพื่อลงนามและประกาศใช้ ตุลา การมีหน้าที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชนกัมพูชาและแก้ไขข้อพิพาทอย่างเป็นทางการ เป็นกลาง ดังมี รายละเอียดต่อไปนี้

๒.๑.๑ ความหมายของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำกล่าวที่ว่า “การเมืองเป็นเรื่องของคนทุกคนและทุกคนก็ไม่สามารถปฏิเสธผลกระทบ ทางการเมืองต่อการดำรงชีวิตของประชาชนกัมพูชาได้” คำกล่าวนี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าการหลายท่าน ได้หันมาให้ความสนใจและศึกษาไว้อย่างมากมายจนสามารถสะท้อนแนวคิดต่างๆออกมาตามบริบท ทางสังคมการเมืองและวัฒนธรรมของตนเองโดยเฉพาะประเด็นความหมายทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยมีให้แนวคิดไว้อย่างหลากหลายเช่นไม่รอนวีเนอร์ได้รวบรวมความหมายของทัศนคติทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ในหลายลักษณะต่างๆ ใน ๑๐ ประการ ได้แก่

๑) การเข้าร่วมทางการเมืองคือการกระทำในรูปแบบการสนับสนุนหรือเป็นการกระทำเพื่อ เรียกร้องต่อรัฐบาล (support and demand)

๒) การเข้าร่วมทางการเมืองคือพยายามเพื่อก่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลการในการใช้อิทธิพล (influence) ต่อการปฏิบัติงานของรัฐบาลหรือการเลือกสรรผู้นำรัฐบาล

๓) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่ถูกต้องตามกฎหมายของพลเมือง (legitimate)

๔) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีตัวแทนทางการเมือง (representation)

๕) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ สภาพที่บุคคลไม่ต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (alienation) เพราะเห็นว่า การเข้ามามีส่วนร่วมนั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเองซึ่งแตกต่างจาก การเฉยเมยทางการเมือง

(apathy) เป็นการขาดความสนใจต่อการเมืองทั้งสิ้น

๖) ผู้ที่เข้าร่วมทางการเมืองจะหมายถึงผู้กระตือรือร้น (active) หรือผู้ที่มีความตื่นตัวทาง การเมืองเป็นพิเศษ (activists) เช่นผู้ที่สมัครเข้ารับการเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรคการเมืองการ ร่วมประชุมทางการเมือง และการให้ความสนใจต่อปัญหาสาธารณะ นอกจากนี้ยังรวมถึงการเข้าร่วม ทางการเมืองในระดับต้น ๆ ได้แก่ การไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง (ซึ่งถือเป็นการกระทำที่มีแรงจูงใจน้อยมาก) หรือการไม่ได้ไปใช้สิทธิ์เลือกตั้ง แต่มีการพูดคุยกับเพื่อนบ้านในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง การแสดงความ

คิดเห็นและการแสดงประชามติทางการเมือง รวมทั้งการให้ความสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน

๗) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา (persistence continuum) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีความเป็นสถาบัน (institutionalized) และมีการจัดตั้ง นอกจากนั้นยังรวมไปถึงการกระทำที่เป็นครั้งคราว ซึ่งเกิดขึ้นมาอย่างทันทีทันใด และบีบคั้นความรุนแรง เช่นการจลาจล การยกพวกตีกัน การรวมกลุ่ม และการลอบฆ่านักการเมือง

๘) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่เป็นความพยายามในการที่จะเข้ามามีอิทธิพลเหนือการปฏิบัติการของราชการ (bureaucratic actions) และนโยบายสาธารณะ (public policy)

๙) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำที่มีผลต่อการเมืองในระดับชาติ (national politics) และการเมืองในระดับเขต

๑๐) การเข้าร่วมทางการเมือง คือ การกระทำทางการเมือง (political action) แต่ในขณะเดียวกัน แต่ละสังคมมีการกระทำทางการเมืองแตกต่างกันออกไป ตามบริบทของสังคมนั้น ๆ เช่นว่า ในสังคมหนึ่งถือว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นการกระทำที่เกิดจากความสมัครใจ ไม่ว่าจะประสบผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม หรืออาจเกิดขึ้นเพียงบางครั้งคราวหรือต่อเนื่อง อาจถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ได้ ซึ่งการกระทำเหล่านี้เพื่อการมีอิทธิพลในการจัดสรรนโยบายสาธารณะและบริหารนโยบายของรัฐบาล ตลอดจนการเลือกผู้นำทางการเมืองทั้งในระดับชาติ และระดับเขต^๒ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการกัมพูชาอีกหลายท่านได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาไว้อย่างหลากหลาย เช่นเดียวกัน ดังเช่นความหมายที่ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นทัศนคติที่ประชาชนกัมพูชาจะพึงมีในการกำหนดนโยบาย เช่น การเข้าเป็นรัฐบาล การมีอิทธิพลต่อรัฐบาลการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง^๓ ยังหมายถึงทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยการปกครองของประชาชนกัมพูชาตามสิทธิที่ระบอบการเมืองและกฎหมายกำหนดให้กระทำได้ เป็นการกระทำที่ต้องเกิดขึ้นจากความสมัครใจของประชาชนกัมพูชา เพื่อให้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายของรัฐทั้งในการเมืองการปกครองระดับเขตและระดับชาติ^๔ สอดคล้องกับแนวคิดของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่ได้อธิบายทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสมัครใจของสมาชิกในสังคมการเมืองที่จะกระทำโดยมีจุดมุ่งหมายทั้งทางตรงและทางอ้อมต้องการมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายหรือการทำงานของรัฐบาลไม่ว่าจะในระดับเขตหรือระดับชาติ รวมถึงกิจกรรมง่าย ๆ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การถกเถียงปัญหาการเมือง หรือการสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของประชาชนกัมพูชา เป็นต้น^๕ ซึ่งการกระทำอาจจะถูกกฎหมายหรือผิดกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรงหรือไม่ใช้ความรุนแรง การกระทำต่างๆ อาจโดยสำนักทางการเมืองหรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้เช่นกัน และต้อง

^๒Myron Wiener, "Political Participation: Crisis of the Political Process", in *Crisis and Sequences in Political Development*, (Princeton: Princeton University, 1971), pp. 161-163.

^๓จรรยา สุภาพ, *หลักรัฐศาสตร์*, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๒๗), หน้า ๓๑๐.

^๔จันทนา สุทธิจारी, *การเมืองการปกครองกัมพูชาตามรัฐธรรมนูญฉบับประชาชน*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ วี.เจ. พรินติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๔๑๐.

^๕พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, *ข่าวสารการเมืองของชนกัมพูชา*, (กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, ๒๕๒๖), หน้า ๒๓-๒๔.

สะท้อนการกระทำ (Activity) ของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลเรียกว่า “ทัศนคติโดยตนเอง” (Autonomous Participation) ทัศนคติซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในนโยบาย โดยอ้อม เรียกว่า “ทัศนคติโดยการถูกระดม” (Mobilization Participation)^๖ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ฌ็องส์ ลินส์ว็สต์ ที่ได้อธิบายทัศนคติทางการ

เมืองไว้ว่าบุคคลที่สนใจทางการเมือง มีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง ตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตน

ซึ่งเป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมและเป็นคนที่มีความหวังในชีวิต^๗ รวมถึงทัศนคติที่เป็นพฤติกรรมในการกำหนดตัวผู้ปกครอง การถอดถอนผู้ปกครอง การตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐโดยการร่วมทำประชาพิจารณ์ การร่วมผลักดันการกำหนดนโยบายของรัฐ การวิพากษ์วิจารณ์ และการเคลื่อนไหว ชุมนุมทางการเมือง^๘ นอกจากนี้ สิทธิพันธ์ พุทธหุน ได้สรุปความหมายของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง ไว้ว่า กิจกรรมของประชาชนที่มุ่งจะเข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลในระดับต่าง ๆ ซึ่งรูปแบบการเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมืองในแต่ละสังคมย่อมแตกต่างกันไปด้วย^๙ รวมถึง ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ ให้ความหมายทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ว่า การปฏิบัติกรอย่างใดอย่างหนึ่งด้วยความสมัครใจ ในรูปแบบต่างๆ ไม่ว่าจะใช้วิธีการที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่มีกฎหมายบัญญัติรองรับ มีการดำเนินการ แบบจัดองค์กรหรือไม่ มี โดยจะเป็นการกระทำที่มีความต่อเนื่องหรือเป็นครั้งคราวก็ได้ รวมทั้งจะเป็น ผลสำเร็จหรือไม่ก็ตาม การกระทำนั้นมุ่งประสงค์ที่จะมีอิทธิพลต่อการเลือกนโยบายสาธารณะ การบริหารงาน นโยบายสาธารณะ และการเลือกผู้นำทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นระดับชาติหรือระดับเขต^{๑๐}

เมื่อพิจารณาจากแนวคิดของนักวิชาการดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยสามารถสรุปการมีส่วนร่วมทางการเมืองไว้ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นกิจกรรมที่ประชาชนกัมพูชาเข้าไปมีบทบาทเป็น สำคัญที่ส่งผลการกระทำนั้นถึงรัฐบาลหรือผู้นำทางการเมือง ทั้งในระดับเขตและระดับชาติ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การชุมนุมเรียกร้องของประชาชนกัมพูชาทางการเมือง การตัดสินใจเชิงนโยบาย ของรัฐบาลอันมีผลต่อประชาชนกัมพูชาทั้งทางตรงและทางอ้อม การทำประชาพิจารณ์ ผลแห่งทัศนคติ ในกิจกรรมทางการเมืองอาจสำเร็จหรือไม่สำเร็จก็ได้ โดยทั่วไปในสังคมการเมืองเป็นสิ่งสำคัญที่สุดพลาดไม่ได้เพราะการเมืองเป็นครัวของประชาชนและการเมืองมีผลต่อชีวิตและชีวิตประจำวันของพลเมืองและอนาคตของชาติ ไม่มีสังคมใดที่จะเจริญรุ่งเรืองได้หากประชาชนที่เป็นเจ้าของประเทศไม่ยอมพิจารณาสังคมของตน และในสังคมที่เติบโตทรัพยากรในสังคมส่วนใหญ่

^๖ ทิพาพร พิมพ์สุทธิ, **พัฒนาทางการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, หน้า ๒๐๔ – ๒๐๕)

^๗ ฌ็องส์ ลินส์ว็สต์, **จิตวิทยาการเมือง**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๙), หน้า ๑๑๗.

^๘ สมบัติ อารังอัญวงศ์, **การเมืองกัมพูชา**, (กรุงเทพมหานคร : เสมาธรรม, ๒๕๔๙), หน้า ๕๗๐.

^๙ สิทธิพันธ์ พุทธหุน, **ทฤษฎีพัฒนาการเมือง**, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๑), หน้า ๑๕๖ – ๑๕๗.

^{๑๐} ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, **โครงการทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนและความคิดเห็นต่อ การทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ, ชุดโครงการวิจัยเรื่อง การติดตามและประเมินผลบังคับใช้รัฐธรรมนูญ**, (สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.), ๒๕๔๖), หน้า ๘.

เป็นคนที่ชอบติดตามฟังชอบอ่านชอบสังเกตและเข้าใจปัญหาของประเทศและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะพลเมืองของสังคม ที่ ตัวอย่างเช่นหากประเทศมีทางตันทางการเมืองที่ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างพูดถึงการพัฒนา เพราะถ้าทางตันทางการเมืองความวุ่นวายของชาตินักลงทุนในและต่างประเทศหยุดทำธุรกิจคนตกงานประท้วงจลาจลเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นประเทศชาติจะหายนะ และในทางกลับกันเมื่อคนในสังคมไม่ยุ่งกับการคิดเรื่องการเมืองก็เป็นปัจจัยที่ดีสำหรับนักการเมืองที่จะมีโอกาสสร้างเครือข่ายครอบครัวฝ่ายในทุกสถาบันของรัฐรวมพลังกันเพื่อจัดตั้งเผด็จการแบบฝึกฝายความเป็นครอบครัวทำลายผลประโยชน์ของชาติและประชาชน นอกจากนี้การสร้างผู้คุ้มกันด้วยตัวเองนั้นเทียบเท่ากับการจัดตั้งกลุ่มติดอาวุธอาจเพื่อตอบสนองความทะเยอทะยานของผู้ปกครองเพื่อกดขี่หรือข่มขู่ประชาชนเพื่อรักษาและรักษาอำนาจและอิทธิพลของตน ให้เจ้าหน้าที่และเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูงของกองกำลังเป็นเครื่องมือในการปกป้องอำนาจของตน และยิ่งไปกว่านั้นความเป็นผู้นำสามารถนำไปสู่การปกครองแบบเผด็จการมีความเข้มข้นของอำนาจ และเมื่อประเทศกระจุกตัวอยู่ในอำนาจนั้นคือกฎหมายผ่อนปรนประเทศก็ไม่มีหลักนิติธรรมที่แท้จริงและเมื่อประเทศใดมีการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพประเทศนั้นก็มักจะสร้างอนาธิปไตยขึ้นทั่วประเทศ นับไม่ถ้วนเช่นผู้อพยพเข้าเมืองโดยผิดกฎหมายการแย่งชิงที่ดินมลพิษสิ่งแวดล้อม

การตัดไม้ทำลายป่าการละเมิดสิทธิมนุษยชนความอยู่ดีธรรมในสังคมการผิดศีลธรรมความเห็นแก่ตัวการทุจริตปัญหาเศรษฐกิจการว่างงานราคาก๊าซราคาที่ไม่เปลี่ยนแปลงคุณภาพของผลิตภัณฑ์การเมืองและศาสนา และอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายสำหรับผู้ยิ่งใหญ่และผู้มีอำนาจเป็นเพียงศีลธรรมเท่านั้นพวกเขาไม่ทำหรือไม่เคารพมันขึ้นอยู่กับความตั้งใจของพวกเขา ผู้นำอำนาจเข้มข้นสามารถแทรกแซงได้ในทุกสถาบันแม้แต่ฝ่ายตุลาการและฝ่ายนิติบัญญัติ ผู้ที่อยู่อย่างสุขสบายในสังคมอำนาจเข้มข้นเป็นเพียงผู้ที่มีอำนาจมีเงินและเป็นพรรคพวก ผลก็คือเหยื่อไม่ใช่ใครอื่นใครคือคนอ่อนแอไม่มีเงินไม่มีอำนาจไม่มีสาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งอำนาจทั้งหมดในการจัดการกิจการของประเทศนั้นอยู่ในมือของบุคคลคนเดียวหรือกลุ่มบุคคลขนาดเล็ก และรัฐที่ปกครองโดยการมุ่งเน้นอำนาจไปที่บุคคลคนเดียวหรือกลุ่มคนเป็นพรรคพวกโดยมุ่งเน้นครอบครัวกล่าวคือบุคคลหรือกลุ่มหนึ่งจะตัดสินใจในทุกระดับของประเทศ

การตัดสินใจทั้งหมดต้องเป็นไปตามความปรารถนาของผู้บังคับบัญชาและสนองผลประโยชน์ของผู้บังคับบัญชาทุกคน ในส่วนของการดำเนินงานนั้นไม่ได้ผลเพราะข้าราชการในระดับตำบลผลกระทบความรับผิดชอบไปยังเจ้าหน้าที่ระดับสูงขึ้นไปอย่างต่อเนื่องนั่นคือประชานิยมผลักดันไปที่อำเภออำเภอผลักดันให้จังหวัดและจังหวัดผลักดันไปสู่ระดับชาติเพื่อแสดงให้เห็นว่าพวกเขาไม่ใช่คุณไม่ได้เป็นฝ่ายผิด ด้วยเหตุนี้การดำเนินการในรูปแบบของรัฐบาลที่รวมอำนาจจึงนำไปสู่การปกครองแบบเผด็จการได้อย่างง่ายดายและเผชิญกับอันตรายที่ยิ่งใหญ่ที่สุดจากการสูญเสียดินแดนหรือทำลายชาติโดยไม่มีกรรณจากต่างชาติ และหากประชาชนในประเทศที่ไม่สนใจการเมืองมากนักไม่ชอบฟังไม่ชอบอ่านไม่ชอบสังเกตไม่ชอบติดตามไม่ชอบมีส่วนร่วมคิดและทำความดีและคิด แต่เพียงความเชื่อคิด แต่ผลประโยชน์ โดยส่วนตัวแล้วความเฉื่อยชาความเห็นแก่ตัวการอยู่ในความเงียบเพียงเพื่อเป็นอิสระคือความสำเร็จที่ยิ่งใหญ่ของคนชั่วร้ายและเป็นโอกาสที่ดีสำหรับการกรรณจากต่างชาติ สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าประเทศชาติจะสูญสลายได้หากประชาชนในประเทศนั้นไม่สนใจการเมือง ดังนั้นประชาชนทุกคนต้องมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง

๒.๑.๒ รูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

รูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยถือว่าเป็นภาพสะท้อนของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ภาคประชาชนกัมพูชาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งตามแนวคิดของ บาร์เบอร์ เจ เดวิด ได้แบ่งรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไว้ ๒ ประการ ดังนี้

๑) ทัศนคติโดยตรง เป็นลักษณะที่ประชาชนกัมพูชาเป็นผู้ดำเนินการปกครองตนเอง โดยตรง เช่น การบริหารงาน การกำหนดนโยบาย และการตัดสินใจในการดำเนินงานด้วยตนเอง^{๑๑}

๒) ทัศนคติโดยทางอ้อม เป็นลักษณะที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมแต่ไม่ได้เป็นผู้ดำเนินการปกครองด้วยตนเองโดยตรง แต่เป็นการเลือกตัวแทนเข้าไปทำหน้าที่ด้วยวิธีการเลือกตั้ง โดยประชาชนอย่างเสรี ซึ่งกลไกนี้ต้องการให้ประชาชนกัมพูชาเข้ามาควบคุมการบริหารงานฝ่ายปกครองให้ เป็นไปตามความต้องการ^{๑๒} นอกจากนี้ อัลมอนต์และโพลล์ ได้จำแนกรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็น ๒ รูปแบบใหญ่ ๆ ดังนี้

๑) รูปแบบตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Conventional Forms) สามารถแบ่งเป็นรูปแบบย่อย ๆ ได้ดังนี้

- ๑.๑) การออกเสียงเลือกตั้ง
- ๑.๒) การสนทนาเรื่องการเมือง
- ๑.๓) การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- ๑.๔) การจัดตั้งและการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ
- ๑.๕) การติดต่อส่วนตัวกับเจ้าหน้าที่การเมือง

๒) รูปแบบที่ไม่เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ (Unconventional Forms) แบ่งเป็น รูปแบบย่อย ๆ ดังนี้

- ๒.๑) การยื่นข้อเรียกร้อง
- ๒.๒) การเดินขบวน
- ๒.๓) การเข้าประจันหน้ากัน
- ๒.๔) การละเมิดกฎหมายของสังคม
- ๒.๕) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง

๒.๖) สงครามแบบกองโจรและการปฏิวัติรัฐประหาร^{๑๓}

^{๑๑}Barber J. David, **Citizen Politics**, (Chicago: Markham, 2010), p. 3.

^{๑๒}James R. Townsend, **Political Participation in Communist China**, (Berkley and Los Angeles: University of California Press, 2018), p. 25 – 29.

^{๑๓} Almond, Gabriel A. and Jr. B.G. Powell, **Comparative Political Today**, (Boston: Little Brown and Company, 2558), p. 145 - 146.

อนึ่งในการจำแนกรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัดอีกท่านหนึ่ง คือ เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลบราธ ได้จำแนกรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ ๖ รูปแบบด้วยกัน ได้แก่

๑) การเลือกตั้ง (Voting) เป็นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สามารถแยกกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์หาเสียงและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมือง การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็นเพียงการแสดงออกของประชาชนกัมพูชาถึงความจงรักภักดีต่อระบอบการเมืองมากกว่าเป็นการกระทำตามความต้องการของตน เป็นการไปทำตามความสำนึกในหน้าที่พลเมืองดีมากกว่า ที่จะเชื่อว่าการ ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งนั้นจะมีผลทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไป

๒) การเป็นเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองและผู้รณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (Party and Campaign Workers) หมายถึงการเข้ามีส่วนร่วมในพรรคการเมืองทั้งในช่วงระหว่างการเลือกตั้งและ การรณรงค์หาเสียง การบริจาคเงินช่วยเหลือผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนประชาชนกัมพูชาไปลงทะเบียนเพื่อสิทธิในการลงคะแนนการเข้าร่วมและสนับสนุนพรรคการเมือง การพยายามชักชวนให้ประชาชนกัมพูชา ลงคะแนนเสียงแก่พรรคหรือผู้สมัครที่ตนขอ การลงสมัครรับเลือกตั้ง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนี้ เป็นแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ

๓) การเป็นผู้มีบทบาทในชุมชน (Community Activities) เป็นการก่อตั้งกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม หรือร่วมมือกับกลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้ว เพื่อเข้าไปมีบทบาทเกี่ยวกับกิจกรรมสาธารณะหรือติดต่อกับทางราชการในเรื่องปัญหาสังคม ผู้มีบทบาทในชุมชนจึงนับว่าเป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นสูงตลอดจนมีระดับความผูกพันทางจิตใจกับชุมชน

๔) การติดต่อกับทางราชการ (Contracting Officials) เป็นกิจกรรมที่เน้นเฉพาะของ บุคคลซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อบุคคลนั่นเองเท่านั้น เช่น การติดต่อกับทางราชการในเรื่องการเสียภาษี โรงเรียน การทำถนน การติดต่อขอรับสวัสดิการ เป็นต้น

๕) การเป็นผู้ประท้วง (Protestors) ขอบเขตของกิจกรรมในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย รูปแบบนี้ คือ การเข้าร่วมเดินขบวนตามถนนหรือก่อให้เกิดจลาจล (ถ้าจำเป็น) เพื่อบังคับให้รัฐแก้ไข บางสิ่งบางอย่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการเมืองให้ถูกต้อง การประท้วงที่เปิดเผยต่อสาธารณะชน

๖) การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมือง (Communicators) ได้แก่ การติดต่อข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้องหรือส่ง คำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมอภิปรายปัญหาทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับ การเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจแก่ทางราชการ และการเขียนจดหมายหรือบทความถึง บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้เข้าร่วมลักษณะนี้มักจะเป็นคนที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมาก และมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย การเป็นผู้สื่อข่าวสารทางการเมืองเหล่านี้จะวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล มากกว่าเจ้าหน้าที่พรรคการเมืองหรือผู้รักชาติ แต่จะไม่แสดงออกด้วยการประท้วง^{๑๔}

^{๑๔}Lester W. Milbrath, *Aspects of Political Development*, (Boston: Little, Brown, 2553), p. 12 – 16.

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นได้สอดคล้องกับแนวคิดของซามูเอล พี ฮันท์ตัน และ โจแอน เอ็ม เนลสัน เช่นเดียวกัน ซึ่งได้แบ่งทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยออกเป็น ๕ รูปแบบ ได้แก่

๑) กิจกรรมการเลือกตั้ง (Electoral Activity) หมายถึงกิจกรรมการออกเสียงเลือกตั้ง และการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง

๒) การวิ่งเต้น (Lobby) หมายถึง การติดต่อเจ้าหน้าที่หรือผู้นำทางการเมือง เพื่อหาทาง เข้าไป มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยใช้ข้อมูลต่างๆ เพื่อผลประโยชน์ของกลุ่มเป็นเกณฑ์

๓) กิจกรรมขององค์กร (Organization Activity) เป็นกิจกรรมทางการเมืองของกลุ่ม องค์กร ใดองค์กรหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องผลประโยชน์เฉพาะอย่างหรือ อาจจะเป็นผลประโยชน์ต่อส่วนรวมก็ได้

๔) การติดต่อในบางประเด็น (Counteracting) หมายถึง การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ เจ้าหน้าที่ทางการเมืองเป็นส่วนตัว โดยมุ่งหวังประโยชน์ส่วนตัว เฉพาะครอบครัวหรือหมู่คณะของตน

๕) การใช้ความรุนแรง (Violence) หมายถึง กิจกรรมที่พยายามสร้างผลกระทบต่อการตัดสินใจ การกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยการทำร้ายร่างกาย ทำลายทรัพย์สิน กิจกรรมนี้อาจดำเนินไปโดยมีจุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงผู้นำทางการเมือง เช่น การก่อการรัฐประหาร การลอบสังหารผู้นำทางการเมือง หรืออาจมุ่งที่จะเปลี่ยนแปลงระบบการเมือง เป็นต้น^{๑๕}

ส่วนนักวิชาการของกัมพูชาได้สะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ เช่นเดียวกัน และมีความสอดคล้องและคล้ายคลึงกับนักวิชาการชาวต่างชาติ ดังเช่น ทัศนคติทางการเมืองตามระบอบประชาธิปไตยเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่

๑) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบเป็นทางการ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบเป็นทางการมีลักษณะที่กฎหมายรองรับให้กระทำได้ หรือ ต้องกระทำ ได้แก่

๑.๑) การเลือกตั้ง

๑.๒) การใช้สิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง

๑.๓) การจัดตั้งและเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง

๑.๔) ทัศนคติโดยการรวมตัวเป็นกลุ่มผลประโยชน์

๒) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบไม่เป็นทางการ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบไม่เป็นทางการนั้นจะมีลักษณะที่ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนกัมพูชาเข้าไปมีส่วนร่วม และมีกฎหมายกำหนดข้อห้ามไว้อย่างชัดเจน ไม่มีกฎหมายรองรับว่าให้กระทำได้ ได้แก่

๒.๑) การเดินขบวนหรือชุมนุมประท้วง

๒.๒) การก่อความไม่สงบทางการเมือง^{๑๖}

^{๑๕} Samuel P. Huntington and Joan M. Nelson, **Participation and Political Study**, (Cambridge: Cambridge University Press, 2014), p. 12 – 13.

^{๑๖} จันทนา สุทธิจारी, **การเมืองการปกครองกัมพูชารัฐธรรมนูญฉบับประชาชน**, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๓), หน้า ๔๑๒ - ๔๑๔.

นอกจากนี้ วรรทิพย์ มีมาก และคณะ ได้อธิบายรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ใน ระบอบประชาธิปไตยที่สำคัญไว้อย่างน่าสนใจดังนี้

๑) ทัศนคติในรูปแบบของกลุ่มผลประโยชน์ การรวมตัวกันของบุคคลเป็นกลุ่มหรือ องค์กรในสังคม จะมีเป้าหมายหลักอยู่ที่การรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มตนเท่านั้น โดยไม่มีเป้าหมายที่จะเข้าไปเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศแต่อย่างใด สำหรับเป้าหมายของแต่ละกลุ่มจะแตกต่างกันไป บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลทำตามสิ่งที่กลุ่มตนต้องการ เช่น สมัชชาคนจน ก็จะเรียกร้องให้รัฐ แก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกิน

หนี้สินของเกษตรกร ฯลฯ กลุ่มผู้ประกอบการเอกชนก็จะเรียกร้องให้มี การแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับเดิม หรือการออกกฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับใหม่ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตน เช่น กฎหมายภาษี กฎหมายการค้าและการลงทุน ฯลฯ บางกลุ่มอาจเรียกร้องให้รัฐบาลจัดทำนโยบายหรือโครงการที่กลุ่มตนได้ประโยชน์ เช่น การสร้างบ่อน กาสีโน การขยายเวลาปิดสถานเริงรมย์ เป็นต้น

๒) ทัศนคติในรูปแบบของพรรคการเมือง เป็นการเข้ามารวมกลุ่มกันของบุคคลที่มีความเชื่อทางการเมืองที่คล้ายคลึงกัน เป้าหมายหลักจะอยู่ที่การส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อไปทำหน้าที่ ทั้ง ผ่านนิติบัญญัติและฝ่ายบริหาร อย่างไรก็ตาม การเข้ามารวมตัวกันรูปแบบพรรคการเมืองยังมีเป้าหมายอื่น อีกเช่น การให้การศึกษาดูงานทางการเมืองแก่ประชาชน กัมพูชา การดูแลและรักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม การสร้าง ผู้นำทางการเมือง การควบคุมติดตามและตรวจสอบทางการเมือง ฯลฯ ในส่วนของประชาชนกัมพูชาก็สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในพรรคการเมืองได้ เช่น การสมัครเป็นสมาชิกพรรค การเข้าประชุมพรรค การประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของพรรค การช่วยรณรงค์หาเสียงในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ฯลฯ

๓) ทัศนคติในรูปแบบของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การไปออกเสียงเลือกตั้งถือเป็น รูปแบบที่มีความสำคัญของการบริหารในระบอบประชาธิปไตยแต่สิ่งที่ควรตระหนักคือ ประเทศที่ให้ ประชาชน กัมพูชาไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือประเทศที่ประชาชนกัมพูชา ไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันอย่างมากมายไม่ได้หมายความว่า ประเทศนั้นจะเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง การไปใช้สิทธิเลือกตั้งในรูปแบบของประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้น ต้องมีลักษณะดังนี้

๓.๑) การใช้สิทธิโดยอิสระ กล่าวคือ การไปออกเสียงต้องเกิดจากความสมัครใจ ไม่ได้เกิด มาจากการบังคับหรือข่มขู่หรือสัญญาว่าจะให้ผลตอบแทนในการไปออกเสียง

๓.๒) การเลือกตั้งโดยลับ การออกเสียงต้องกระทำในคูหาเลือกตั้งแต่เพียงลำพัง โดยไม่มี ผู้อื่นอยู่ร่วมด้วย เฉพาะผู้กำบัตรเท่านั้นที่จะทราบว่าจะตนเองออกเสียงให้แก่ผู้สมัครคนใด การออก เสียงเลือกตั้งของบุคคล ไม่สามารถประกาศให้ทราบเป็นการทั่วไปได้

๓.๓) ความเสมอภาคในการเลือกตั้ง บุคคลแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้คนละหนึ่งเสียง เท่านั้น บัตรที่มีการกาหมายเลขมากกว่าหนึ่งหมายเลข ถือเป็นบัตรเสียง

๓.๔) ความเป็นกลาง บุคคลที่เข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องในการเลือกตั้งทุกคนต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

๔) ทัศนคติในรูปแบบของการแสดงออก บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การเขียน การพูด การโฆษณา การพิมพ์ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้อาจอยู่ในรูปแบบของการวิพากษ์วิจารณ์ตามสื่อต่างๆ ร้านกาแฟ บ้านเรือน สถานที่สาธารณะ ฯลฯ รัฐบาลต้องไม่ขัดขวางหรือห้าม ปราบการ

แสดงออกของประชาชนกัมพูชา โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชนกัมพูชาและชุมชน รวมทั้งความมั่นคงปลอดภัยของประเทศชาติแล้ว รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ ประชาชนกัมพูชาได้แสดงความคิดเห็นก่อนลงมือดำเนินการเสมอ เช่น การสร้างท่อก๊าซ การสร้างเขื่อน การสร้างสนามบิน ฯลฯ นอกจากนี้ การแสดงออกที่สำคัญอีกรูปแบบหนึ่ง คือ การชุมนุมหรือ การประท้วงโดยสงบและปราศจากอาวุธ รัฐบาลต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงออกเช่นกัน ทั้งนี้เพื่อ จะได้แสดงความโปร่งใสในการทำงานออกมาให้มากที่สุด สำหรับการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนกัมพูชา ถือเป็นเรื่องสำคัญของการบริหารตาม ระบอบประชาธิปไตยประชาชนกัมพูชา ต้องตระหนักว่าตนเองเป็นเจ้าของประเทศและต้องเข้าไปรับผิดชอบ ในกิจการบ้านเมืองในทุกโอกาสที่สามารถกระทำได้ ประชาชนกัมพูชาต้องไม่ละเลยหรือเพิกเฉยการกระทำหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของสังคม หน้าที่สำคัญยิ่งของประชาชนกัมพูชาคือ การสร้างเสริมคนดีให้เข้ามา บริหารบ้านเมือง ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ทรงพระราชทานไว้ว่า “ในบ้านเมืองนั้น มีทั้งคนดีและคนไม่ดี ไม่มีใครจะทำให้คนทุกคนเป็นคนดีได้ทั้งหมด การทำให้บ้านเมือง มีความปรกติสุขเรียบร้อย จึงมิใช่การทำให้ทุกคนเป็นคนดี หากแต่อยู่ที่การส่งเสริมคนดี ให้คนดีได้ ปกครองบ้านเมือง และควบคุมคนไม่ดีไม่ให้มีอำนาจไม่ให้ก่อความเดือดร้อนวุ่นวายได้”^{๑๗}

ดังนั้นผู้วิจัยสามารถสรุปทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยว่ามีอยู่ ๒ รูปแบบใหญ่ๆ คือ ทัศนคติทางการเมืองตามที่กฎหมายรับรอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ไม่ผิดกฎหมายและได้รับการตราไว้ในกฎหมายอย่าง ถูกต้อง อีกรูปแบบหนึ่งคือ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ผิดกฎหมาย เป็นการชุมนุมที่มีอุดมการณ์ล้มล้าง สถาบันใดสถาบันหนึ่ง นอกจากนี้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมักจะเป็นไปตามกลุ่มผลประโยชน์ และลักษณะ ของการแสดงออกได้เช่นกัน เช่น แสดงออกทางการเมือง การเขียน การโฆษณา การวิพากษ์วิจารณ์ เป็นต้น

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาในระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลง (सानเสวนาหาทางออก) (Deliberative Democracy) เป็นประชาธิปไตยแบบถกแถลงที่เป็นกระบวนการ สำคัญของประชาธิปไตยภาคพลเมือง ประชาธิปไตยชุมชน เป็นความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดจากข้อบกพร่องของประชาธิปไตย แบบตัวแทนที่เป็นรูปแบบสถาบันที่ตายตัว ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนที่มีความซับซ้อน และมีความแตกต่างหลากหลายได้ ทั้งนี้ หลักการประชาธิปไตยแบบถกแถลงไม่ได้เป็นสิ่งขัดแย้งกับระบอบประชาธิปไตยแบบตัวแทน เพราะระบอบประชาธิปไตยทั้งสองแบบสามารถอยู่คู่กันได้ซึ่งระบอบประชาธิปไตยแบบถกแถลงจะ ช่วยแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบการเมืองแบบตัวแทน โดยทัศนคติของภาคพลเมืองที่มีความสำนึกทางการเมือง (Active citizen) และมีจิตสาธารณะรวมหมู่ (Civic life) รูปแบบทัศนคติในลักษณะนี้ที่เห็นได้ชัด คือ การที่ภาคประชาชน หรือภาคพลเมืองเข้าร่วมกันวิเคราะห์ แลกเปลี่ยนถกแถลงกัน เพื่อนำเสนอแนวคิดของตนในการสร้างนโยบายที่เหมาะสมสำหรับตนเอง หลักการสำคัญของทัศนคติในรูปแบบนี้ คือ กระบวนการที่ให้ประชาชนทุกคน หรือภาคพลเมือง ได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนะ และตอบสนองข้อเรียกร้องเพื่อให้ตัวแทนของตนหรือรัฐบาลนำไปปฏิบัติต่อไป

^{๑๗} วรทิพย์ มีมาก และคณะ, **หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข**, (กรุงเทพมหานคร : ฟ้าไทยเพรง, ๒๕๔๗), หน้า ๔๘ - ๔๙.

ทัศนคติในทางการเมืองของประชาชนจึงสามารถกระทำได้หลายรูปแบบ รูปแบบที่หลากหลายเหล่านี้ได้ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองที่กว้างขึ้น ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นกลไกหนึ่งที่ทำให้ประชาชนได้มีโอกาสสื่อสารกับรัฐมากยิ่งขึ้น เป็นกระบวนการสื่อสารสองทางที่มีเป้าหมายโดยรวม เพื่อที่จะให้เกิดการตัดสินใจที่ดีขึ้น และได้รับการสนับสนุนจากสาธารณชน รวมทั้งมีโอกาสสานผลประโยชน์ร่วมกันทำให้การดำเนินนโยบายการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเปลี่ยนผ่านไปสู่ “การเป็นประเด็นสาธารณะ” ที่ทุกคน ทุกภาคส่วนต้องให้ความสำคัญและสนใจ ที่สำคัญทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทำให้เปลี่ยนข้อความคิดที่ว่า การตัดสินใจทางการเมือง และกิจกรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของ “นักการเมือง” ไปสู่การเป็น “เรื่องของคนทุกคน”

๒.๑.๓ ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ชัดเจนได้สามารถวัดความมากน้อยได้จึงมีนักวิชาการหลายท่าน เช่น เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลบราธ ได้จัดเรียงลำดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากน้อยไปมาก ได้แก่

- ๑) การที่บุคคลตอบสนองสิ่งเร้าทางการเมือง เช่น การติดตามข่าวสารทางการเมือง
- ๒) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
- ๓) การอภิปรายถกเถียงปัญหาทางการเมือง
- ๔) การพยายามพุดจาชักชวนผู้อื่นเพื่อไปออกเสียงเลือกตั้ง
- ๕) การคิดเครื่องหมายหรือแผ่นป้ายโฆษณาหาเสียง
- ๖) การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือผู้นำทางการเมือง
- ๗) การช่วยเหลือทางการเงินแก่พรรคการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง
- ๘) การเข้าร่วมประชุมทางการเมือง
- ๙) การสละเวลาเพื่อช่วยหาเสียงเลือกตั้ง
- ๑๐) การเป็นสมาชิกผู้กระตือรือร้นของพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง
- ๑๑) การเข้าร่วมประชุมในคณะกรรมการกลางของพรรคการเมือง
- ๑๒) การช่วยหาทุนให้พรรคการเมือง
- ๑๓) การสมัครเข้ารับการเลือกตั้ง
- ๑๔) การได้รับเลือกเข้าดำรงตำแหน่งของรัฐบาลและพรรคการเมือง^{๑๘}

นอกจากนี้แอนกัส แคมเบล ได้สรุปการจัดแบ่งระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ ๓ ระดับ ได้แก่

- ๑) ระดับสูง แสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และเข้ามีส่วนร่วมอื่นๆ
- ๒) ระดับกลาง แสดงถึงการมาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

^{๑๘}Lester W. Milbrath, *Political participation; how and why do people get involved in politics*, (Chicago: Rand McNally political science series, 2018), p. 18.

๓) ระดับต่ำ แสดงถึงการไม่มาลงคะแนนเสียงเลือกตั้งแม้ว่าจะมีส่วนร่วมอื่นๆ ก็ตาม^{๑๙}
นอกจากนี้ยังพบว่า มีนักวิชาการของกัมพูชาได้จัดแบ่งระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ สอดคล้องกับแนวคิดของแอนกัส แคมเบล ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของคนกัมพูชาซึ่งได้จัดแบ่งไว้ ๓ ระดับ ดังนี้

- ๑) การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 - ๑.๑) ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
 - ๑.๒) ระดับต่ำสุด ได้แก่ การไปเลือกตั้งเฉยๆ โดยไม่มีเหตุผล
 - ๑.๓) ระดับต่ำๆ ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยถูกชักจูง
 - ๑.๔) ระดับต่ำกลาง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเป็นหน้าที่
 - ๑.๕) ระดับต่ำสูง ได้แก่ การไปเลือกตั้งโดยคิดว่าเสียงของตน คือพลังในการ เปลี่ยนแปลงนโยบาย บุคคลเหล่านี้จึงมีข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาทางการเมืองมาก
- ๒) การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม แบ่งได้ดังนี้
 - ๒.๑) ระดับปานกลางต่ำ ได้แก่ การเข้าร่วมในระดับสมาชิกทั่วไปโดยมีสิทธิลงคะแนน เสียงเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยในนโยบายกลุ่ม
 - ๒.๒) ระดับปานกลาง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการของกลุ่มที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนสมาชิกคนอื่น
 - ๒.๓) ระดับปานกลางสูง ได้แก่ การได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานหรือหัวหน้ากลุ่มที่มี อำนาจในการตัดสินใจและมีโอกาสในการสร้างบารมีให้คนยอมรับได้
- ๓) การเข้ารับการเลือกตั้งเป็นผู้แทน อาจจะเป็นผู้แทนในระดับเขตหรือระดับชาติแบ่งได้ดังนี้
 - ๓.๑) ระดับสูงต่ำ ได้แก่ ระดับที่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มให้สมัครให้เข้ารับการ เลือกตั้งในนามของกลุ่มหรือพรรคได้
 - ๓.๒) ระดับสูงปานกลาง ได้แก่ ระดับที่ผู้สมัครได้รับการคัดเลือก คือ
 - ๓.๒.๑) ระดับเขต ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเขต
 - ๓.๒.๒) ระดับจังหวัด ได้แก่ สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร
 - ๓.๒.๓) ระดับชาติ ได้แก่ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา
 - ๓.๓) ระดับสูงสุด ได้แก่ ระดับผู้ที่ได้รับการเลือกตั้ง และได้รับการคัดเลือกให้ดำรง ตำแหน่งทางการเมือง เช่น ตำแหน่งกรรมการ ตำแหน่งรัฐมนตรี เป็นต้น^{๒๐} นอกจากนี้ ฌ็องร์ค ลินส์ว็สตี ได้แบ่งระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากระดับสูงไประดับต่ำ ดังนี้
 - ๑) ผู้มีตำแหน่งทางการเมือง ได้แก่ ประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทน ราษฎร นายกรัฐมนตรี
 - ๒) ผู้สมัครรับเลือกตั้งในตำแหน่งดังกล่าวข้างต้น
 - ๓) การช่วยโฆษณาหาเสียง เช่น การแจกใบปลิว การวางแผนเลือกตั้ง

^{๑๙} Angus Campbell, *Political efficacy: In Measure of Political Attitudes*, The Institute for Social Research, (New York : Knopt, 2017), p. 459.

^{๒๐} ชัตติยา กรรณสูต, *สตรีกับการเมือง, บทความวิชาการ พัฒนาสังคม : แนวคิดและการปฏิบัติการ*, (กรุงเทพมหานคร: คณะพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, ๒๕๕๕), หน้า ๑๒๘ - ๑๓๐

๔) การเข้าร่วมโดยทางอ้อม เช่น การอ่านหนังสือพิมพ์ ดูโทรทัศน์เกี่ยวกับปัญหา บ้านเมือง การแก้ปัญหาการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง

๕) ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๖) การไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การไม่รู้ความเป็นไปทางการเมือง^{๒๑}

ทัศนคติในการกระทำกิจกรรมต่างๆ ได้แก่

ก. ความสนใจและทัศนคติระดับต่ำ

๑) พุดคุยเรื่องการเมือง

๒) ไปลงคะแนนในการเลือกตั้งเขต

๓) ไปลงคะแนนในการเลือกตั้งระดับชาติ

๔) พุดชักชวนผู้อื่น ให้ไปลงคะแนน

๕) ร่วมประชาสัมพันธ์ทางการเมือง

ข. ความสนใจและทัศนคติระดับปานกลาง

๑) มีการติดต่อกับนักการเมือง

๒) เคยบริจาคเงินหรือสิ่งของ

๓) ร่วมชุมนุมฟังการหาเสียง/แนะนำตัว

๔) มีการรวมตัวกับคนอื่นเป็นกลุ่มผลประโยชน์หรือเป็นสมาชิกกลุ่ม

๖) ช่วยผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหาเสียง

๗) บริจาคเงินเพื่อสนับสนุนพรรคการเมือง

๘) เป็นสมาชิกพรรคการเมือง

ค. ความสนใจและทัศนคติระดับสูง

๑) ดำรงตำแหน่งสำคัญในพรรคการเมือง

๒) ลงสมัครรับเลือกตั้ง^{๒๒}

ตั้งแนวคิดของนักวิชาการที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปได้ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของประชาชนกัมพูชามีหลายระดับตามแต่บริบทที่ผู้เขียนแต่ละท่านจะหยิบยกขึ้นมาวิเคราะห์ เช่น บริบทเชิง พื้นที่ ก็จะมีส่วนร่วมทางการเมืองระดับเขต และระดับชาติ ด้วยเหตุนี้หากพิจารณาถึงความมาก น้อยเป็นเกณฑ์ในการวัดพฤติกรรมทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยสามารถแบ่งอย่างกว้างๆ ไว้ ๓ ประการ ได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระดับมาก ปานกลาง และน้อย

๒.๑.๔ กลุ่มพฤติกรรมต่างๆ และเงื่อนไขในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

^{๒๑}ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์, จิตวิทยาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๗), หน้า ๑๐.

^{๒๒}ถวิลวดี บุรีกุล และคณะ, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาและความคิดเห็นต่อการ ทำงานของรัฐบาลและองค์กรอิสระ, รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการ วิจัย (สกว.) และสถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๖), หน้า ๘ - ๙.

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาย่อมสะท้อนให้เห็นถึงพฤติกรรมของกลุ่มต่างๆ และเงื่อนไขของการเข้ามาบีบบทบาท ซึ่งพฤติกรรมของผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมีหลายประเภทดังนี้

- ๑) ชนชั้นนำระดับสูงและชนชั้นนำระดับกลาง พิจารณาจากการใช้ตำแหน่งและชื่อเสียง
- ๒) บุคคลระดับอื่นที่มีบทบาททางการเมืองและมีส่วนในการใช้อำนาจทางการเมืองด้วย ได้แก่
 - ๒.๑) ผู้ที่อยู่ในระดับชั้นของสังคมที่สามารถใช้อิทธิพลทางการเมืองได้
 - ๒.๒) ผู้ที่มีความตื่นตัวและเป็นผู้ดำเนินการทางการเมือง
- ๓) เป็นผู้ที่สนใจเข้าร่วมในการประชุมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการประชุมระดับเล็กหรือใหญ่
- ๔) เป็นผู้ช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- ๕) เป็นผู้ที่ติดต่อกับสมาชิกรัฐสภาหรือเจ้าหน้าที่ทางการเมืองหรือหนังสือพิมพ์ในลักษณะ ที่เป็นการแสดง ความคิดเห็นหรือชี้แนะ หรือวิพากษ์วิจารณ์ในทางการเมือง
- ๖) เป็นผู้ที่พบปะสนทนาในเรื่องทางการเมืองกับบุคคลทั่วไป
- ๗) กลุ่มผลประโยชน์
- ๘) พรรคการเมือง^{๒๓} อีกประเด็นหนึ่งที่น่าสนใจคือ กลุ่มนักศึกษาที่เข้ามาบีบบทบาทสำคัญในการเมืองมาก

ขึ้นเป็น ลำดับที่ต่างประเทศและในประเทศ ซึ่งเด่นชัดที่จุดเมื่อเหตุการณ์ ๑๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๑๖ หรือ วันมหาวิปโยค เป็นเหตุการณ์ที่นักศึกษาและประชาชนกัมพูชาในประเทศกัมพูชามากกว่า ๕ แสนคน ได้รวมตัว กันเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลเผด็จการ จอมพลถนอม กิตติขจร

สาเหตุที่สำคัญในการทำให้นักศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ได้แก่

- ๑) จำนวนมหาวิทยาลัยมีมากขึ้น
- ๒) แต่ละมหาวิทยาลัยมีนักศึกษามากขึ้น
- ๓) สภาพความเป็นเมืองและที่ตั้งของมหาวิทยาลัย
- ๔) การพัฒนาทางวิทยาการ
- ๕) นักศึกษามีสภาพ “อยู่ระหว่าง” หรือ “อยู่ริมขอบ” หมายถึงการเข้ากับบทบาทหนึ่งไม่ได้ ถนัด สถานภาพมีลักษณะที่ไม่แน่ชัด อาจจะเรียกได้ว่าเป็นช่วงที่ไม่อยู่คงที่ กล่าวคือ นักศึกษาอยู่ในวัยที่ ครึ่งๆ กลางๆ หรือที่ภาษากัมพูชาเก่านิยมเรียกว่า “สะเทิ้น” และใช้ว่า “สะเทิ้นหนุ่ม สะเทิ้นสาว” คือ ยังไม่ เป็นผู้ใหญ่มากนัก และก็ไม่ใช่เด็กนัก
- ๖) สภาพทางจิตวิทยา : จริยธรรมแห่งจุดหมายปลายทางหรือการยึดในหลักการบ้นปลาย (Ethic of “absolute ends”) ซึ่ง แม็กซ์เวเบอร์ ได้กล่าวว่า นักศึกษามักยึดหลัก “จริยธรรมแห่งจุดหมาย ปลายทางสุดกู่” (Ethic of “absolute ends”) หมายถึง การมีทัศนคติและค่านิยมในเชิงอุดมคติซึ่งเป็นการ ขาดการคำนึงถึงสภาพที่เป็นจริงหรือความรับผิดชอบในโลกที่เป็นจริง (ethic of “responsibility”)
- ๗) อิทธิพลจากคณาจารย์ นักศึกษาย่อมได้รับอิทธิพลจากผู้สอนไม่มากนักน้อย ซึ่งอาจ เป็นได้ทั้ง การเป็นปฏิปักษ์ทางปัญญา แนวคิดเชิงเสรีนิยม และบรรยากาศทางปัญญา

^{๒๓}จรรยา สุภาพ, **หลักรัฐศาสตร์**, (กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, ๒๕๕๔), หน้า ๒๕๔ – ๒๖๙.

๘) อิทธิพลจากเนื้อหาของวิชาการ ดังเช่นว่านักศึกษาศาขามนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ ทางด้านทฤษฎีมีแนวโน้มที่จะยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยเอนเอียงไปทางเสรีนิยม มากกว่า ผู้ที่อยู่ สาขาภาคปฏิบัติ หรือภาคทดลองที่ประกอบอาชีพได้ทันที สำหรับผู้ที่อยู่ในสาขาเกษตรกรรม, แพทย์, วิศวกรรม หรือบริหารธุรกิจ มีแนวโน้มที่สนใจเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับอาชีพของตนเอง โดยเฉพาะ จึง สนใจเรื่องทางการเมืองน้อย

๙) อิทธิพลจากภูมิหลังทางสังคม นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจและ สังคมดีมักเลือกเรียนวิชาทางศิลปศาสตร์หรือสังคมศาสตร์และมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติไป ในทางเสรีนิยม

๑๐) ประวัติและประเพณีของมหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยใดที่เคยมีประวัติเกี่ยวกับ การเมือง มาแล้วในอดีตมักทำให้นักศึกษารุ่นใหม่ ๆ เจริญรอยตามชื่อเสียงหรือกิตติศัพท์เดิม

๑๑) บุคลิกภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการตื่นตัวเชิงการเมืองของนักศึกษา^{๒๔}

นอกจากนี้ยังพบว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมักจะมีเงื่อนไขของ ประชาชนที่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ส่วนใหญ่มักเกิดขึ้นภายใต้เงื่อนไข ดังนี้

๑) ประชาชนต้องมีอิสระในการเข้าร่วม หมายความว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของ ประชาชนจะยังไม่เป็นไปโดยการบังคับหรือถูกชักจูง โดยให้ประชาชนได้ตระหนักว่า การเข้ามามี ส่วน ร่วมนั้นจะช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

๒) โอกาสหรือช่องทางที่ประชาชนจะเข้าร่วมได้ต้องมีหลากหลาย โดยเฉพาะกระบวนการ วางแผนพัฒนาต่างๆ จะต้องไม่จำกัดอยู่เฉพาะกลุ่มผู้นำหรือตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชนหรือเขตนั้นๆ เท่านั้น แต่ต้องหมายรวมถึง ประชาชนในฐานะผู้เสียภาษีอากร ซึ่งควรที่จะต้องมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการต่างๆ ด้วย

๓) ประชาชนต้องเต็มใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วม การที่ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการ ปกครอง ก็คือ การที่รัฐตระหนักว่าประชาชนเป็นผู้ได้รับผลการพัฒนา ดังนั้นเพื่อให้เกิดการยอมรับ หรือให้ ความร่วมมือในการวางแผนที่กำหนดขึ้น จึงจำเป็นต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมโดยเต็มใจเมื่อกล่าวโดย สรุปลแล้วผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ไม่ว่าจะกลุ่มพฤติกรรมใดๆ ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองสิ่งที่จะต้องคำนึงถึง เสมอคือเงื่อนไขที่เป็นกุญแจสำคัญในการบรรลุวัตถุประสงค์ของทาง การเมือง ได้แก่

๑) ความเป็นอิสระของประชาชนในทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

๒) ช่องทางในการ เข้าร่วมทางการเมืองต้องหลากหลาย และ

๓) กระบวนการทางการเมืองทุกขั้นตอนต้องเกิดจากการ ยอมรับของประชาชนด้วย

^{๒๔} จีโรซ (บรรพต) วีระชัย และคณะ, รัฐศาสตร์ทั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ ๑๒, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๒), หน้า ๔๖๐ - ๔๖๕.

๒.๑.๕ ลักษณะของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ลักษณะของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชา จำแนกไว้ ๒ ลักษณะใหญ่ๆ ได้แก่

๑) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยทั่วไปโดยความหมายที่เป็นรูปธรรมมักมีลักษณะของ การแสดงออกซึ่งการกระทำทางการเมือง โดยมีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่สำคัญ ได้แก่

๑.๑) การกำหนดตัวผู้ปกครอง เป็นการแสดงออกทางทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่สำคัญที่สุด

ของประชาชนในระบบประชาธิปไตย โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง นั่นหมายถึงผู้นำทางการเมืองจะมีโอกาสปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองหรือไม่นั้น หรือจะดำรงอยู่ได้นานเท่าไรก็ขึ้นอยู่กับ การยอมรับหรือการให้ฉันทานุมัติจากประชาชนที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย

๑.๒) การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล ในสังคมประชาธิปไตยทั่วไปจะมีลักษณะเป็นพหุสังคม คือเป็นสังคมที่ประกอบด้วยกลุ่มที่มีความหลากหลาย อาทิ ชนชั้น สมัชชา กลุ่มอิทธิพล และกลุ่ม ผลประโยชน์ต่างๆ ซึ่งแต่ละกลุ่มจะมีวัตถุประสงค์เฉพาะของกลุ่ม การเคลื่อนไหวต่างๆ จะเป็นไปเพื่อ ผลประโยชน์ของตนหรือของกลุ่ม ดังนั้น การผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาลโดยกลุ่มอิทธิพลและกลุ่ม ผลประโยชน์มักจะมีผลต่อการกำหนดนโยบายการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ และสังคม

๑.๓) การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล ซึ่งถือว่าเป็นไปตามสิทธิและเสรีภาพของการปกครองประเทศตามระบอบประชาธิปไตย การแสดงออกของปัจเจกบุคคลหรือกลุ่มอิทธิพลและกลุ่มผลประโยชน์ด้วยการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของรัฐบาลทั้งในเรื่องนโยบายและการบริหารงาน ถือเป็น การแสดงออกซึ่งทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

๑.๔) การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมือง การชุมนุมเคลื่อนไหวทางการเมืองถือว่าเป็น การแสดงออกซึ่งทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สำคัญในระบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพื่อแสดงให้รัฐบาล รู้ว่าประชาชนเห็นด้วยหรือไม่กับนโยบายและการกระทำของรัฐบาลและเพื่อแสดงการเรียกร้องให้ รัฐบาลตอบสนองความต้องการของประชาชนอย่างรวดเร็ว ซึ่งการชุมนุมมี ๒ ประเภท ได้แก่

๑) การชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อสนับสนุนรัฐบาล และการชุมนุมเคลื่อนไหวเพื่อคัดค้านรัฐบาล

๒) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในกระบวนการเลือกตั้งการพิจารณาลักษณะของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นสามารถพิจารณาได้จากพฤติกรรมทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เลสเตอร์ ดับเบิลยู มิลบราท ได้ ดังนี้

๒.๑) การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง

๒.๒) การใช้สิทธิเลือกตั้ง

๒.๓) การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง

๒.๔) การชักจูงให้ผู้อื่นเลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน

- ๒.๕) การติดกระดุมหรือติดสติ๊กเกอร์
- ๒.๖) การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง
- ๒.๗) การบริจาคเงิน
- ๒.๘) การร่วมประชุมหรือชุมนุมทางการเมือง
- ๒.๙) การร่วมรณรงค์ทางการเมือง
- ๒.๑๐) การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง
- ๒.๑๑) การร่วมประชุมแกนนำของพรรค
- ๒.๑๒) การร่วมระดมทุน
- ๒.๑๓) การเสนอตัวเป็นคู่แข่งชั้นทางการเมือง
- ๒.๑๔) การดำรงตำแหน่งทางการเมือง^{๒๕}

ประเทศกัมพูชายังได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา พุทธศักราช ๒๕๔๑ เช่นเดียวกัน ซึ่งได้กำหนดลักษณะของทัศนคติของประชาชนให้เป็นแนวนโยบายที่ศนคคิ ของประชาชนไว้ในมาตรา ๘๗ วรรค ๕ ประการดังนี้

- ๑) ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมทั้งในระดับชาติและระดับเขต
- ๒) ส่งเสริมและสนับสนุนทัศนคติของประชาชนในการตัดสินใจทางการเมืองการ วางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ
- ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนทัศนคติของประชาชนในการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ทุกกระดับ ในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลาย หรือรูปแบบอื่น
- ๔) ส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้มแข็งในทางการเมือง และจัดให้มีกฎหมายจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองเพื่อช่วยเหลือการดำเนินกิจกรรมสาธารณะของชุมชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการของกลุ่มประชาชนที่รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายทุกรูปแบบให้สามารถแสดงความคิดเห็นและเสนอความต้องการของชุมชนในพื้นที่
- ๕) ส่งเสริมและให้การศึกษแก่ประชาชนเกี่ยวกับการพัฒนาการเมืองและการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้ใช้สิทธิ เลือกตั้งโดยสุจริตและเที่ยงธรรม^{๒๖}

ทัศนคติของประชาชนกัมพูชาตามมาตรานี้ต้องคำนึงถึงสัดส่วนของหญิงและชายที่ใกล้เคียง กัน อนึ่งยังระบุเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาชาชนไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ พุทธศักราช ๒๕๕๐ อย่างชัดเจน ตามมาตรา ๑๖๓-๑๖๕ ดังนี้

^{๒๕} สมบัติ อารังธัญวงศ์, **การเมืองกัมพูชา**, (กรุงเทพมหานคร : ๒๕๕๔), หน้า ๕๘๓ - ๕๙๕.

^{๒๖} อูร จันทวัน, “พระพุทธรูปกับการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน”, **สารนิพนธ์พุทธศาสนศึกษาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗.

มาตรา ๑๖๓ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งไม่น้อยกว่าหนึ่งหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธาน รัฐสภาเพื่อให้รัฐสภาพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามที่กำหนดในหมวด ๓ และหมวด ๕ แห่งรัฐธรรมนูญนี้ คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างพระราชบัญญัติเสนอมาด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการเข้าชื่อ รวมทั้งการตรวจสอบรายชื่อ ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ในการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติตามวรรคหนึ่ง สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาต้องให้ ผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นชี้แจงหลักการของร่าง พระราชบัญญัติและคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณาร่างพระราชบัญญัตินั้นกล่าวจะต้อง ประกอบด้วยผู้แทนของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่เข้าชื่อเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นจำนวนไม่น้อย

กว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมการทั้งหมดด้วย

มาตรา ๑๖๔ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่าสองหมื่นคน มีสิทธิเข้าชื่อร้อง ขอต่อประธานวุฒิสภาเพื่อให้วุฒิสภามีมติตามมาตรา ๒๗๔ ให้ถอดถอนบุคคลตามมาตรา ๒๗๐ ออก จากตำแหน่งได้

คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องระบุพฤติการณ์ที่กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวกระทำความผิดเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการที่ประชาชนจะเข้าชื่อร้องขอตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

มาตรา ๑๖๕ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติการจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของประเทศชาติหรือประชาชนกัมพูชา นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธานสภา ผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

(๒) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติการออกเสียงประชามติตาม (๑) หรือ (๒) อาจจัดให้มีการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติโดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติ ในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็นการออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะการออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้บุคคลฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

หลักเกณฑ์และวิธีการออกเสียงประชามติให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการออกเสียงประชามติ ซึ่งอย่างน้อยต้องกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการออก เสียงประชามติระยะเวลาในการดำเนินการ และจำนวนเสียงประชามติ เพื่อมีข้อยุติ^{๒๗}

อนึ่ง สุจิต บุญบงการ ได้อธิบายลักษณะสำคัญของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ กัมพูชา ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๕ พอสรุปได้ดังนี้

๑) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกัมพูชาที่เห็นได้ชัดเจนและมีความชอบธรรม คือการไป ลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง

๒) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีขึ้นเป็นครั้งแรกหลังการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ เป็นการหยิบยื่นให้โดยผู้นำการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง มิได้เกิดขึ้นจากการเรียกร้องของมวลชนทั้งหลาย อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนกัมพูชาส่วนใหญ่ ในขณะนั้นยัง ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความตื่นตัว ทางการเมืองยังไม่มีมากนัก

๓) ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกัมพูชานั้นมักมีบทบาทในการสร้างความชอบ ธรรมแก่การ ปกครองของผู้นำ ในการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ การขยายการ มีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกัมพูชานั้นนอกจากจะเป็นเป้าหมายของการ พัฒนาทางการเมืองให้เป็น สมัยใหม่แล้ว คณะผู้ก่อการยังเห็นว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยยังสามารถใช้เป็นที่มาแห่งความชอบ ธรรมของระบบใหม่ได้อีกด้วย

๔) นอกจากการเลือกตั้งแล้ว ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยยังมีการแสดงออกใน ลักษณะ การเข้าไปสร้างความสัมพันธ์ส่วนตัวกับผู้นำทางการเมืองรวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลง ผลประโยชน์กับ นักการเมือง เพื่อหวังผลให้รัฐบาลตัดสินใจในทางที่เป็นคุณประโยชน์กับตน

๕) การใช้ความรุนแรงทางการเมือง ถือว่าการใช้ความรุนแรงทางการเมืองเป็นทัศนคติทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยแบบหนึ่ง ถือเป็นการใช้กำลังเพื่อมีผลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล การใช้ กำลังอาจมุ่ง เพื่อก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินหรือต่อชีวิตก็ได้ การใช้ความรุนแรงเป็นเรื่องที่ ผิดกฎหมาย แต่การใช้ความรุนแรงอาจมีสาเหตุต่าง ๆ กันออกไปตามประเภทของความรุนแรง เช่นมี การประท้วง การรัฐประหาร หรือการปฏิวัติ เป็นต้น^{๒๘} ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีอยู่ ๒ ลักษณะ ได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยโดยตรง เช่น การเข้าไปมีบทบาทในการแสดงออกของกิจกรรมทาง การเมือง การ เลือกตั้ง การรณรงค์ทางการเมือง การลงสมัครรับเลือกตั้ง การเป็นสมาชิกพรรค การเมือง การร่วม ประท้วง เป็นต้น และอีกลักษณะหนึ่งคือทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยอ้อม เช่น การ

^{๒๗} ประสงค์ สาวเสม, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลหลัก เมือง อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี”, วิทยานิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, (บัณฑิต วิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ๒๕๕๑).

^{๒๘} สุจิต บุญบงการ, การพัฒนาทางการเมืองของกัมพูชา : ปฏิสัมพันธ์ระหว่างทหาร สถาบันทาง การเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนกัมพูชา, พิมพ์ครั้งที่ ๔, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๒), หน้า ๔๕ - ๕๑.

ติดตามข่าวสารทางการเมือง การแสดงความคิดเห็นต่อกิจกรรมทางการเมือง แก้ปัญหาการเมือง การติดกระดุมที่มีตราพรรคการเมือง เป็นต้น

๒.๑.๖ ฐานของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

คำว่า ฐาน หมายถึงกลุ่มหรือองค์กรที่บุคคลสังกัด โดยมีจุดมุ่งหมายตลอดจนวิธีการที่เป็นของตนเอง ซึ่งแต่ละกลุ่มแต่ละองค์กรต่างก็มีจุดมุ่งหมายและวิธีการที่จะให้ได้มาซึ่งผลอันเป็นที่ปรารถนา อาจคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน หรืออาจขัดแย้งกับของอีกกลุ่มหนึ่งหรือองค์กรหนึ่งก็ได้ การเข้ามามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยผ่านกลุ่ม หรือองค์กรนี้จะสร้างอิทธิพลในลักษณะที่กว้างขวางกว่าการเข้ามามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของแต่ละบุคคลมาก ฐานของการเข้ามามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมี ๔ รูปแบบ ดังนี้

๑) ชั้นทางสังคม (Social Class) โดยปกติแล้วผู้ที่ร่ำรวยกับผู้ที่ยากจนจะมีผลประโยชน์แตกต่างกัน และความแตกต่างนี้เองที่นำไปสู่ความขัดแย้งทางการเมือง ผู้ที่นำเสนอแนวความคิดขัดแย้งระหว่างชนชั้นที่เด่นที่สุดคือ คาร์ล มาร์กซ

๒) กลุ่มชุมชน (Communal Groups) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่มีเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และสัญชาติที่เหมือนกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่นในสังคมที่มีระดับของความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสูง รูปแบบของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของกลุ่มชุมชนจะอยู่ในรูปของสันติวิธี เป็นต้น

๓) กลุ่มเพื่อนบ้าน (Neighborhood Group) หมายถึง กลุ่มบุคคลที่ตั้งบ้านเรือน หรือที่อยู่อาศัยอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เช่นชมรมหมู่บ้านเสรี ชมรมหมู่บ้านสหกรณ์ เป็นต้น

๔) กลุ่มขนาดเล็ก หมายถึง กลุ่มบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีความผูกพันต่อกันอย่างแน่นแฟ้น เช่นกลุ่มอุปถัมภ์ซึ่งเป็นการจับกลุ่มกันระหว่างบุคคลที่มีฐานะ ความมั่งคั่งและอิทธิพลไม่เท่าเทียมกัน และอยู่ในรูปของการใช้ประโยชน์ระหว่างกันแบบถ้อยทีถ้อยอาศัย^{๒๔} ดังนั้นสามารถสรุปได้ว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพสูงควรดำเนิน กิจกรรมนั้นผ่านฐานทางการเมืองที่เป็นองค์กร หรือกลุ่มทางการเมือง ทั้งที่อยู่ในรูปแบบชนชั้นทาง สังคม กลุ่มชุมชน กลุ่มเพื่อนบ้าน และกลุ่มขนาดเล็ก

ยุทธศาสตร์การหาเสียงเลือกตั้งที่เรียกว่า “สามเขตยุทธศาสตร์” เป็นแผนปฏิบัติการในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งได้แบ่งกลุ่มประชาชนกัมพูชาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งเป็น ๓ กลุ่มประกอบด้วย กลุ่มแรก “เขตเรา” กลุ่มสอง “เขตเขา” และกลุ่มสาม “เขตเป็นกลาง” โดยเป็นการแบ่งตามลักษณะผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ

(๑) การกระชับกลุ่มแกน เป็นความพยายามจัดตั้งและกระชับองค์กรจัดตั้งของฝ่ายเราก่อน (ฝ่ายผู้สมัครรับเลือกตั้ง) โดยกำหนดให้มีการเคลื่อนไหวจากผู้สมัครหรือตัวแทนผู้สมัครกับกลุ่มแกนก่อน

(๒) การช่วงชิงมวลชนในกลุ่มเป็นกลาง หรือกลุ่มเฉยเมยโดยเมื่อฝ่ายสนับสนุนผู้รับสมัครเลือกตั้ง

^{๒๔}สิทธิพันธ์ พุทธิพน, ทฤษฎีพัฒนาการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๙), หน้า ๑๖๖ – ๑๖๗.

(ฝ่ายเรา) เข้มแข็ง ก็จะทำให้การรุกเข้าไปหาเสียงในพื้นที่ที่เป็นกลาง เพื่อแย่งชิงมวลชนซึ่งเป็นพื้นที่ที่แต่ละฝ่ายมีคะแนนสูสีหรือใกล้เคียงกันเพื่อให้ฝ่ายตนได้คะแนนเสียงมากที่สุด

(๓) การช่วงชิงกลุ่มแกนคู่แข่ง เป็นการช่วงชิงคะแนนเสียงจากหัวคะแนนของผู้สมัครคู่แข่ง โดยถือเป็นยุทธศาสตร์ในขั้นท้ายสุด หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นไม้ตายที่จำเป็นต้องทำเพื่อให้ได้ชัยชนะในการเลือกตั้ง ทั้งนี้เป็นการดำเนินการภายหลังการจัดตั้ง ฝ่ายของตนเอง (ฝ่ายเรา) เรียบร้อยแล้ว รวมถึงการจัดการช่วงชิงคะแนนเสียงในพื้นที่ที่เป็นกลางเรียบร้อยแล้วในระดับหนึ่ง แต่ยังไม่อาจคาดการณ์ในชัยชนะหรือผลการเลือกตั้งได้ชนิดเบ็ดเสร็จเด็ดขาด กลยุทธ์ในการดำเนินการในเขตเขา (กลุ่มแกนคู่แข่ง) จึงเป็นเรื่องสำคัญมาก หรืออาจไม่จำเป็นต้องปฏิบัติการก็ได้แล้วแต่สถานการณ์ รวมถึงการประเมินสถานการณ์ที่ใกล้ชิดและความรุนแรงในการแข่งขัน

แนวคิดสามเขตยุทธศาสตร์หรือแผนปฏิบัติการในการรณรงค์การเลือกตั้ง ถือเป็นแนวทางสำคัญในการวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการหาเสียงเลือกตั้งของผู้สมัครแข่งขันในพื้นที่ต่างๆ ด้วยการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นการช่วงชิงการสนับสนุนจากประชาชนกัมพูชาผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยเหตุดังกล่าว การกำหนดยุทธศาสตร์ในการหาเสียงจึงจำเป็นต้องแสวงหาวิธีการ ด้วยการวิเคราะห์และจำแนก ประชาชนกัมพูชาออกเป็นกลุ่มต่างๆ หลังจากนั้นจึงนำมากำหนดแผนยุทธศาสตร์ในการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้งด้วยพฤติกรรมการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนกัมพูชาในพื้นที่ต่างๆ ของประเทศยังมีได้มี พัฒนาการไปสู่ระบบการสร้างมวลชนของพรรคการเมือง หรือ การที่พรรคการเมืองขาดความเป็น สถาบันทางการเมืองในระดับสูงเหมือนเช่นประเทศตะวันตกอย่างกรณีประเทศสหรัฐอเมริกาหรือกลุ่ม ประเทศยุโรป ทำให้พรรคการเมืองจำเป็นต้องใช้ยุทธวิธีในการหาเสียง ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ เพื่อดึงมวลชนผู้สมัคร (ฝ่ายเขา) ให้เข้าสังกัดของตน (ฝ่ายเรา) แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ มวลชนใน ลักษณะฝ่ายเขาฝ่ายเรานี้มีได้มีจำนวนมากนักเมื่อเปรียบเทียบกับฝ่ายที่เป็นกลาง ซึ่งมีกลุ่มที่เฉยเมย หรือไม่สนใจนักการเมืองมากนักหรือพรรคการเมืองมากนัก โดยมีความคิดเห็นว่า นักการเมืองและพรรค การเมืองขาดซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานการทำประโยชน์ให้กับประชาชนกัมพูชาและ ประเทศชาติอย่างแท้จริง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในกรณีของสังคมกัมพูชา สามารถแบ่งกลุ่มทางการเมืองได้ ออกเป็นสองกลุ่มหลัก กล่าวคือ กลุ่มเฉยเมยไร้เดียงสา กับกลุ่มเฉยเมยปัญญา

ตารางที่ ๒.๑ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแนวคิดของนักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ปารีชาติ วลัยเสถียร (๒๕๔๒, หน้า ๑๓๘)	ความหมายของทัศนคติ ๒ ลักษณะคือ ๑. ทัศนคติในลักษณะที่เป็นการพัฒนาโดยให้ประชาชนกัมพูชามีทัศนคติในการกระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนสิ้นสุดโครงการ

<p>นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (๒๕๕๖, หน้า ๑๐)</p>	<p>๒. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยที่เชื่อเรื่องสิทธิ และความเสมอภาคระหว่างประชาชนกัมพูชา</p>
<p>เมตต์ เมตต์การุณจิต (๒๕๕๓, หน้า ๑๐)</p>	<p>แนวคิดเกี่ยวกับทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทศนคติ หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่าง มีอิสรภาพ เสมอภาค มีใช้ เพียงมีส่วนร่วมอย่าง ผิดแผกแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น</p>
<p>ธัญญา ผลอนันต์ (๒๕๕๔, หน้า ๖๙)</p>	<p>ประเภทของทศนคติมี ๒ ประเภท คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. ทศนคติโดยตรง ๒. ทศนคติโดยอ้อม <p>แนวคิดทศนคติของประชาชนกัมพูชา หรือ แนวทางทศนคติของประชาชน (Public Participation Approach) ถือว่าเป็นแนวคิดตัวอย่างหนึ่งที่มีส่วนช่วยให้เกิดกระบวนการสื่อสารเพื่อการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างสมาชิกในชุมชนหรือสังคมให้ เป็นไปได้โดยสะดวกขึ้นในฐานะสมาชิกของสังคมไม่ว่าจะอยู่ในบริบทของการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมการเมือง หรือวัฒนธรรม</p> <p>ทศนคติ คือ การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนกัมพูชาในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง</p>

๒.๒ แนวทางการบริหารจัดการการเลือกตั้งองค์การปกครองท้องถิ่นของประชาชน

รูปแบบขององค์การปกครองท้องถิ่นของประชาชนกัมพูชามีอยู่ดังนี้ ได้แก่ องค์การบริหารการมียทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานครในอดีตมีกฎหมายเป็นของตนเอง ได้นำกฎหมายเลือกตั้งของประชาชนกัมพูชาอื่นมาใช้บังคับโดยอนุโลมซึ่งกฎหมายดังกล่าวได้บัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดกัมพูชาทำหน้าที่รักษาการ โดยผู้มีบทบาทอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการเลือกตั้งตามกฎหมายเลือกตั้งเก่า ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีการบริหารจัดการในรูปแบบของ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเฉพาะรูปแบบการบริหารจัดการของเทศบาลจากราคา คู่มือ และเอกสารที่เกี่ยวข้องต่างๆ และได้นำข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารในรูปแบบเทศบาลมานำเสนอ ดังนี้

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนร่วม การปกครองรูปแบบเทศบาลเป็นการกระจายอำนาจให้แก่เขตดำเนินการปกครองตนเอง ตามระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเริ่มจากการจัดตั้งสุขาภิบาลกรุงเทพ ฯ ร.ศ.๑๑๖ (พ.ศ. ๒๔๔๐) โดยมีพระราชกำหนดสุขาภิบาลกรุงเทพ ฯ ร.ศ.๑๑๖ ในส่วนภูมิภาค มีการตราพระราชบัญญัติจัดการสุขาภิบาล ท้าผลอม

ร.ศ.๑๒๔ (พ.ศ. ๒๔๔๘) ขึ้นมีวิวัฒนาการเรื่อยๆ มา จนถึงปี พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้มีการกระจายอำนาจการปกครองที่สมบูรณ์แบบยิ่งขึ้น

โดยมีการจัดตั้งเทศบาลขึ้นในปี พ.ศ. ๒๔๗๖ โดยมีการตราพระราชบัญญัติจัดระเบียบเทศบาล พ.ศ. ๒๔๗๖ มีการยกฐานะสุขาภิบาลขึ้นเป็นเทศบาลหลายแห่ง ต่อมาได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงยกเลิกกฎหมายเกี่ยวกับเทศบาลหลายครั้ง จนในที่สุดได้มีการตราพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ ยกเลิกพระราชบัญญัติเดิม ทั้งหมดขณะนี้ยังมีผลบังคับใช้ซึ่งมีการแก้ไขครั้งสุดท้าย โดยพระราชบัญญัติเทศบาล (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ เทศบาลในปัจจุบันทั้งสิ้น จำนวน ๑,๑๖๔ แห่ง

การปกครองได้เริ่มต้นมาเป็นเวลานานพอสมควรแล้ว แต่การปกครองไม่ว่าจะเป็นรูปใดก็ยังไม่เข้มแข็งพอแต่จะเป็นหลักได้บ้าง ซึ่งรัฐบาลหลายรัฐบาลได้พยายามที่จะพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับประเทศกัมพูชาอยู่หลายครั้ง โดยมีการทดลองรูปแบบเมืองพัทยาแต่ก็ไม่ได้ผลเท่าที่ควรจึงกลับมาดำเนินการในรูปแบบเทศบาล โดยให้เมืองพัทยาดำเนินการตามรูปแบบของเทศบาลนครในปัจจุบันนี้ กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้ สามารถรวมการปกครองเขตในจังหวัดให้เป็นเขตขนาดใหญ่ทั้งจังหวัดได้ดังนี้

“มาตรา ๗๘ รัฐต้องกระจายอำนาจให้ พึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการเขตได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในเขตให้ ถ้วนถึง และเท่าเทียมกันทั่วประเทศรวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนเขตขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนกัมพูชาในจังหวัดนั้น”

การเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรง คือ ระบบการปกครองเขตที่เปิดโอกาสให้ประชาชนกัมพูชาในเขตนั้นๆ สามารถเลือกตั้งผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนเขตในเขตของตนได้โดยตรง กล่าวได้ว่า ระบบการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรงนี้ มีขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศกัมพูชาในปี พ.ศ.๒๕๒๑ โดยกัมพูชา เป็นองค์กรปกครองส่วนร่วมรูปแบบแรกที่น่าระบบดังกล่าวมาใช้ อย่างไรก็ตาม ประชาชนกัมพูชา เป็นองค์กรปกครองรูปแบบพิเศษ ที่มีอยู่เพียงแห่งเดียวในกัมพูชา การเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรง จึงไม่เป็นที่คุ้นเคยนักสำหรับคนกัมพูชา ต่อมาในปี พ.ศ.๒๕๔๓ มีการประกาศใช้กฎหมายเทศบาลฉบับใหม่ ทำให้เทศบาลซึ่งเป็นการปกครองเขตรูปแบบทั่วไปที่มีอยู่ในทุกจังหวัด ได้เริ่มทดลองใช้ระบบเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรง และมีการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรงเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ.๒๕๔๔ และเลือกระบบการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรงในเทศบาลว่า เทศบาลในรูปแบบนายกเทศบาลนคร ในขณะที่เทศบาลในรูปแบบเดิมเรียกว่า เทศบาลในรูปแบบคณะเทศมนตรี ภายหลัง

ต่อมา มีการแก้ไขกฎหมายองค์กรปกครองส่วนเขตอีกหลายฉบับ หลายรูปแบบ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๖-๒๕๔๗ ทำให้องค์กรปกครองส่วนเขตทั้งหมดของกัมพูชาใช้ระบบ การเลือกตั้งบริหารเขตโดยตรงทุก รูปแบบ ไม่ว่าจะเป็น เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลกรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยาตั้งนั้น นับตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๔๗ เป็นต้นมา กฎหมายองค์กรปกครองส่วนเขตทุกรูปแบบ ของกัมพูชากำหนดให้ใช้วิธีการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรงแล้วทั้งสิ้น

รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยตรง มักจะถูกเปรียบเทียบกับรูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยอ้อม เสมอๆ เพราะ รูปแบบการเลือกตั้งผู้บริหารเขตโดยอ้อม นั้น ผู้บริหารของ องค์กรปกครองส่วนเขตจะมาจากการเลือกของสภาองค์กรปกครองส่วนเขต โดยที่ประชาชนกัมพูชา เป็นคนเลือกสมาชิกสภาเขต แล้วให้สมาชิกเขตทำหน้าที่เลือกผู้บริหารเขตอีกทีหนึ่ง

สาระสำคัญของการเลือกตั้งระบบใหม่คือ การเข้ามามีทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชาใน การเลือกตั้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าร่วมเป็นกรรมการดำเนินการจัดการเลือกตั้ง เริ่มตั้งแต่การ สมัครเข้ามาเป็นคณะกรรมการ การเลือกตั้งทุกระดับโดยผ่านกระบวนการสรรหา ตั้งแต่ คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด คณะกรรมการเลือกตั้งประจำ องค์กรปกครองส่วนเขต ผู้อำนวยการ

เลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้ง คณะกรรมการประจำหน่วยเลือกตั้งคณะกรรมการนับคะแนน นอกจากนี้ยังเข้ามามีส่วนร่วมในการสังเกตการณ์ระหว่างการลงคะแนน สังเกตการณ์ระหว่างการนับ คะแนนเลือกตั้ง คัดค้านคุณสมบัติของผู้สมัครสมาชิกสภาเขตและผู้บริหารเขตคัดค้านการนับคะแนน การเลือกตั้ง คัดค้านและร้องเรียนผลการเลือกตั้ง มาตราการสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะทำให้การ เลือกตั้งเป็นไปด้วยความสุจริตและยุติธรรม คือ การสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ สั่งให้มีการนับคะแนน ใหม่และสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือเรียกโดยทั่วไปว่าเป็นการให้ใบเหลืองหรือใบแดงในส่วนของ การ คัดค้านการเลือกตั้งเดิมการยื่นคำร้องคัดค้านการเลือกตั้งจะต้องยื่นต่อศาลชั้นต้นในกรณีขององค์การ บริหารส่วนจังหวัดกำปงจาม องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองกำปงจาม ส่วนการยื่นคำร้องต่อศาล แพ่งในกรณีของกรุงเทพมหานคร การเลือกตั้งในระบบใหม่ได้เปลี่ยนให้มายื่นคำร้องคัดค้านต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ซึ่งจะใช้วิธีการพิจารณาในระบบไต่สวนโดยให้โอกาสผู้ร้องและ คัดค้านหรือผู้ที่ถูกกล่าวหา มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงและแสดงหลักฐานหรือมาให้ถ้อยคำต่อ คณะกรรมการการเลือกตั้ง การวินิจฉัยเป็นองค์คณะ คำตัดสินถือเป็นที่สุด เป็นต้น

ดังนั้น จึงพอสรุปได้ว่า แนวทางในการกระจายอำนาจที่มุ่งเน้นกระบวนการทัศนคติของภาค ประชาชนกัมพูชาในการบริหารจัดการเขต ยังคงเป็นสิ่งที่น่าท้าทายต่อการสร้างรูปธรรมในการเรียนรู้ และสถาปนาระบบราชการของประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมได้อย่างพลัง การกระจายอำนาจให้กับเขต นั้นมิได้หมายถึงเพียงแค่การถ่ายโอนอำนาจ การมอบหมายอำนาจ หน้าที่ หรือการเปลี่ยนผ่านอำนาจ จากรัฐส่วนกลางมาไว้ยังเขต เท่านั้น แต่ทำอะไรที่จะให้องค์กรปกครองส่วนเขตได้มีการอิสระในการ บริหารเขต และที่สำคัญกว่านั้นคือ การสร้างพื้นที่ให้ภาคประชาชนกัมพูชา องค์กรชาวบ้าน ภาคส่วน ต่างๆ ในเขตได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการเขตในรูปแบบต่างๆเพื่อนำไปสู่แนวทางในการ พัฒนาและแก้ไขปัญหาเขตร่วมกัน อย่างมีพลัง

ตารางที่ ๒.๒ แนวทางการบริหารจัดการการเลือกตั้งองค์กรปกครองส่วนเขตทัศนคติของ ประชาชน

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
ธัญญา ผลอนันต์ (๒๕๕๔, หน้า ๖๙)	แนวคิดทัศนคติของประชาชนกัมพูชา หรือ แนวทางทัศนคติของประชาชน (Public Participation Approach)
นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (๒๕๔๖, หน้า ๑๐)	ทัศนคติ หมายถึง การที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ เป็นไปอย่าง มีอิสรภาพ เสมอภาค มิใช่ เพียงมีส่วนร่วมอย่าง ผิดแผกแต่เข้าร่วมด้วยแท้จริงยิ่งขึ้น
เมตต์ เมตต์การุณจิต (๒๕๕๓, หน้า ๑๐)	ประเภทของทัศนคติมี ๒ ประเภท คือ ๑. ทัศนคติโดยตรง ๒. ทัศนคติโดยอ้อม
ชินวัฒน์ สมสืบ (๒๕๓๙, หน้า ๒๓)	ทัศนคติ คือ การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของประชาชนกัมพูชาในการดำเนินการตัดสินใจในทุกระดับและทุกรูปแบบของกิจกรรมต่างๆ ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง
ปาริชาติ วัลย์เสถียร (๒๕๔๒, หน้า ๑๓๘)	ความหมายของทัศนคติ ๒ ลักษณะคือ ๑. ทัศนคติในลักษณะที่เป็นการพัฒนาโดยให้ ประชาชนกัมพูชามีทัศนคติในการกระบวนการพัฒนาตั้งแต่ต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ๒. ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความเชื่อในระบอบประชาธิปไตยที่เชื่อเรื่องสิทธิ และความ เสมอภาคระหว่างประชาชนกัมพูชา
นรินทร์ชัย พัฒนพงศา (๒๕๔๗, หน้า ๑๗-๑๘)	แนวคิดด้านการบริหารจัดการ (Management Concept) ตลอดจนทฤษฎีองค์การ (Organization Theory) นั้น เป็นการนำเสนอกรอบความคิดในการบริหารจัดการการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนได้ผลผลิตที่มีประสิทธิผลไปพร้อมกันด้วย ในยุคปัจจุบันนี้ไม่ว่าจะองค์กรเล็กหรือองค์กรใหญ่ต่างก็ต้องการการจัดการที่ดีทั้งนั้น เพื่อให้องค์กรสามารถก้าวหน้าได้ดีที่สุด
นวลน้อย ตรีรัตน์ และคนอื่นๆ (๒๕๔๕, หน้า ๓๙๗-๓๙๘)	การเลือกตั้งของประเทศกัมพูชา เป็นกระบวนการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรกัมพูชา เพื่อให้ได้มาซึ่งบุคคลเข้าไปทำหน้าที่ในการปกครองประเทศกัมพูชา อาทิ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกัมพูชา วุฒิสภากัมพูชา ด้วยการให้ประชาชนกัมพูชาออกเสียงเลือกบุคคลที่เห็นสมควร

๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

พฤติกรรมทางการเมือง เป็นการแสดงออกทางการเมือง ซึ่งจะมีผล ต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมือง จึงเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ได้แก่ การไปใช้ สิทธิเลือกตั้ง ทศนคติในการรณรงค์หาเสียง การเข้ารับสมัครรับ เลือกตั้ง เป็นต้น การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ การเข้าร่วมต่อสู้ทางการเมือง ซึ่งณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ กล่าวว่า พฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล เช่น การเข้าไปมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับต่าง ๆ การไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การช่วยพรรคการเมืองหาเสียง การลงสมัครรับ เลือกตั้ง การเดินขบวนหรือแสดงออกซึ่งการคัดค้านรัฐบาล การเลือก พรรคการเมืองที่เห็นว่าดีที่สุด การเลือกอุดมการณ์ทางการเมืองที่เห็นว่า ดีที่สุด รวมไปถึงพฤติกรรมของผู้นำการเมือง เป็นต้น พฤติกรรมทางการเมืองที่มีลักษณะเด่นคือ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเมืองเป็นเรื่องของทุกคน ซึ่งเป็นคำกล่าวที่ไม่เกินจริงอย่างแน่นอนเมื่อเปรียบเทียบกับสถานการณ์ทางการเมืองของกัมพูชาในปัจจุบัน และผลจากการเมืองนี้เองที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์ได้แสดงพฤติกรรมบางอย่างออกมา เช่น การประท้วงเมื่อไม่พอใจกับการบริหารบ้านเมืองของรัฐบาล การต่อต้าน และเรียกร้องเมื่อมีนโยบายใดนโยบายหนึ่งมีผลกระทบทางลบกับประชาชน กัมพูชา รวมถึงการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่ประชาชนกัมพูชาได้แสดงพฤติกรรมออกที่ชัดเจนที่สุดและถูกต้องตามกฎหมายสูงสุดของประเทศ ดังนั้นวิถีชีวิตของมนุษย์ย่อมหนีไม่พ้นจากการเมือง เพราะการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตมนุษย์ไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จรูญ สุภาพ ที่กล่าวว่า ชีวิตมนุษย์ทุกรูปทุกนามไม่ว่ามนุษย์นั้นจะอยู่ในแห่งหนตำบลใดก็ไม่อาจหลีกเลี่ยงพ้นจากอิทธิพลอำนาจ หรือแรงกระทบกระเทือนของการเมืองได้ ไม่ว่านมนุษย์จะเข้าไปในลักษณะหรือกระบวนการในการเมืองหรือไม่ก็ตาม พฤติกรรมของมนุษย์ย่อมเกี่ยวหรือผูกพันกับการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วน Lester W. Milbrath and M. L. Goel ได้ชี้ให้เห็นว่าในชีวิตประจำวันของเรานั้นจะเห็นว่าระบบการเมืองไม่รวมเฉพาะการเมืองที่เป็นทางการเท่านั้น แต่จะรวมถึงรูปแบบของความสัมพันธ์ของมนุษย์ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย ดังนั้นระบบการเมืองจึงต้องเป็นองค์การที่แน่นอน เช่น พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์และพฤติกรรมที่ควบคุมการตัดสินใจของรัฐบาล ฉะนั้นพฤติกรรมทางการเมืองจึงหมายถึงพฤติกรรมซึ่งมีอิทธิพลหรือตั้งใจให้มีอิทธิพลต่อผลผลิตการตัดสินใจของรัฐบาลด้วย นอกจากนี้ อนุสรณ์ลิมมณี และทิพาพร พิมพ์สุทธิ ได้ชี้ให้เห็นว่าอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มีด้วยกัน ๕ ประเภท ดังนี้

๑) อิทธิพลทางสังคมจากกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งในระบบสังคมหนึ่ง ๆ จะมีการติดต่อสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคมอื่น ๆ และทุกสังคมจะมีลักษณะพิเศษโดยเฉพาะของตนเอง เราแบ่งกลุ่มสังคมเป็น ๓ ประเภท คือ กลุ่มปฐมภูมิ สมาชิกในสังคมมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด เช่น ครอบครัวและกลุ่มทุติยภูมิ สมาชิกมีความสัมพันธ์กันทางด้านอาชีพและศาสนา ส่วนกลุ่มอ้างอิง สมาชิกมีความพยายามเลียนแบบอย่างกัน เช่น เลียนแบบค่านิยม และเป้าหมายการดำเนินชีวิต ดังนั้นการแสดงออกถึงพฤติกรรมทางการเมืองของกลุ่มเหล่านี้มีความสำคัญ ดังนี้

๑.๑) กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองเป็นอย่างมาก เพราะมีครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่บ่มเพาะการเรียนรู้ให้แก่เด็ก อบรมสั่งสอนในสิ่งที่ควรไม่ควร เมื่อเด็กเติบโตขึ้นจะมีความรู้สึกรับผิดชอบและรู้หน้าที่ควรปฏิบัติในฐานะพลเมืองดี ได้ นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนที่เป็นองค์การที่สำคัญในการถ่ายทอด ค่านิยม ความเชื่อและทัศนคติให้แก่เด็กอีกทางหนึ่งด้วย

๑.๒) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Group) มีความสำคัญต่อพฤติกรรมทางการเมืองโดยการป้อนข้อมูลข่าวสารและการติดต่อสื่อสารกันในระหว่างกลุ่ม เช่น กลุ่มเชื้อชาติ กลุ่มศาสนาและกลุ่มข้าราชการ เป็นต้น

๑.๓) กลุ่มอ้างอิง (Reference Group) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองเช่นเดียวกัน เช่น กลุ่มชนชั้นทางเศรษฐกิจสังคม กลุ่มศาสนา กลุ่มเชื้อชาติ และกลุ่มชุมชน เป็นต้น

๒) อิทธิพลทางสังคมจากชนชั้นในสังคม หมายถึงสถานภาพและชนชั้น ซึ่งอาจวัดได้จากอาชีพ รายได้ และการศึกษา เป็นต้น การศึกษามีความสัมพันธ์โดยตรงกับชนชั้นและพฤติกรรมทางการเมือง กล่าวคือ คนที่อยู่ในชนชั้นสูงจะมีพฤติกรรมทางการเมืองคล้าย ๆ กับผู้ที่มีการศึกษาสูง ส่วนความสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจ คือผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ จะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยกว่าผู้ที่มีสภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ส่วนผู้ที่อาศัยอยู่ในเมืองหรือชุมชนจะเข้ามิตทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าผู้ที่อยู่นอกเมือง ซึ่งเหตุผลในการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูง ได้แก่ มีกำลังทรัพย์ และเวลาที่เกี่ยวเนื่องกับการเมืองทั้งโดยตรงและอ้อม

๓) อิทธิพลของบุคลิกภาพต่อพฤติกรรมทางการเมือง การตัดสินใจทางการเมืองและการแสดงออกทางการเมืองของบุคคล สืบเนื่องมาจากสถานภาพทางสังคมมรดกทางวัฒนธรรมและสภาพจิตใจของแต่ละบุคคล เช่น ลักษณะความเป็นประชาธิปไตย ความสามารถในการควบคุมต้องการอำนาจ มีความอดทนอดกลั้นต่อความไม่แน่นอน เป็นต้น

๔) อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งวัฒนธรรม หมายถึงพฤติกรรมทุกอย่างของชีวิตมนุษย์อันเป็นแบบแผนของสังคมที่ยึดมั่นถือปฏิบัติกัน ทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองศาสนา สังคม การทหาร และอื่นๆ ซึ่งอิทธิพลของวัฒนธรรมนี้จะส่งผลที่สำคัญยิ่งต่อความมั่นคงทางการเมืองด้วย

๕) อิทธิพลของโครงสร้างต่อพฤติกรรมทางการเมือง คือการเข้าร่วมในทางการเมืองดังจะเห็นได้จากการกำหนดคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งส่งผลในการจำกัดการเข้าร่วมทางการเมืองของผู้ที่มีการศึกษาต่ำ และสถานภาพทางสังคมต่ำด้วย นอกจากนี้พฤติกรรมทางการเมืองของมนุษย์ที่แสดงออกมายังขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัย ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อ ค่านิยมและบุคลิกภาพ สิ่งกระตุ้นพฤติกรรมและพลัง เช่นอาหาร เสียงปืน เป็นต้น ทัศนคติ และสถานการณ์กล่าวโดยสรุปจะเห็นได้ว่าพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนกัมพูชาสามารถแสดงออกมาในทางลักษณะภายในของปัจเจกบุคคล ได้แก่ ความเชื่อ ทัศนคติ ค่านิยมและบุคลิกภาพ เป็นต้น และแสดงออกโดยอาศัยลักษณะ

ภายนอกที่เป็นสภาวะแวดล้อม ได้แก่ สถานการณ์ ศาสนา การศึกษา การเมืองเศรษฐกิจ สังคม และ
องค์กรต่าง ๆ เป็นต้น

ตารางที่ ๒.๓ แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์ (๒๕๕๔, หน้า ๕๖)	พฤติกรรม แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท คือ ๑ พฤติกรรมภายนอก (Overt Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่ผู้อื่น สามารถสังเกต ได้โดยตรงจากประสาททั้ง ๕ (หู ตา จมูก ปาก และ ผิวหนัง) พฤติกรรมภายนอก ๒ พฤติกรรมภายใน (Covert Behavior) ได้แก่ พฤติกรรมที่เกิดขึ้น ภายในตัวของบุคคล จะโดยรู้สึกตัว หรือไม่รู้สึกตัวก็ตาม ปกติผู้อื่นจะไม่ สามารถสังเกตพฤติกรรมประเภทนี้ ได้โดยตรง ถ้าไม่บอก ไม่แสดงออกมาให้เป็นที่สังเกต พฤติกรรมภายใน
พิสิษฐกุล แก้วงาม (๒๕๕๒, หน้า ๗๓)	พฤติกรรมที่สังเกตได้โดยตรง โดยใช้เครื่องมือช่วย เรียก พฤติกรรมประเภทนี้ว่า พฤติกรรมโมเลกุล (Molecular behavior) เช่นการเดินของหัวใจ , ความดันของโลหิต
วิชุกร นาครน (๒๕๕๕), หน้า ๓-๘)	พฤติกรรมภายในที่เกิดขึ้นโดยไม่รู้ตัว พฤติกรรมบางอย่าง เกิดขึ้นภายใน โดยบางครั้งบุคคลไม่รู้สึกรู้สีกตัว แต่มีผลต่อ พฤติกรรม ภายนอกของบุคคลผู้นั้น เช่น ความฉลาด หวาดกลัว ความคิด ความ คาดหวัง ความปรารถนา ความสุขใจ กล่าวโดยสรุป พฤติกรรมเป็นการแสดงออกโดยรวมของ สิ่งมีชีวิตต่างๆ ทั้งเป็นการแสดงออกภายนอก และการ แสดงออกภายใน

๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญมากต่อการมีบทบาททัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนได้เช่นกัน เนื่องจากอีกแนวทางการอบรมด้านการเมืองให้กับผู้รับเป็นอย่างดีหากการรับรู้ข่าวสารมากก็จะทำให้คน ๆ นั้นมีความรู้ด้านการเมืองได้มากเพิ่มขึ้นด้วยการจะตัดสินใจทางการเมืองก็อาจเกิดขึ้นได้บนฐานข้อมูลที่ได้รับนั้น ๆ การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร หมายถึง กระบวนการที่บุคคลเปิดรับต่อข้อมูลข่าวสาร การตั้งใจรับข้อมูล นั้น และทำความเข้าใจความหมาย ซึ่งในการวิจัยนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการได้รับข้อมูลข่าวสาร การรับรู้ข่าวสาร เป็นการแลกเปลี่ยน อภิปราย ถ่ายทอดข่าวสารต่างๆ ระหว่างสมาชิกในสังคมสมาชิกต่างๆ สามารถเป็นส่วนหนึ่งของสังคมด้วย การรับรู้ข่าวสาร ในแต่ละสังคมขึ้นอยู่กับบริบทของแต่ละสังคม

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ได้ให้คำนิยามเจาะจงลงไปถึง “ข่าวสารการเมือง” โดยอาศัยแนวการวิเคราะห์ระบบของ เดวิด อีสตัน (David Easton) ว่าเป็นความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใด ๆ ในสถานะของระบบในแง่ของการใช้อำนาจหน้าที่หรือ

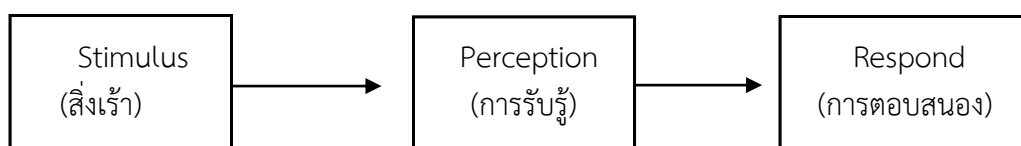
อำนาจรัฐ แบ่งสรรสิ่งที่มีคุณค่าในสังคม ซึ่งหมายถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับข้อเรียกร้องและการสนับสนุน รวมทั้งข่าวสารเกี่ยวกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลลัพธ์ออกมาของระบบการเมืองหนึ่ง ๆ การที่บุคคลจะได้รับข่าวสารหรือส่งข่าวสารไปยังผู้อื่นนั้น ต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสื่อสาร การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคมมนุษย์ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ติดต่อกับคนอื่น ๆ เพื่อที่จะบอกข่าวสารข้อมูล ตลอดจนความรู้สึกนึกคิด ความเห็นและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน เอเวอร์เรต เอ็ม โรเจอร์ (Evertte M. Rogers) เสนอว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดจากผู้ส่งไปยังผู้รับ โดยผ่านช่องทางซึ่งสามารถนำสารไปถึงผู้รับได้ ขณะที่ชแรมม์ และโรเบิร์ต (Schramm and Roberts) เห็นว่าประเด็นสำคัญของการสื่อสารย่อมเกิดขึ้นไม่ได้ การสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนสัญญาณข่าวสารระหว่างบุคคลตั้งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ของมนุษย์ ชแรมม์ยังเน้นด้วยว่าสิ่งสำคัญของการสื่อสารอยู่ที่การแลกเปลี่ยนข่าวสาร ซึ่งมีความหมายกว้างขวาง คลุมตั้งแต่ข้อเท็จจริงไปถึงความคิดเห็นและสภาวะอารมณ์ของคน

๒.๔.๑ ความหมายของการรับรู้

การรับรู้ (Perception) ในการรับรู้ นั้นแม้ว่าบางส่วนของภาพจะขาด หายไป เราจะอาศัยประสบการณ์เดิมช่วยต่อเติมสิ่งเร้าที่ไม่สมบูรณ์ให้เต็มและรับรู้ในลักษณะที่สมบูรณ์ มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายสอดคล้องกันดังนี้ว่าการรับรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้เรารู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยการเลือกการจัดระเบียบและการแปลความหมายสิ่งต่าง ๆ จากความรู้สึกสัมผัส ซึ่งใกล้เคียงกับแนวคิดของ เสรี ชังภัย (๒๕๔๑ : ๙) ที่อธิบายว่า การรับรู้เป็นการรับทราบต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่เข้ามากระทบซึ่งอาจจะเป็นสิ่งแวดล้อมความรู้ความคิด หรืออารมณ์ความรู้สึก ดังนั้น การรับรู้จึงเป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เกิดประสบการณ์ เกิดการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือนำเอาความรู้ ข้อมูลข่าวสารเข้าสู่สมองซึ่งจะมีการตีความหรือแปลความหมาย แล้วเก็บรวบรวมสิ่ง ต่าง ๆ จนเกิดเป็นความรู้ความเข้าใจโดยอาศัยประสบการณ์และความรู้เดิมเป็นเครื่องช่วย นอกจากนี้การรับรู้เป็นกระบวนการตีความสิ่งที่เห็นสิ่งที่ได้ยินและสิ่งที่รู้สึกด้วยประสาทสัมผัสอื่น ๆ เพื่อให้รู้ว่าคืออะไร สิ่งที่รับรู้มีทั้งที่เป็นวัตถุ มนุษย์ด้วยกัน และความเป็นไปภายในจิตใจของเราเองทั้งนี้ สุชา จันทร์ธอม กล่าวไว้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่มีระดับตั้งแต่ง่ายที่สุด ถึงซับซ้อนที่สุดจนยากแก่ความเข้าใจ ซึ่งนักจิตวิทยาได้ให้ความหมายการรับรู้แตกต่างกันออกไป เช่น

๑) การรับรู้ คือ การตีความหมายจากการรับสัมผัส (Sensation) ในการรับรู้ นั้น เราไม่เพียงแต่มองเห็น ได้ยินหรือได้กลิ่นเท่านั้น แต่เราต้องรับรู้ได้ว่า วัตถุหรือสิ่งที่ เรารับรู้ นั้นคืออะไรมีรูปร่างอย่างไร อยู่ทิศใด ไกลกว่าเรามากน้อยแค่ไหน เป็นต้น ทั้งหมดที่เราบอกได้นี้เป็นการใส่ความหมายให้กับสิ่งต่าง ๆ ที่ผ่านเข้ามาในการรับสัมผัส

๒) ในแง่ของพฤติกรรม การรับรู้เป็นกระบวนการที่เกิดแทรกอยู่ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนองต่อสิ่งเร้า ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ ๒.๑ แสดงการรับรู้

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความรู้สึกประทับใจของตนเองเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม การรับรู้ที่แตกต่างกันของบุคคลเกิดจาก

- ๑) ผู้รับรู้ (Perceiver)
- ๒) ความมุ่งหมายหรือเป้าหมาย (Target) ที่รับรู้
- ๓) ลักษณะสถานการณ์ (Situation)

จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ หมายถึง การแปลความหมายที่เป็นระบบของสิ่งเร้าที่มาจากสัมผัสทั้ง ๖ ได้แก่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ โดยการเรียนรู้มีตั้งแต่ระดับที่ง่าย ไม่ซับซ้อน ถึงระดับที่ยาก ซับซ้อน หลายเงื่อนไข โดยการเรียนรู้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ประสบการณ์ รวมถึงความจำมาช่วยแล้วหากการสะท้อนพฤติกรรมออกมาอาจจะนิ่งเฉยหรือกระทำการบางสิ่งบางอย่างก็ได้^{๓๐}

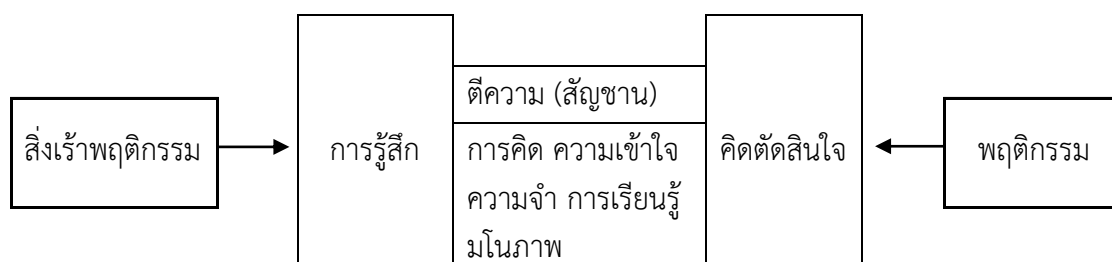
๒.๔.๒ กระบวนการและองค์ประกอบของการรับรู้

นอกจากนี้ กัญญา สุวรรณแสง ได้อธิบายถึงกระบวนการของการรับรู้ ว่าเป็นกระบวนการที่คาบเกี่ยวระหว่างความเข้าใจ (Understand) การคิด (Thinking) การรู้สึก (Sensing) ความจำ (Memory) การเรียนรู้ (Learning) การตัดสินใจ (Decision Making) การแสดงพฤติกรรม (Behavior)

กระบวนการของการรับรู้จะต้องประกอบไปด้วยสิ่งเหล่านี้

๑. มีสิ่งเร้าที่จะรับเข้าสู่ร่างกายทางประสาทสัมผัสโดยผ่านอวัยวะรับสัมผัสทั้ง ๕
๒. ประสาทรับสัมผัส รับสิ่งเร้าเข้ามา ซึ่งประสาทสัมผัสและความรู้สึกสัมผัส เช่น หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง จะต้องสมบูรณ์พอที่จะสัมผัสสิ่งเร้านั้น และส่งต่อไปยังสมองเพื่อแปลความหมาย
๓. การแปลความหมายเกิดจากประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิมเกี่ยวกับสิ่งเร้าที่ได้สัมผัสนั้น เกิดการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นพฤติกรรมต่างๆ ขึ้น ดังแผนภูมิประกอบ ซึ่งเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

^{๓๐} ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, พฤติกรรมองค์การ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธีรฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด, ๒๕๔๑), หน้า ๘๘.

แผนภูมิที่ ๒.๒ แสดงกระบวนการรับรู้ที่มา : กัญยา สุวรรณแสง (๒๕๓๒ : ๑๒๙)

นอกจากนี้ พรรณราย ทรัพย์ยะประภา อธิบายไว้ว่า การที่คนเรามีการรับรู้ต่างกันเป็นเพราะคนมีเครื่องกรองการรับรู้ คือ การรับรู้ของเรามีอคติ หรือถูก “กรอง” ด้วยการปรับที่จะเลือกรับรู้จากสภาพแวดล้อมของเรานั้นคือ เราเลือกรับรู้ในบางสิ่งบางอย่างที่เราพอใจตามองค์ประกอบทางด้านประสบการณ์เดิม และความต้องการของเรารวมทั้งองค์ประกอบทางด้านแรงจูงใจ อารมณ์และทัศนคติของเรา ซึ่งวินดา เสนีเศรษฐ และชอบ อินทร์ประเสริฐกุล ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ปัจจัยหรือองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลมี ๓ ประการได้แก่ คุณลักษณะของวัตถุ คือระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า การเคลื่อนไหว และขนาดของสิ่งเร้า นั้น ประการต่อมาได้แก่ ลักษณะของสภาพการณ์ของการทำงาน หรือสภาพแวดล้อมในการทำงานเช่น แสง สี เสียง ระยะเวลา เป็นต้น และประการสุดท้าย ได้แก่ คุณลักษณะของบุคคล ซึ่งเป็นแหล่งอิทธิพลที่สำคัญที่สุด แบ่งออกเป็นแรงจูงใจ การเรียนรู้ที่มีมาแต่เดิม การคาดหวังจากงาน และบุคลิกภาพ นอกจากนี้ลักษณะสิริวิวัฒนะ ได้แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ของบุคคลดังต่อไปนี้

๑) ความตั้งใจ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในขณะนั้นเพียงสิ่งเดียว ดังนั้นการรับรู้จะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ สิ่งที่มีอิทธิพลต่อความตั้งใจของคนเรา อาจแยกได้ดังนี้

๑.๑) สิ่งเร้าภายนอก เช่น สิ่งของที่มีขนาดใหญ่ย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสิ่งที่มีขนาดเล็ก ระดับความเข้มหรือความหนักเบาของสิ่งเร้า เช่น เสียงดัง ย่อมได้รับความสนใจมากกว่าเสียงเบา สิ่งเร้าที่เคลื่อนที่ไปมาย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสิ่งเร้าที่อยู่กับที่ หรือสีเข้มย่อมดึงดูดความสนใจได้มากกว่าสีอ่อน

๑.๒) สิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความสนใจ ความต้องการหรือความหวัง เช่น เราเกิดความต้องการและความหวังที่จะรับรู้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อสิ่งนั้นเป็นที่สนใจ

๒) การเตรียมพร้อมที่จะรับรู้ หมายถึง สภาพจิตใจที่สงบและแน่วแน่ในสิ่งหนึ่งสิ่งใดเพียงสิ่งเดียว การรับรู้ก็พร้อมที่จะเกิดขึ้นได้

๓) ความต้องการ หมายถึง สภาพของจิตใจที่อยากได้สิ่งหนึ่งสิ่งใด เมื่อเป็นความอยากได้ การรับรู้ที่เกิดขึ้นก็จะมีประสิทธิภาพสูง จันท์ธรม ได้กล่าวว่า คนเรามักจะรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวเราไม่เหมือนกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบประสาทสัมผัสและสภาพของจิตใจของแต่ละบุคคล ตลอดจนคุณลักษณะของวัตถุที่เราจะรับรู้องค์ประกอบของการรับรู้สามารถแบ่งออกเป็น ๓ อย่าง คือ

๑) การจัดหมวดหมู่ของวัตถุที่เป็นสิ่งเร้า

๑.๑) ความใกล้ (nearness or proximity) คือ คนเรามีแนวโน้มที่จะรับรู้สิ่งที่ใกล้กันให้เป็นภาพเดียวกันหรือหมวดหมู่เดียวกัน

๑.๒) ความเหมือน (similarity) คือ ภาพของเส้นหรือจุดที่เหมือนกัน เราจะรับรู้มันเป็นภาพเดียวกันหรือกลุ่มเดียวกัน

๑.๓) ความต่อเนื่อง (continuity) การรวมกลุ่มเกิดจากสิ่งเร้ามีทิศทางไปทางเดียวกัน

๑.๔) Closure คือ ภาพที่ใกล้จะสมบูรณ์ หรือขาดความสมบูรณ์ไปเพียงเล็กน้อยเรามีแนวโน้มที่จะต่อเติมส่วนที่ขาดหายไปของภาพให้เป็นภาพที่สมบูรณ์ได้

๑.๕) ภาพและพื้น (figure and ground) การที่มองเห็นสิ่งต่างๆเป็นรูปได้ เพราะเส้นต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นรูปร่างนั้นตัดกับพื้นสรุป figure ก็คือวัตถุที่เด่นขึ้นมา และทำให้เราได้รับรู้ก่อนอย่างเช่น กระดานดำ ตัวหนังสือที่เด่นขึ้นมาเป็น figure ในขณะที่กระดานดำเป็น ground

๒) คุณลักษณะของผู้รับรู้

๒.๑) ประสบการณ์ ประสบการณ์เดิมของแต่ละบุคคล จะทำให้บุคคลรับรู้ภาพหรือเหตุการณ์ต่างๆ หรือรูปที่มีการรับรู้ได้เป็น ๒ แฉงมุม

๒.๒) ความต้องการทางร่างกาย ถ้าสภาวะทางร่างกายของบุคคลใดต้องการสิ่งใดมากก็จะรับรู้สิ่งๆ นั้นได้ดี อย่างเช่น บุคคลที่กำลังหิวจะรับรู้ป้ายร้านอาหาร

๓) อิทธิพลของสังคม สภาพความเป็นอยู่ของวัฒนธรรมและสังคมก็ทำให้คนแต่ละคนรับรู้ในสิ่งต่างๆ แตกต่างกันไป

ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดดังกล่าวมาข้างต้นไว้ว่า กระบวนการและองค์ประกอบของการรับรู้จำเป็นต้องประกอบด้วย สภาวะแวดล้อมที่เป็นสิ่งเร้า เกิดความรู้สึก แปลความหมายจากประสบการณ์ ความรู้ ทักษะคิด ความเชื่อ ความจำ เกิดการตัดสินใจและแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำบางสิ่งบางอย่างออกมา โดยคน ๆ หนึ่งเกิดการรับรู้สิ่งต่าง ๆ และแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันไปตามระดับการรับรู้และองค์ความรู้ที่อยู่ภายในตัวเอง

๒.๔.๓ การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

การศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองสามารถนำแนวความคิด เรื่องการใช้และความพึงพอใจที่ผู้รับสารมีต่อสื่อมวลชน (Uses และ Gratifications Model) เพื่อเป็นดัชนีชี้ถึงการเปิดรับข่าวสารตามความพอใจของผู้รับสาร โดยแนวความคิดนี้เน้นที่ผู้รับสารว่ามีกระบวนการอย่างไรในการเปิดรับสื่อหนึ่งๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและสร้างสรรค์ความพอใจให้กับตนเองโดยอาศัยสื่อ ซึ่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้จะแตกต่างกันไปตามสภาพภูมิหลังด้านตัวแปรทางประชากรศาสตร์จิตวิทยา และประสบการณ์ส่วนบุคคลของผู้รับสาร ในกระบวนการถ่ายทอดข่าวสารในสังคมนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบของการสื่อสารครบทั้ง ๓ ประการ คือมีแหล่งกำเนิด (Source) ข่าวสาร (Message) และจุดหมายปลายทาง (Destination) แหล่งกำเนิดของข่าวสารมีลักษณะเป็นนามธรรมคือที่มาของข่าวสารที่มีสื่อมวลชนทำหน้าที่บันทึกรหัส (Encode) หรือเป็นผู้นำเอาวัตถุดิบมาเปลี่ยนเป็นรูปของข่าวสารไปสู่จุดหมายปลายทาง คือผู้รับสาร เนื่องจากการสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการจึงสามารถพิจารณาได้เสมือนระบบหนึ่ง ดังนี้

๑) แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึงแหล่งกำเนิดของสารหรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร

บทบาทของผู้ส่งสารมี ๓ ประการ คือเลือกสรรความหมายที่ใช้ในการสื่อสารสร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

๒) สาร (Message) หมายถึงสิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับเป็นเรื่องราวสาระที่ส่งออกไปจากผู้สื่อสารถึงตัวผู้รับสาร ในการวิเคราะห์ตัวองค์ประกอบของสารมีข้อพิจารณา ๓ ประการ คือ รหัสหรือสัญลักษณ์ของสาร (Message code หรือ Symbol of Signal) เนื้อหาของสาร (Message content) และการทำข่าวสาร (Message treatment) แต่ในความหมายทั่วไปที่ใช้มักหมายถึง “เนื้อหาของสาร” ซึ่งหมายถึงข้อความที่ผู้ส่งสารใช้สื่อความหมายที่ต้องการ

๓) ช่องทางสำหรับส่งสารหรือสื่อ (Channel or Medium) เป็นสิ่งที่พาสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับสาร

๔) ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึงผู้รับข่าวสารจากแหล่งสารบทบาทของผู้รับสารมี ๓ ประการ คือ รับสาร ถอดรหัสจากสารเพื่อให้ได้ความหมายและตอบโต้ความหมายจากกระบวนการข้างต้นจะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์กับระหว่าง ผู้ส่งสาร ซึ่งได้แก่สื่อมวลชนต่าง ๆ เนื้อหาข่าวสาร คือ “ข่าว” (News) ที่เป็นการรายงานเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นและเป็นสิ่งที่น่าสนใจและผู้รับสารคือผู้บริโภคข่าวสารจากสื่อตนเอง นอกจากนี้ยังข้อมูลที่เป็นการศึกษาด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ไว้ดังนี้

สครัม วิลเบอร์ (Schramm Wilbur) ได้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจข่าวสารทางการเมืองมาก นั้นพบว่า คนที่มีการศึกษาสูงไม่ว่าจะมีอาชีพหรือฐานะทางเศรษฐกิจอย่างไร จะมีความสนใจในข่าวสารทางการเมืองในระดับที่ไม่แตกต่างกัน สำหรับบุคคลที่มีการศึกษต่ำการมีอาชีพที่ได้รับการยกย่องหรือมีเกียรติ หรือมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีจะทำให้บุคคลนั้นเพิ่มความสนใจในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

มากขึ้นด้วย จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงข่าวสารในช่องทางใดมากที่สุดและเป็นไปตามสถานการณ์ที่น่าสนใจทางการเมือง หากในช่วงเวลานั้นสถานการณ์ทางการเมืองมีผลกระทบต่อวิถีชีวิตของประชาชน กัมพูชา ก็จะทำให้เกิดความสนใจและรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น และสำคัญที่สุดขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้รับสารเป็นสำคัญด้วย

ตารางที่ ๒.๔ แนวคิดเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

นักวิชาการหรือ แหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
กนกพร แสงศรี, ๒๕๕๓.	การรับรู้ข่าวสารทางการเมืองโดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้
ฐานพัฒน์ ทิพย์บรรพต, ๒๕๕๓.	<ol style="list-style-type: none"> ๑. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองของผู้บริโภค ที่อ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ๒. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้บริโภคข่าวสารทางการเมือง ผ่านหนังสือพิมพ์ออนไลน์ ๓. เพื่อศึกษาความเป็นกลางของหนังสือพิมพ์ออนไลน์ที่ นำเสนอข่าวการเมือง
ไพโรพ ถนัดคำ, ๒๕๕๐.	<p>เพื่อศึกษาลักษณะการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและเพื่อเปรียบเทียบ ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง</p> <p>การรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า แหล่งข้อมูลที่ นักศึกษาใช้ในการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือ โทรศัพท์รองลงมาคือหนังสือพิมพ์และอินเทอร์เน็ตสำหรับการ การจัดลำดับความสำคัญของแหล่งข้อมูลข่าวสารทาง การเมืองในชีวิตประจำวัน นักศึกษาจัดลำดับให้สื่อโทรศัพท์</p>
มยุรี ถนอมสุข, ๒๕๕๔.	<p>เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในชีวิตประจำวัน เป็นอันดับที่ ๑ อันดับที่ ๒ คือ หนังสือพิมพ์และอันดับที่ ๓ คือ วิทยุ ตามลำดับความถี่ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร</p> <p>ความสำคัญของแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองใน ชีวิตประจำวันของนักศึกษาพบว่า การรับรู้ทางการเมืองกลุ่ม ตัวอย่างส่วนใหญ่เข้าถึงข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในลักษณะ ของการติดตามบ่อยครั้งสื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุดได้แก่ โทรศัพท์ และการติดตามเป็นประจำทุกวัน ก็ติดตามจาก โทรศัพท์ นอกจากนี้สื่อมวลชน เช่น วิทยุ โทรศัพท์หนังสือพิมพ์ มีบทบาทในทางกล่อมเกลາทางการเมืองอย่างสำคัญในสังคม สมัยใหม่ เพราะเป็นสิ่งที่มืออยู่อย่างแพร่หลาย</p>

๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง

ความสนใจนั้นเป็นแนวคิดทางจิตวิทยาที่นักจิตวิทยาได้ให้ความสำคัญในการค้นหาความหมาย และแสดงแนวคิดต่าง ๆ ต่อความสนใจไว้ดังนี้ สวัสดิ์ เรื่องฉาย คมเพชร ฉัตรศุภกุลและสำเร็จ บุญเรืองรัตน์ ได้อธิบายไว้ว่า ความสนใจความรู้สึกของบุคคล ซึ่งบ่งลักษณะออกมาเป็นความเอาใจใส่ไปยังสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นแรงผลักดันอันหนึ่งที่กระตุ้นให้ทำการ หรือมีความโน้มเอียงที่จะทำสิ่งที่ตนเองรู้สึกชอบมากกว่าสิ่งอื่น การที่ตนได้มีโอกาสทำงานที่ตนชอบหรือมีความสนใจย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจ และรักงานอาชีพนั้น ความสนใจจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จไปด้วยดี โดยความสนใจนั้นอยู่ในระดับความรู้สึก สอดคล้องกับแนวคิดของวัชรีย์ ทรัพย์มี วิไลพร คำสะอาด และอดิสร เหลลาแก้ว ที่ให้ความหมายไว้ว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกจดจ่อ อยากรู้อยากเห็น อยากระทำสิ่งที่ตนสนใจนั้น ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่

สำคัญที่ทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน หรือการทำงาน และเป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงในการที่จะเลือกทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดเกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจะเสาะหาสิ่งสนใจด้วยความตั้งใจและยอมรับในคุณค่าของสิ่งนั้นๆ

ส่วนความหมายต่อความสนใจทางการเมืองนั้น ณรงค์ สิ้นสวัสดิ์ ได้กล่าวไว้ว่า ความสนใจทางการเมืองนั้นเป็นพื้นฐานของความโน้มเอียงพื้นฐานทางการเมืองประเภทอื่นๆ เช่น ความไว้วางใจทางการเมือง ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง ฯลฯ จากการศึกษาวิจัยของ พบว่า บุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองสูงมักจะมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าบุคคลทั่วๆ ไป นอกจากนั้นยังได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองไว้ดังนี้

๑) ผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมาก มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจทางการเมือง

๒) ผู้ที่มีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าผู้อื่น

๓) ผู้ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมสูง มักจะสนใจทางการเมือง และมีความปรารถนาทางการเมือง คืออยากจะทำให้การเมืองเป็นไปในรูปแบบนี้ด้วย

๔) คนที่มีการศึกษาสูงมักจะรู้ความเป็นไปหรือข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองดีกว่าคนที่มีการศึกษาน้อยกว่า

๕) เด็กอาจเปลี่ยนความนิยมพรรคการเมืองที่เคยนิยมได้

๖) ผู้ที่ได้รับการศึกษาสูงขึ้น โดยเฉพาะผู้เข้ามหาวิทยาลัยจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เช่น ไปเลือกตั้ง ช่วยผู้สมัครบางคนหาเสียง หรือเข้าร่วมโดยวิธีอื่นๆ ทั้งนี้ คันธรส แสนวงศ์ ที่ได้สรุปความสนใจทางการเมือง (political interest) ไว้ว่าเป็นการสื่อความหมายหนึ่งซึ่งหมายถึงความสนใจที่บุคคลมีต่อเหตุการณ์บ้านเมือง การเมืองเศรษฐกิจและสังคมทั้งหลาย นักรัฐศาสตร์โดยทั่วไปมักจะนำไปโยงเข้ากับความรู้สึกทางจิตวิทยาในด้านตัวบุคคล คือความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ดังกล่าวแล้วเนื่องจากความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งสองคือระดับความสนใจทางการเมืองจะมีความเกี่ยวพันกับระดับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง นอกจากนี้แล้ว อดิสร เหลลาแก้ว ได้อธิบายถึงความสนใจทางการเมืองของแต่ละบุคคลไว้ว่า บุคคลที่มีความสนใจทาง

การเมืองนั้นจะเป็นผู้ที่เข้าไปมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงมีความตื่นตัว และ จะพยายามแสวงหาอำนาจทางการเมืองหรือไม่ก็เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองในรูปใดรูป หนึ่ง ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มของบุคคลที่มีความสนใจทางการเมืองได้เป็น ๒ กลุ่ม ได้แก่

๑) กลุ่มที่แสวงหาอำนาจ (Power seekers) กลุ่มนี้ประกอบไปด้วยบุคคลที่พยายามใช้ ทรัพยากร หรือสิ่งที่มีคุณค่าที่มีอยู่ทุกชนิดเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจ โดยสรุปแล้วพวกนี้จะใช้ข้ออ้างของ การแสวงหาอำนาจของตนเองดังต่อไปนี้

๑.๑) เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยรวม

๑.๒) เพื่อประโยชน์ส่วนตัว

๑.๓) เป็นการตอบสนองต่อแรงกระตุ้นจากจิตใต้สำนึก เช่นต้องการให้ได้มาซึ่งอำนาจ

เพื่อใช้อำนาจนั้นเป็นเครื่องมือเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ตนเองถูกกีดกันในตอนวัยเยาว์

๒) กลุ่มผู้นำที่มีอำนาจ (Powerful elites) ในที่นี้หมายถึงกลุ่มบุคคลที่สามารถนำเอา ทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและชำนาญกว่าในการให้ได้มาซึ่งอำนาจทางการเมือง ส่วน บุคคลที่ไม่มี ความสนใจทางการเมืองนั้นจะมีลักษณะ ไม่ยินดียินร้าย ไม่มีความตื่นตัวกระตือรือร้นทาง การเมือง ซึ่งสาเหตุที่ทำให้บุคคลไม่สนใจทางการเมืองนั้นพอจะสรุปได้ ๖ ประการได้แก่

๑) พวกนี้มีความคิดว่าในเชิงเปรียบเทียบแล้ว ถ้าเขาดำเนินกิจกรรมอื่นที่มีใช้กิจกรรมทางการ เมืองจะได้ผลประโยชน์หรือได้รับการตอบแทนที่มีคุณค่าสูงกว่ากิจกรรมทางการเมือง

๒) พวกนี้คิดว่าข้อเลือกหรือทางเลือกที่นำไปให้พวกเขาเลือกนั้น ไม่มีความแตกต่างอะไรมาก ถึงไม่ไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งก็ไม่เป็นไร

๓) พวกนี้คิดว่าแม้พวกเขาจะเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ ก็ไม่ได้ช่วยให้ผลที่ ออกมาผิดแผกไปจากเดิมเลย

๔) พวกนี้เชื่อว่าผลที่จะออกมาจากการเลือกตั้ง หรือจากกิจกรรมทางการเมืองใด ๆ จะเป็นไป ตามที่คนปรารถนา สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับคนค่อนข้างแน่นแม้ว่าตนจะไม่ไปใช้สิทธิหรือเข้า ไปมีส่วนร่วมทางการเมืองก็ตาม

๕) พวกนี้มองว่าการเมืองเป็นเรื่องสลบซับซ้อน ต้องมีความเชี่ยวชาญชำนาญในทางนี้หรือไม่ก็ ต้องมีการศึกษามีความรู้ ส่วนพวกตนที่มีความรู้น้อยเกินไปที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมี ประสิทธิภาพ

๖) กระบวนการทางการเมืองตลอดจน วิธีการเข้าไปมีทัศนคติที่ซับซ้อน หยุ่มหยมเกินความ จำเป็นก็นับเป็นอุปสรรคที่สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้บุคคลเพิกเฉย ไม่เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง เสียเลยความสนใจทางการเมืองนั้น มีความสำคัญมากต่อการเมืองการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย เพราะว่าถ้าประชาชนมีความสนใจทางการเมืองมากก็จะส่งผลให้ประชาชนเข้ามามี ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากด้วยเช่นกัน

ดังนั้น คณะผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไว้ว่า ความรู้สึกของบุคคลต่อเหตุการณ์บ้านเมือง ในเรื่องความรับรู้ข่าวสารบ้านเมือง การรับฟังการ อภิปราย การหาเสียง การไปลงคะแนนเสียง การติดตามความเคลื่อนไหวทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการตัดสินใจลงสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งพฤติกรรมการแสดงออกมาของความสนใจนั้นจะมากน้อย ต่างกันออกไปด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่งความสนใจนั้นนักรัฐศาสตร์จัดเป็นพฤติกรรมทางจิตวิทยาส่วน บุคคล

ตารางที่ ๒.๕ แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง

นักวิชาการหรือแหล่งข้อมูล	แนวคิดหลัก
พระศักดา กิตติญาโณ, ๒๕๕๖.	ความสนใจทางการเมืองคือ ๑) เพื่อค้นหาระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ๒) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
นักรัฐบาล ศรีจันทร์โท, ๒๕๕๒.	๓) เพื่อวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองและกำหนดรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชน ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง การglomเกลลาทางการเมือง ส่วน รูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนเข้ามามีทัศนคตินั้นไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์กับตัวเอง

๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับหลักโยนิโสมนสิการ

โยนิโสมนสิการ หลักที่ควรใช้ในชีวิตประจำวัน ถือเป็นหลักธรรมประจำใจที่ช่วยให้มนุษย์ดำรงชีวิตได้อย่างสงบสุข ธรรมอันเป็นเหตุแห่งความไม่เสื่อม ” หรือหมายความว่า “ไม่เป็นเหตุแห่งความหายนะ” ได้แก่

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ (การทำในใจให้แยบคาย)

วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ มี ๒ แบบคือแบบมุ่งเน้นสกัด หรือกำจัดอวิชชาโดยตรง และแบบมุ่งสกัดบรรเทาต้นเหตุ มีวิธีคิดที่พบ ๑๐ แบบ ดังนี้

- ๑) คิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย
- ๒) คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
- ๓) คิดแบบสามัญลักษณ์
- ๔) คิดแบบอริยสัจ (คิดแก้ปัญหา)
- ๕) คิดแบบบรรดธรรมสัมพันธ์
- ๖) คิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก
- ๗) คิดแบบรู้คุณค่าแท้-คุณค่าเทียม
- ๘) คิดแบบไร้คุณธรรม
- ๙) คิดแบบอยู่กับปัจจุบัน
- ๑๐) คิดแบบวิวิธชวาท

๑. วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย (สืบสวน)

วิธีคิดแบบสืบสาวเหตุปัจจัย คือ การพิจารณาปรากฏการณ์ที่เป็นผล ให้รู้จักสถานะที่เป็นจริง หรือพิจารณาปัญหา หาหนทางแก้ไขด้วยการค้นหาสาเหตุและปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์ ส่งผลสืบทอดกันมาวิธีคิดแบบนี้อาจเรียกว่า วิธีคิดแบบอิตัปปัจจยตา หรือคิดตามหลักปฏิจจสมุปบาท ตัวอย่างการคิดแบบนี้มี

๑) คิดแบบปัจจัยสัมพันธ์

คือการที่สิ่งทั้งหลายอาศัยกันจึงเกิดขึ้นพร้อมกันว่า "เมื่อสิ่งนี้มี สิ่งนี้จึงมี เพราะสิ่งนี้เกิดขึ้น สิ่งนี้จึงเกิดขึ้น เมื่อสิ่งนี้ไม่มี สิ่งนี้จึงไม่มี เพราะสิ่งนี้ดับ สิ่งนี้จึงดับ"

๒) คิดแบบสอบสวน

คือคิดแบบตั้งคำถาม เช่นคิดว่า เมื่ออะไรมีอยู่หนอ อุปทานจึงมี อุปทานมีเนื่องจากมีอะไรเป็นปัจจัย เป็นต้น

๒. วิธีแบบแยกแยะส่วนประกอบ (วิเคราะห์)

วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (หรือคิดกระจายเนื้อหา) คือการคิดที่มุ่งให้มองและให้รู้จักสิ่งทั้งหลายตามสถานะของมันเอง เช่น ใช้พิจารณาให้เห็นความไม่มีแก่นสาร หรือความไม่เป็นตัวตนที่แท้จริงของสิ่งทั้งหลาย ให้หายยึดติดมั่นในสมมติบัญญัติเห็นสัตว์บุคคลเป็นเพียงการประชุมกันเข้า ขององค์ประกอบต่างๆ ของขันธ ๕ แบ่งเป็นนามกับรูปเท่านั้น เป็นต้น

วิธีนี้จะช่วยทำให้เห็นความเป็นอนัตตา ทำให้เห็นการเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไปอยู่ตลอดเวลา ไม่เที่ยงแท้ ไม่คงที่ ไม่ยั่งยืน วิธีคิดแบบที่ ๒ นี้ต้องใช้วิธีที่ ๑(สืบสาวเหตุปัจจัย) และวิธีที่ ๓ (สามัญลักษณ์) ประกอบการคิดด้วยตัวอย่างการคิดแบบนี้ เช่น

"เพราะคุณส่วนประกอบทั้งหลายเข้า จึงมีศัพท์วาระถันใด เมื่อขันธทั้งหลายมีอยู่ สมมติว่าสัตว์ จึงมีฉนั้น"

๓. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ (รู้เท่าทันธรรมดา)

วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ (หรือวิธีคิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา) คือ มองอย่างรู้เท่าทันความเป็นไปของสิ่งทั้งหลาย ซึ่งจะต้องเป็นอย่างนั้นๆ ตามธรรมดาของมันเอง ในฐานะที่มันเป็นสิ่งที่เกิดจากเหตุปัจจัยต่างๆ ปรุณแต่งตั้ง จะต้องเป็นไปตามเหตุปัจจัยรู้เท่าทันตามกฎไตรลักษณ์ คือ อนิจจัง (ไม่ยั่งยืน เกิดขึ้นตั้งอยู่ ดับไป) ทุกขัง (เกิดขัดแย้ง)อนัตตา (ไม่เป็นของใคร บังคับไม่ได้) สิ่งทั้งหลายเป็นไปตามกฎนี้ เป็นของธรรมดาวิธีคิดแบบนี้มี ๒ ขั้นตอน

๑) รู้เท่าทันและยอมรับความจริง

คือวางใจวางทำให้สอดคล้องกับธรรมชาติ เป็นอิสระ ไม่ผูกมัดแม้ว่าจะพบสิ่งที่ไม่พอใจ มองตามความจริง ไม่เอาใจไปทุกข์ด้วย ปัญหาเป็นของธรรมดา

๒) แก้ไขและทำการไปตามเหตุปัจจัย

คือปฏิบัติต่อสิ่งทั้งหลายให้สอดคล้องกับความเป็นจริงของธรรมชาติ รู้เท่าทัน เป็นอิสระ ไม่ผูกมัด ศึกษาให้เข้าใจเหตุปัจจัย แล้วแก้ไข ทำการ จัดการที่ตัวเหตุปัจจัยนั้น ซึ่งต้องใช้วิธีการ

คิดแบบที่ ๔ (คิดแก้ปัญห) มารับช่วงต่อไปตัวอย่างในการปฏิบัติเจริญวิปัสสนา ได้นิยมการคิดเป็นชุด ซึ่งไม่ตรงกับลำดับที่กล่าวมา แล้วคือ

ลำดับที่ ๑ คิดแยกแยะวิเคราะห์องค์ประกอบ นามกับรูป

ลำดับที่ ๒ คิดสืบสาวเหตุปัจจัย ตามแนว ปฏิจจสมุปบาท

ลำดับที่ ๓ คิดแบบรู้เท่าทันธรรมดา คือเอานามรูปมาพิจารณาในแนวไตรลักษณ์ (อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา)

๔. วิธีคิดแบบอริยสัจจ (แก้ปัญห)

วิธีคิดแบบอริยสัจจ (คิดแบบแก้ปัญห) หรือวิธีแห่งความดับทุกข์ ลักษณะการคิดแบบอริยสัจจ มี ๒ ประการคือ

๑) คิดตามเหตุและผล

เป็นการคิดสืบสาวจากผลไปหาเหตุ แล้วแก้ไขที่ต้นเหตุ มี ๒ คู่ คือ คู่ที่ ๑ ทุกข์เป็นผล สมุทัยเป็นเหตุ และคู่ที่ ๒ นิโรธเป็นผล มรรคเป็นเหตุ

๒) คิดที่ตรงจุดตรงเรื่อง

มุ่งตรงต่อสิ่งที่จะต้องทำต้องปฏิบัติเกี่ยวกับชีวิต ใช้แก้ปัญหไม่ฟุ้งชานออกไปในทาง ฟุ้งเพื่อ ไม่คิดเพื่อตอบสนองตัณหา ตัวอย่างการปฏิบัติคิดแก้ปัญหแบบอริยสัจจดังนี้

ขั้นที่ ๑ ทุกข์คือสภาพปัญห เราต้องกำหนดรู้ ทำความเข้าใจปัญห กำหนดขอบเขต ปัญหว่า เป็นอะไร อยู่ที่ไหน เรียกว่า ทำปริณญาแล้ว

ขั้นที่ ๒ สมุทัยคือเหตุเกิดแห่งทุกข์ หรือสาเหตุแห่งปัญหได้แก่เหตุปัจจัยต่างๆ ที่เข้าสัมพันธ์ขัดแย้งส่งผลสืบทอดกันมาจนปรากฏเป็นสภาพบีบคั้น กดดัน คับข้อง ติดขัด อึดอัด บกพร่อง ในรูปแบบต่าง ๆ แปลกๆ กันไป ต้องหาเหตุให้พบ แล้วทำหน้าที่ต่อมั่นให้ถูกต้อง โดยกำจัด หรือละเสีย (ปหาน)

ขั้นที่ ๓ นิโรธ คือ ความดับทุกข์ ความพ้นทุกข์ ภาวะไร้ทุกข์ ปราศจากปัญห เป็นจุดหมายที่ต้องการ เป็นสิ่งที่ต้องทำให้ประจักษ์แจ้ง (สัจฉิกิริยา) ทำให้สำเร็จหรือบรรลุถึง ขั้นนี้ต้อง กำหนดจุดหมายที่ต้องการ คืออะไร การที่ปฏิบัติอยู่ดี หรือจะปฏิบัติเพื่ออะไร จะทำกันไป ไหนดี จุดหมายนั้นเป็นไปได้หรือไม่ เป็นไปได้อย่างไร มีหลักการในการเข้าถึงอย่างไร มีจุดหมายรอง หรือจุดหมายลั่นแบ่งเป็นขั้นตอน ในระหว่างนั้นได้อย่างไรบ้าง

ขั้นที่ ๔ มรรค คือ ทางดับทุกข์ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับทุกข์ หรือวิธีการแก้ปัญห รายละเอียดที่ต้องปฏิบัติ เพื่อกำจัดเหตุปัจจัยของปัญหให้เข้าถึงจุดหมายที่ต้องการ ซึ่งเราต้องมี หน้าที่ปฏิบัติหรือลงมือทำ (ภาวนา) ในขั้นความคิดนั้นจะเป็นตัวกำหนดวางวิธีการ แผนการและ รายการสิ่งที่ต้องทำ ที่จะช่วยให้แก้ไขสาเหตุของปัญหได้สำเร็จโดยสอดคล้อง กับจุดหมายที่ต้องการ จากนั้นเป็นการลงมือทำ

๕. วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (หลักการและความมุ่งหมาย)

วิธีคิดแบบบรรทัดธรรมสัมพันธ์ (หรือคิดตามหลักการและความมุ่งหมาย) คือพิจารณาให้เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง ธรรม กับ อรรถ หรือ หลักการ กับ ความมุ่งหมาย เพื่อให้ได้ผลตามความมุ่งหมาย ไม่กลายเป็นการกระทำที่เคลื่อนไหวคลาดเคลื่อนลอย หรือม่งายไร้ผล หรือเกิดโทษ ธรรมแปลว่า หลักการ หลักความดีงาม หลักการปฏิบัติ หลักที่จะเอาไปใช้ปฏิบัติ หลักคำสอนที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างถูกต้องดีงาม อรรถ แปลว่า ความหมาย ความมุ่งหมาย จุดหมาย ประโยชน์ที่ต้องการ สารที่พึงประสงค์ในการทำการตามหลักการใดๆ ต้องเข้าใจความหมาย และความมุ่งหมายของธรรมหรือ หลักการนั้นๆ ว่า ปฏิบัติหรือทำไปเพื่ออะไร ธรรมหรือหลักการนั้นกำหนดวางไว้เพื่ออะไร จะนำไปสู่ผลหรือที่หมายใดบ้าง ทั้งจุดหมายสุดท้ายปลายทาง และเป้าหมายท่ามกลางในระหว่างที่จะส่งทอดต่อไปยังธรรมหรือหลักการข้ออื่นๆ ความเข้าใจถูกต้องเรื่องหลักการและความมุ่งหมายนี้ จะนำไปสู่การปฏิบัติถูกต้องที่เรียกว่า ธรรมานุธรรมปฏิบัติ แปลงง่าย ๆ คือ ปฏิบัติธรรมถูกหลัก คือทำให้ข้อปฏิบัติย่อยเข้ากันได้สอดคล้องกัน และส่งผลแก่หลักการใหญ่ๆ เป็นไปเพื่อจุดหมายที่ต้องการ"การบำเพ็ญอรรถ (ประโยชน์) โดยคนที่ไม่รู้จักอรรถ (ประโยชน์ที่พึงหมาย) ไม่ช่วยนำสุขมาให้เลย คนเขลาอย่างมผลาญอรรถ (ประโยชน์) เสีย เหมือนดั่งลิงเผ่าสวน"ในแง่ปรมาตม์ นั้น ศิล สมาธิ และปัญญา ต่างก็มีจุดหมาย สุดท้ายคือนิพพานเหมือนกัน แต่ละอย่างมีขอบเขตของตนที่จะต้องไปต่อเชื่อมกับอย่างอื่น จึงจะบรรลุจุดหมายสุดท้ายได้ ลำพังอย่างเดียวหาสำเร็จผลล่วงตลอดไม่ จะขาดอย่างหนึ่งอย่างใดเสียทีเดียว ก็ไม่ได้ จึงมีหลักว่า ศิลเพื่อสมาธิ สมาธิเพื่อปัญญา ปัญญาเพื่อวิมุตติ ถ้าปฏิบัติศิลปขาดเป้าหมาย ก็จะกลายเป็นสัลลพตปรามาสา (รักษาศิลป โดยมีวัตถุประสงค์ผิด) ถ้าบำเพ็ญสมาธิโดยไม่คำนึงถึงอรรถ ก็อาจติดหลงอยู่ในฤทธิ์ปาฏิหาริย์ (ส่งเสริมให้เกิดดิรัจฉานวิชา) ถ้าเจริญปัญญาที่ไม่มุ่งไปสู่วิมุตติก็จะคลาดไปจากการเดินสายกลาง

๖. วิธีคิดแบบเห็นคุณโทษและทางออก (ข้อดี ข้อเสียและทางออก)

วิธีคิดแบบเห็นคุณ โทษ และทางออก หรือพิจารณาให้เห็นครบทั้ง อัสสาทะ อาทีนวะ และนิสสรณะ เป็นการมองสิ่งทั้งหลายตามความจริงอีกแบบหนึ่ง เน้นการยอมรับความจริงตามสิ่งนั้นๆ ทุกแง่ ทุกด้าน ทั้งด้านดี ด้านเสีย และเป็นวิธีคิดที่ต่อเนื่องกับการปฏิบัติมาก ก่อนจะแก้ปัญหาจะต้องเข้าใจปัญหาให้ชัดเจน และรู้ที่ไปให้ดีก่อน หรือก่อนจะละจากสิ่งหนึ่งไปหาอีกสิ่งหนึ่ง ต้องรู้จักทั้งสองฝ่ายดีพอ ว่าเป็นการกระทำที่รอบคอบสมควรและดีจริง

อัสสาทะ แปลว่า ส่วนดี ส่วนอร่อย ส่วนหวานชื่นมีคุณค่า ข้อที่น่าพึงพอใจ

อาทีนวะ หรือ อาทีนพ แปลว่า ส่วนเสีย ข้อเสีย ช่องเสีย โทษ ข้อบกพร่อง

นิสสรณะ แปลว่า ทางออก ทางรอด ภาวะหลุดรอด ปลอดภัย หรือสลัดออกได้ ภาวะที่ปราศจากปัญหา มีความสมบูรณ์ในตัว ดีงามจริง โดยไม่ต้องขึ้นต่อข้อดี ข้อเสียการคิดลักษณะมีลักษณะที่พึงยำ ๒ ประการคือ

๑) ให้มองทั้งด้านดี ด้านเสีย ไม่ใช่มองด้านดีอย่างเดียว หรือมองด้านเสียอย่างเดียว เป็นการมองตามความเป็นจริง

๒) เมื่อจะแก้ปัญหา ให้รู้คุณโทษ แล้วมองเห็นทางออก มองเห็นจุดหมายที่จะไปนั้น คืออะไร อย่างไรดีกว่า และพ้นจากข้อบกพร่อง โทษส่วนเสียได้อย่างไร ไม่ต้องขึ้นกับคุณโทษ ข้อดี

ข้อเสียแบบเก่าอีกต่อไปจริงหรือไม่ จุดหมายนั้นมียุ่จริงหรือไม่ หรือเป็นไปได้อย่างไร ไม่ควรรีบ
ผลิผลาม ละทิ้งสิ่งที่คิดว่าเป็นปัญหา หรือผลิผลามปฏิบัติ เช่นเห็นโทษของกาม แล้วไม่เวียนกลับ มา
หากามอีกในทางปฏิบัติระดับชีวิตประจำวัน มักจะเป็นเพียงการเลือกระหว่างสิ่งที่มีโทษมาก คุณน้อย
กับสิ่งที่มีคุณมากโทษน้อย และเป็นทางออกแบบสัมพันธ์คือทางออกที่ดีที่สุดในการณั้ๆ ก็อย่าลืมนึง
โทษข้อบกพร่องจากสิ่งที่เลือกด้วย หรืออาจนำส่วนดีที่เราละมาใช้ประโยชน์ และสามารถเลี่ยงสิ่ง
เป็นโทษ หรือเอาส่วนที่มีข้อบกพร่องมาแก้ไขจากสิ่งที่เราเลือกด้วย

๗. วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม (แท้ - เทียม)

วิธีคิดแบบรู้คุณค่าแท้ - คุณค่าเทียม หรือการพิจารณาถึงการใช้สอยหรือบริโภค เป็น
วิธีคิดแบบสกัดหรือบรรเทาต้นเหตุเป็นขั้นตีกัดขัดเกลากิเลสหรือตัดทางไม่ให้กิเลสเข้ามาครอบงำ
จิตใจ แล้วชักจูงพฤติกรรมต่อๆ ไป วิธีคิดแบบนี้ใช้มากในชีวิตประจำวันเพราะเกี่ยวกับการบริโภคใช้
สอยปัจจัย ๔ และวัสดุอุปกรณ์อำนวยความสะดวกต่างๆ เมื่อเรามีความต้องการและเห็นว่าสิ่งนั้นๆ
จะตอบสนองความต้องการของเราได้ สิ่งนั้นก็มียุ่ค่าแก่เรา มี ๒ ชนิดคือ คุณค่าแท้ และคุณค่าเทียม

คุณค่าแท้ หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายในแง่ที่สนองความต้องการ
ของชีวิตโดยตรง หรือนำมาใช้แก้ปัญหของตน เพื่อประโยชน์สุขทั้งของตนเองและของผู้อื่น คุณค่าแท้
ต้องอาศัยปัญญาเป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคา เช่นอาหารมีคุณค่าอยู่ที่ประโยชน์สำหรับหล่อเลี้ยง
ร่างกาย ให้มีสุขภาพดี เป็นอยู่ผาสุก เกื้อกูลต่อการบำเพ็ญกิจหน้าที่ เกื้อกูลต่อความเจริญของกามของ
กุศลธรรม เช่น มีสติ เป็นต้น

คุณค่าเทียม หรือ คุณค่าพอกเสริม หมายถึง คุณค่าหรือประโยชน์ของสิ่งทั้งหลายเพื่อ
ปรนเปรอการเสพสวเสวยเวทนา คุณค่านี้อาศัยต้นเหตุเป็นเครื่องตีค่าหรือวัดราคา เรียกว่าเป็นคุณค่า
สนองต้นเหตุ ก็ได้ เช่น อาหารมีคุณค่าอยู่ที่ความเอร็ดอร่อย เสริมความสนุกสนานเป็นเครื่องแสดง
ฐานะความโก้หรูหรามุ่งเอาความสวยงามและความเด่น ซึ่งไม่ค่อยเกื้อกูลแก่ชีวิต บางทีเป็นอันตราย
แก่ชีวิต ทำให้เกิดอกุศลธรรม เช่นความโลภ ความมัวเมา ความริษยา หนักไปทางเปียดเบียน

๘. วิธีคิดแบบเร้าคุณธรรม (คิดเป็นบวกกุศล)

วิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม หรือวิธีคิดแบบเร้ากุศล หรือเร้าคุณธรรม หรือวิธี
คิดแบบกุศล ภาวนา เป็นวิธีคิดในแนวสะกิดกัน หรือบรรเทาและขัดเกลากิเลส หลักการทั่วไปของวิธี
คิดแบบนี้ คือสิ่งที่ได้ประสบหรือได้รับรู้อย่างเดียวกัน แต่บุคคลผู้ประสบ หรือรับรู้ต่างกัน อาจมองเห็น
และคิดนึกปรุงแต่งไปคนละอย่าง สุดแต่โครงสร้างของจิตใจ หรือแนวทางความเคยชินต่างๆ หรือ
สุดแต่การทำใจในขณะนั้นๆ ของอย่างเดียวกัน หรืออาการกิริยาเดียวกัน คนหนึ่งมองเห็นแล้วคิดปรุง
แต่ไปในทางดีงาม เป็น ประโยชน์ เป็นกุศล แต่อีกคนหนึ่งเห็นแล้วคิดปรุงแต่ไปในทางไม่ดีไม่งาม เป็น
โทษ เป็นอกุศล แม้แต่บุคคลคนเดียวกัน แต่ต่างขณะต่างเวลา ก็อาจคิดเห็นปรุงแต่งต่างออกไปครั้งละ
อย่าง คราวหนึ่งร้าย คราวหนึ่งดี การทำใจที่ช่วยตั้งต้นและชักนำความคิดให้เห็นไปในทางที่ดีงามและ
เป็นประโยชน์ เรียกว่าเป็นวิธีคิดแบบอุบายปลุกเร้าคุณธรรม

ตัวอย่างเช่น การคิดถึงความตายแล้วคิดไม่ถูกวิธี ก็จะเกิดอกุศลธรรมขึ้นเกิดสลดหดหู่
เศร้าเหี่ยวแห้งใจ หนักหน่วงหวาดกลัว เสียใจ และอาจตีใจเมื่อเป็นความตายของคนทีเกลียดชัง แต่ถ้า

คิดให้ถูกวิธี จะเกิดกุศลธรรม เกิดความรู้สึกตื่นตัว ระวัง ไม่ประมาท เร่งชวนขวยปฏิบัติหน้าที่นำสิ่งดีงามเป็นประโยชน์ ประพฤติปฏิบัติธรรม รู้เท่าทันความจริงเป็นคติธรรมตาของสังขาร

๙. วิธีคิดแบบอยู่กับปัจจุบัน (สติตามทันธรรม)

วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบันหรือมีปัจจุบันธรรมเป็นอารมณ์ เป็นการมองอีกด้านหนึ่งของการคิดแบบอื่น จะว่าแทรกหรือคลุมวิธีคิดแบบก่อนที่กล่าวมาแล้วก็ได้ วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบันนี้มีเนื้อหารวมอยู่ในสติปัฏฐาน ๔ หรืออริยมรรค ข้อ สัมมาสติ วิธีคิดที่ไม่เป็นอยู่ในปัจจุบันคือความคิดที่เกาะติดกับอดีต และเลื่อนลอยไปในอนาคต เป็นการ คิดด้วยอำนาจตณฺหา ตกอยู่ในอำนาจอารมณ์ โหยหาอาลัยอาวรณ์ถึงสิ่งที่ล่วงมาแล้ว เพื่อฝัน ประุ้งแต่งซึ่งไม่มีฐานแห่งความจริงในปัจจุบัน ไม่พอใจสภาพที่ประสพอยู่ในปัจจุบัน ต้องการจะหนีไปจากปัจจุบัน วิธีคิดที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน เป็นการคิดในแนวทางของความรู้คิดด้วยอำนาจปัญญา ไม่ว่าจะ เป็น เรื่องที่เป็นไปอยู่ในขณะนี้ หรือเป็นเรื่องล่วงไปแล้ว หรือเป็นเรื่องของกาลภายหน้า ก็จัดเข้าในการเป็นอยู่ในปัจจุบันทั้งนั้น เช่น สั่งสอนบทเรียนจากอดีต ความไม่ประมาท ระมัดระวังป้องกันภัยในอนาคต

ข้อสังเกต คำว่าปัจจุบันในทางธรรมหมายถึงมีสติตามทันสิ่งที่รับรู้เกี่ยวข้องหรือต้องทำอยู่ในเวลานั้น แต่ละขณะทุกๆ ขณะจิต ไม่หลุดลอยไปจากขณะปัจจุบัน อาจเป็นเรื่องอดีต ปัจจุบัน อนาคต ก็ได้

๑๐. วิธีคิดแบบวิภาษวาท (คิดและพูดแยกแยะทุกแง่ทุกด้าน)

วิภาษวาทไม่ใช่วิธีคิดโดยตรง แต่เป็นวิธีพูดหรือการแสดงหลักการแห่งคำสอนแบบหนึ่ง การคิดกับการพูดเป็นกรรมใกล้ชิดกันที่สุด ก่อนจะพูดก็ต้องคิดก่อน บางทีเรียกว่า วิชชวาท

วิภาษ แปลว่า แยกแยะ แบ่งออก จำแนก หรือแจกแจง หรือวิเคราะห์

วาทแปลว่า การกล่าว การพูด การแสดงคำสอน

ดังนั้น วิภาษวาท จึงแปลว่า การพูดแยกแยะ พูดจำแนก หรือพูดแจกแจง หรือแสดงคำสอนแบบวิเคราะห์

ลักษณะการคิดและพูดแบบนี้คือ การมองและแสดงความจริง โดยแยกแยะออกให้เห็นแต่ละแง่ละด้าน ครบทุกแง่ทุกด้าน ไม่ใช่จับเอาแง่หนึ่ง แง่เดียว หรือบางแง่ขึ้นมาวินิจฉัยตีคลุมลงไปอย่างนั้นทั้งหมด หรือประเมินคุณค่าความดีงาม เป็นต้น โดยถือเอาส่วนเดียวหรือบางส่วนเท่านั้น แล้วตัดสินพรวดลงไปวาทะที่ตรงข้ามกับวิภาษวาท เรียกว่า เอกังสวาท แปลว่า พูดแง่เดียว คือจับได้เพียงแง่หนึ่ง ด้านหนึ่ง หรือส่วนหนึ่งก็วินิจฉัยตีคลุมลงไปอย่างเดียวทั้งหมด หรือพูดตามตัวอย่างเดียว วิธีการจำแนกในลักษณะต่างๆ ดังนี้

๑) จำแนกโดยแง่ด้านของความจริง มี ๒ อย่างดังนี้

๑.๑ จำแนกตามแง่ด้านต่าง ๆ ตามที่เป็นจริงของสิ่งนั้น คือมองความจริงให้ตรงตามที่เป็นอยู่ในแง่หนึ่งด้านนั้น ไม่ใช่จับความจริงแง่หนึ่งด้านหนึ่ง หรือแง่อื่น ด้านอื่น แล้วมาตีคลุมเป็น อย่างนั้นไปหมด เช่นถ้าจะประเมินคุณค่า ก็ตกลงหรือกำหนดลงว่าจะเอาแง่ใดด้านใดบ้าง แล้วพิจารณาที่ละแง่ประมวลลงตามอัตราส่วน

๑.๒ จำแนกโดยมอง หรือแสดงความจริงของสิ่งนั้นๆ ให้ครบทุกแง่ทุกด้าน ไม่มอง ส่วนเดียวหรือแง่เดียวว่าดีหรือไม่ดีอย่างไร

๒) จำแนกโดยส่วนประกอบ

คือวิเคราะห์แยกแยะออกไปให้รู้เท่าทันภาวะที่สิ่งนั้นๆ เกิดจากองค์ประกอบย่อยๆ ต่าง ๆ มาประชุมกันเข้าไม่ติดตันอยู่ภายนอก หรือถูกลวงโดยภาพรวมของสิ่งนั้นๆ

๓) จำแนกโดยลำดับขณะ

คือวิเคราะห์แยกแยะปรากฏการณ์ตามลำดับความสืบทอดแห่งเหตุปัจจัย ซอยออกไปเป็นแต่ละขณะๆ ให้มองเห็นตัวเหตุ ปัจจัยที่แท้จริง ไม่ถูกลวงให้จัดเหตุปัจจัยสับสน การคิดแบบนี้เป็น ด้านหนึ่งของการคิดจำแนก โดยส่วนประกอบและการคิดจำแนกตามความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย เช่น โจรขึ้นปล้นบ้าน และฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย เพราะความโลภ แต่จริงแล้วปล้นทรัพย์เพราะความโลภ แต่ฆ่า คนมาจากเหตุโทสะ ไม่ใช่จากความโลภ

๔) จำแนกโดยความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย

คือสืบสาวสาเหตุปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์สืบทอดกันมาของสิ่งหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ทำให้มองเห็นความจริงที่สิ่งทั้งหลายไม่ได้ตั้งอยู่ลอยๆ ไม่ได้เกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้ดำรงอยู่เป็นอิสระจาก สิ่งอื่นๆ และไม่ได้ดำรงอยู่โดยตัวของมันเอง แต่เกิดขึ้นด้วยอาศัยเหตุปัจจัย จะดับไปและสามารถดับ ได้ด้วยการดับที่เหตุปัจจัย (ตรงกับวิธีคิดแบบที่ ๑) ความสับสนของเหตุปัจจัยและผลที่ได้รับ มีดังนี้

๑. การนำเอาเรื่องราวอื่นๆ นอกกรณีมาปะปน สับสนกับเหตุปัจจัยเฉพาะกรณี เช่น คนทำดี ทำไม่ไม่ได้รับผลดี ดังนั้นต้องวิเคราะห์ แล้วจับผลให้ตรงกับเหตุด้วย ต้องรู้ว่าเหตุใดให้ผลใด และผลใดเกิดจากเหตุใดให้มองเห็นตรงตามนั้นไม่ใช่ไขว้เขวสับสน

๒. ความไม่ตระหนักถึงภาวะที่ปรากฏการณ์หรือผลที่คล้ายกัน อาจเกิดจากเหตุปัจจัย ต่างกันได้ และเหตุปัจจัยอย่างเดียวกัน อาจไม่นำไปสู่ผลอย่างเดียวกัน เช่น ภิกษุอยู่ป่า พระพุทธเจ้า ทรงสรรเสริญก็มี ไม่สรรเสริญก็มี โดยทรงพิจารณาสุดแห่งเหตุ หรือตัวอย่างการได้ทรัพย์มา มาจากการขยัน จากมีผู้ให้ทรัพย์ จากการลักขโมย

๒.๖.๑ อปริหานิยธรรมกับการปกครองในแคว้นวัชชี

แคว้นวัชชีตั้งอยู่ทางเหนือของแคว้นมคธ มีแม่น้ำคงคาเป็นแดนแบ่งเขต เมืองหลวงของแคว้นชื่อเวสาลีหรือไพศาลีในสมัยพุทธกาลแคว้นวัชชีเป็นแคว้นที่ รุ่งเรืองมากแคว้นหนึ่งมีระบบการปกครองแบบคณะราชย์หรือสามัคคีธรรม ซึ่งอาจเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตยในลักษณะหนึ่ง คือปกครองแบบไม่มีกษัตริย์เป็นประมุขทรงอำนาจสิทธิ์ขาด มีแต่ผู้ได้รับเลือกให้ทำหน้าที่เป็นประมุขแห่งรัฐแล้วบริหารงานโดยการปรึกษาหารือกับสภา ซึ่งประกอบด้วยสมาชิกแห่งเจ้าวงศ์ต่างๆที่รวมกันเป็นคณะ ผู้ปกครองแคว้น เจ้าหรือกษัตริย์วงศ์หรือตระกูลต่าง ๆ ที่สลับสับเปลี่ยนกันขึ้นมาบริหารงานมีจำนวนทั้งสิ้น ๘ ตระกูล คือ ตระกูลวิเทหะ ตระกูลวัชชีตระกูลลิจฉวีตระกูลชญาตริกะ (ชญาตริก) ตระกูลอุคระ (อุคร) ตระกูลโกคะ (โกค) ตระกูลโอกชวากะ (โอกชวาก) หรือ (อิกชวาก) และอีกตระกูลหนึ่งน่าจะได้แก่ ตระกูลนาฏยะ (นาฏย) ตระกูลกษัตริย์ทั้ง ๘ ตระกูลนี้เปลี่ยนหมุนเวียนกันปกครองแคว้นวัชชีตามวาระที่ได้รับคัดเลือก จึงทำให้แคว้นวัชชีอยู่ ในฐานะสหพันธรัฐ (Confederacy) ซึ่งเทียบได้กับการปกครองของประเทศมาเลเซียในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า การปกครองในแคว้นวัชชี เป็นการปกครองแบบสามัคคีธรรม พระพุทธเจ้าเสด็จมายังแคว้นวัชชีนี้เป็นครั้งแรก โดยการที่สภาแห่งรัฐวัชชีได้มีมติให้กษัตริย์อาวุโสของวัชชีชื่อ “มหาลิ” เป็นผู้อาราธนานิมนต์ ในขณะที่พระพุทธเจ้าประทับอยู่ที่แคว้นมคธ เมื่อพระองค์เสด็จมาแล้วก็ได้ทรงแสดงธรรมชื่อ รัตนสูตร อันเป็นธรรมพื้นฐานของชาวพุทธ และแสดงหลักรัฐศาสตร์ในการปกครองตามแนวพุทธสำหรับการปกครองแบบสามัคคีธรรม ซึ่งเรียกว่า “อปริหานิยธรรม ๗ ประการ” ทุกครั้งที่พระพุทธเจ้าได้เสด็จมายังแคว้นนี้ กษัตริย์ลิจฉวีจะนิมนต์ให้เสด็จมาแสดงธรรมในรัฐสภาวัชชี เมื่อกษัตริย์อาวุโสสิ้นสุดการฟังธรรมแล้ว ยุวกษัตริย์ที่อยู่ในวัยศึกษาศิลปวิทยา ก็จะมาเฝ้าเพื่อฟังธรรมต่อไป ด้วยการอบรมอย่างใกล้ชิดทั้งในด้านรัฐกิจและด้านคุณธรรมมาตั้งแต่เยาว์วัยกษัตริย์ของลิจฉวีจึงเพียบพร้อมด้วยคุณภาพและคุณธรรม บริหารรัฐกิจอย่างมีประสิทธิภาพแต่ในตอนหลังถูกพระเจ้าอชาตศัตรูแห่งแคว้นมคธ ส่งวิศวการพราหมณ์เข้ามาแย่งจนเกิดแตกความสามัคคีกัน ทำให้แคว้นวัชชีถึงกับล่มสลายไปในที่สุด

อปริหานิยธรรมนี้ พระพุทธเจ้าตรัสแก่เจ้าลิจฉวีจำนวนมาก ที่เข้าเฝ้าพระองค์เมื่อประทับที่สารันทเจดีย์เมืองเวสาลี เจ้าลิจฉวีจัดการปกครองโดยสามัคคีธรรม มีสภาเป็นที่ประชุมเมืองเวสาลี เจริญรุ่งเรืองยืนนาน ประชากรเพิ่มพูนขึ้น ต้องขยายกำแพงเมืองหลายวาระ เมื่อเจ้าลิจฉวีเข้าเฝ้าถึงที่ประทับพระพุทธเจ้าทรงแสดงหลักความมั่นคงฝ่ายบริหารแผ่นดิน ๗ ประการ เมื่อครั้งที่วัสสการพราหมณ์ไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า และพระพุทธเจ้าทรงตรัสถามพระอานนท์ว่า “ชาววัชชียังคงปฏิบัติตามอปริหานิยธรรมอยู่หรือไม่” ซึ่งกล่าวถึงในมหาปริณีพพานสูตร ซึ่งผู้วิจัยได้ยกอ้างไว้ในหัวข้อหลักคำสอนเรื่องอปริหานิยธรรมข้างต้นแล้ว

จากที่ยกมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า แคว้นวัชชีปกครองแคว้นด้วยหลักอปริหานิยธรรม ทำให้มีความมั่นคง เจริญรุ่งเรือง มีประชากรเพิ่มมากขึ้นต้องขยายอาณาเขตอยู่เรื่อยๆ ซึ่งไม่มีแคว้นใดสามารถทำลายความสามัคคี ทำลายแคว้นวัชชีให้พังลงได้ นอกจากใช้วิธีการทำให้เกิดการแตกแยกย่อยให้แตกความสามัคคีกันอย่างเดียวเท่านั้น จึงจะสามารถทำให้แคว้นวัชชีล่มสลายลงได้ ดังที่วัสสการพราหมณ์ ที่มาเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าได้กราบทูลต่อหน้าพระพักตร์ของพระพุทธเจ้าไว้ตอนหนึ่งว่า

วัสสการพราหมณ์กราบทูลว่า ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ ชาววัชชีประกอบด้วย
อปริหานิยธรรมแม้แต่ละอย่าง ก็พึงหวังความเจริญได้แน่นอน ไม่พึงหวังความ
เสื่อมเลย จะกล่าวไปถึงชาววัชชีผู้ประกอบด้วยอปริหานิยธรรม ๗ ประการเล่า

ข้าแต่พระโคตมผู้เจริญ อนึ่ง ชาววัชชีอันพระเจ้าแผ่นดินมคธพระนามว่าชาตศัตรูเวเทหิบุตร ไม่พึงทำการต่อยุทธ์ด้วยได้ เว้นเสียจากการเกลี้ยกล่อมเว้นเสียจากการยุยงให้แตกกัน...

ในคำกราบทูลของวัสสการพราหมณ์ ทียกมากกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า การที่จะทำลายรูปแบบการปกครองแบบสามัคคีธรรมโดยยึดหลักอภิธานิยธรรมในการปกครองลงได้นั้น มีเพียงการเกลี้ยกล่อมให้ เข้าพวก หรือปรองดองกัน หรือยุยงให้แตกความสามัคคีกันในหมู่คณะเท่านั้น แต่ถ้าหากยังคงยึดมั่นในหลัก อภิธานิยธรรมอยู่ ความเสื่อมถอยของความสามัคคีในรัฐก็คงไม่มี มีแต่ความเจริญฝ่ายเดียว ซึ่งวิธีการนี้เอง ที่วัสสการพราหมณ์ได้ใช้เป็นกลยุทธ์เพื่อทำลายแคว้นวัชชีให้ล่มสลายในที่สุด

จากเรื่องราวของแคว้นวัชชีดังที่กล่าวมา จะพบว่า สาเหตุที่ทำให้เจ้าลิจฉวีในแคว้นวัชชีได้ประสบกับความพ่ายแพ้ในการทำสงครามกับพระเจ้าชาตศัตรูมีสาเหตุมาจากการถูกยุยง ของวัสสการพราหมณ์ผู้ปลอมตัวมาเพื่อหวังทำลายความสามัคคีของแคว้นวัชชี จนสามารถกระทำ การได้สำเร็จในที่สุด สาเหตุที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือการขาดการประชุมกัน ขาดการ ปรึกษาหารือกันถึงเหตุบ้านการเมืองว่าวัสสการพราหมณ์ผู้เข้ามานั้นเป็นฝ่ายศัตรูเข้ามาเพื่อวางแผนทำลายบ้านเมืองหรือไม่ อีกอย่างชาววัชชีเมื่อถูกยุยงจากวัสสการพราหมณ์แล้ว พอเกิดมีสงครามแก่บ้านเมืองก็ไม่พร้อมเพรียงกัน ประชุมมีการเกียกัน ไม่ฟังถ้อยคำผู้เป็นใหญ่ในหมู่คณะ จนในที่สุดก็ถูกพระเจ้าชาตศตรูยกทัพมาตีแคว้นวัชชีจนล่มสลายไปในที่สุด

๒.๖.๒ หลักอภิธานิยธรรมที่ปรากฏในพระไตรปิฎก

หลักอภิธานิยธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ใน สารันทสูตรและมหาปริณีพพานสูตร แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนใหญ่ๆคือราชขออภิธานิยธรรม หรือวัชชีขออภิธานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับ กษัตริย์แห่งแคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรม และภิกขุขออภิธานิยธรรม ซึ่งตรัสไว้สำหรับ ภิกษุธรรมสำคัญ ๒หมวดนี้พระพุทธเจ้าตรัสกับเจ้าลิจฉวีที่สารันทเจดีย์ ใกล้พระนครเวสาลีและตรัสเนื่องจากทรงปรารถนาพระดำริของพระเจ้าชาตศัตรู กษัตริย์ผู้ครองแคว้นมคธจะทำสงครามกับแคว้นวัชชี ได้ทรงส่งวัสสการพราหมณ์มาเฝ้าพระพุทธเจ้าขณะประทับอยู่ที่ ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์เพื่อขอทราบความเห็นของพระพุทธเจ้าเกี่ยวกับการทำสงคราม กับแคว้นวัชชีซึ่งอภิธานิยธรรม ๒ ส่วนนี้สามารถแยกออกได้ดังนี้

๑. ราชขออภิธานิยธรรม เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวีแคว้นวัชชีเพื่อป้องกันความเสื่อมจากความสามัคคีที่มีมานาน จนทำให้บ้านเมืองมีความเจริญรุ่งเรืองไม่มีแคว้นใด กล้าที่จะเข้ามารุกรานได้ซึ่งอภิธานิยธรรมที่พระพุทธเจ้าแสดงแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย ในพระไตรปิฎก เรียกว่า “ราชอภิธานิยธรรม” หมายถึง อภิธานิยธรรมสำหรับพระราชผู้ปกครองบ้านเมือง หรือ “วัชชีขออภิธานิยธรรม” หมายถึง อภิธานิยธรรมสำหรับชาววัชชีที่ปกครองด้วยหลักสามัคคีธรรม

๒) อภิธานิยธรรม พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในสารันทสูตรแก่เจ้าลิจฉวีทั้งหลายแห่งแคว้นวัชชีซึ่งปกครองกันแบบสามัคคีธรรมและวัสสการสูตรทรงตรัสแก่วัสสการ พราหมณ์อำมาตย์ผู้ใหญ่ในมคธรัฐ ดังมีรายละเอียดที่กล่าวถึงธรรม ๗ ประการในสารันทสูตร ว่า “เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย เราจักแสดง

อภิธานิยธรรม ๗ ประการแก่ท่านทั้งหลายท่านทั้งหลายจงฟัง จงใส่ใจให้ดีเราจักกล่าว” เจ้าลิจฉวีเหล่านั้นทูลรับสนองพระดำรัสแล้วพระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสเรื่องนี้ว่า “เจ้าลิจฉวีทั้งหลาย อภิธานิยธรรม ๗ ประการ อะไรบ้าง คือ

๒.๑) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ประชุมกันมากครั้ง

๒.๒) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่ พวกเจ้าวัชชียังพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่ พวกเจ้าวัชชีพึงทำ

๒.๓) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังไม่บัญญัติสิ่งที่มีได้บัญญัติไว้ไม่ล้มล้างสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว ถือปฏิบัติมั่นในวัชชีธรรมที่วางไว้เดิม

๒.๔) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังสักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจ้าวัชชีผู้มีพระชนมายุมากของชาววัชชี และ สำคัญถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งควรรับฟัง

๒.๕) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังไม่ฉุดคร่าขึ้นใจกุลสตรีหรือกุลกุมารี่ให้อยู่ร่วมด้วย

๒.๖) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังสักการะ เคารพ นับถือ บูชาเจดีย์ในแคว้นวัชชีของชาววัชชีทั้งในเมืองและนอกเมืองและไม่ละเลยการบูชา อันชอบธรรมที่เคยให้เคยกระทำต่อเจดีย์เหล่านั้นให้เสื่อมสูญไป

๒.๗) พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่พวกเจ้าวัชชียังจัดการรักษา คุ่มครอง ป้องกันพระอรหันต์ทั้งหลายโดยชอบธรรมด้วยตั้งใจว่า ‘ทำอย่างไร พระอรหันต์ที่ยังไม่มา พึงมาสู่แคว้นของเรา และท่านที่มาแล้วพึงอยู่อย่างผาสุก’

พวกเจ้าวัชชีพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ พวกเจ้าวัชชียังมีอภิธานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้อยู่ และใส่ใจอภิธานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้อยู่

นอกจากนี้ยังมีหลักอภิธานิยธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ในปฐมสัตตกสูตรมีรายละเอียดที่ กล่าวถึงอภิธานิยธรรมธรรม ๗ ประการ ว่า

สมัยหนึ่ง พระผู้มีพระภาคประทับอยู่ที่ภูเขาคิชฌกูฏ เขตกรุงราชคฤห์ณ ที่นั่น พระผู้มีพระภาครับสั่งเรียกภิกษุทั้งหลายมาตรัสว่า “ภิกษุทั้งหลาย เราจักแสดง อภิธานิยธรรม ๗ ประการแก่เธอทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงฟัง จงใส่ใจให้ดีเราจักกล่าว” ภิกษุเหล่านั้นทูลรับ สนองพระดำรัสแล้วพระผู้มีพระภาคจึงได้ตรัสเรื่องนี้ว่า “ภิกษุทั้งหลาย อภิธานิยธรรม ๗ ประการ อะไรบ้าง คือ

๑) ภิกษุพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ภิกษุยังหมั่นประชุมกันเนื่องนิตย์ประชุมกันมากครั้ง

๒) ภิกษุพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ภิกษุยังพร้อมเพรียงกันประชุม พร้อมเพรียงกันเลิกประชุม และพร้อมเพรียงกันทำกิจที่สงฆ์พึงทำ

๓) ภิกษุพึงหวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ภิกษุยังไม่บัญญัติสิ่งที่เรามีได้บัญญัติไว้ไม่ล้มล้างสิ่งที่เราบัญญัติไว้แล้ว ถือปฏิบัติมั่นในสิกขาบทที่ บัญญัติไว้

๔) ทัศนคติที่หวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ทัศนคติยังสักรำระ เคารพ นับถือ บูชาภิกษุผู้เป็นเถระ เป็นรัตตัญญูยาวนาน เป็นสังฆบิดร เป็นสังฆปริณายก และสำคัญถ้อยคำของท่านเหล่านั้นว่าเป็นสิ่งควรรับฟัง

๕) ทัศนคติที่หวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ทัศนคติยังไม่ตกอยู่ในอำนาจแห่งตัณหาก่อให้เกิดภพใหม่ ที่เกิดขึ้นแล้ว

๖) ทัศนคติที่หวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ทัศนคติยังเป็นผู้มุ่งหวัง เสนาสนะป่า

๗) ทัศนคติที่หวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียว ไม่มีความเสื่อมเลย ตราบเท่าที่ทัศนคติตั้งสติมั่นไว้ในภายในว่า ‘ทำอย่างไร เพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายผู้มีศีลงามที่ยังไม่มา ขอให้มา และท่านที่มาแล้วพึงอยู่อย่างผาสุก’

ทัศนคติทั้งหลายที่หวังได้แต่ความเจริญอย่างเดียวไม่มีความเสื่อมเลยตราบเท่าที่ทัศนคติยังมี อปริหานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้อยู่ และใส่ใจอปริหานิยธรรมทั้ง ๗ ประการนี้อยู่

๒.๖.๓ การประยุกต์ใช้หลักอปริหานิยธรรม ๗ เพื่อส่งเสริมทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย

หลักธรรมในทางพระพุทธศาสนาเป็นหลักธรรมที่มีคุณค่าและประโยชน์มากมาย ซึ่งมีทั้ง หลักธรรมที่ใช้สำหรับประพฤติปฏิบัติของแต่ละบุคคล และหลักธรรมที่ใช้สำหรับการอยู่ร่วมกันของกลุ่มคนให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุข โดยเฉพาะหลักอปริหานิยธรรม ซึ่งเป็นธรรมสำหรับการ ปกครองที่จะช่วยป้องกันความเสื่อม นำไปสู่ความเจริญรุ่งเรืองของหมู่คณะ องค์กร หน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการปกครองระดับประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาค้นคว้าหลักอปริหานิยธรรมที่มีใน พระพุทธศาสนาเถรวาท โดยแบ่งเนื้อหาสาระออกเป็นดังนี้

ประการที่ ๑ การประชุมเป็นนิตย หมายถึง ธรรมข้อแรกในหลัก “อปริหานิยธรรม ๗” ที่องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ให้ไว้ และดูเหมือนคนทำงานในยุคสมัยนี้ก็นิยมการประชุมกันเป็นนิตย เพราะถามใครก็ติดประชุมกันทั้งนั้น จนบางวันมีแต่ประชุมและประชุม ซึ่งว่าไปก็ดูท่าจะดีเพราะได้มีการพูดคุยกันบ่อย ๆ งานก็น่าจะก้าวหน้าไปด้วยดี

ประการที่ ๒ การพร้อมเพียงกันประชุม หมายถึง การประชุม เลิกประชุม และกระทำการที่ควร ทาโดยพร้อมเพียงกัน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของหมู่คนที่อยู่ร่วมกันไม่กิน แหนงแคลงใจกัน จะทำงานอะไรก็สำเร็จได้ เช่นในครอบครัวมีอะไรปรึกษาหารือกันก็ต้องอยู่พร้อม ๆ กัน เพื่อทุกคนจะได้ยอมรับในสิ่งที่จะตกลงไปด้วยความเต็มใจ ซึ่งการพร้อมเพียงกันประชุมเลิก ประชุมโดยพร้อมเพียงกันซึ่งเป็น ๑ ในหลักการ ของหลักการ การประชุมที่ดี

ประการที่ ๓ การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หมายถึง การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิก ระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ขององค์กร หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่นๆ ตามความต้องการ ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือตามความต้องการของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือตามอิทธิพลใดอิทธิพล หนึ่ง โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และชอบธรรมการไม่บัญญัติสิ่งที่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญและไม่ เลิกล้มกฎหมายรัฐธรรมนูญหรือสิ่งที่บัญญัติไว้แล้ว เพราะกฎหมายรัฐธรรมนูญ นั้นเป็นกฎหมาย แม่บทของการปกครองและบริหารประเทศ

บ้านเมืองจะสงบสุขได้ ทุกคนจะต้องไม่บัญญัติและไม่ล้มเลิก ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ขององค์กร หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ ตามความพอใจของตนหรือของกลุ่มโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง

ประการที่ ๔ การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุนและปฏิบัติตามผู้บังคับบัญชา ให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์และนโยบายขององค์กร ปฏิบัติหน้าที่ตามพันธกิจที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ด้วยความซื่อสัตย์และขยันหมั่นเพียร ให้ความเคารพเชื่อฟัง ให้เกียรติและปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่ ฟังปฏิบัติตามอย่างเต็มกำลังความสามารถ รอบคอบ รวดเร็ว ขยันหมั่นเพียร ถูกต้องสมเหตุสมผลตระหนักถึงหน้าที่และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดของหน่วยงาน

ประการที่ ๕ เคารพสิทธิสตรี หมายถึง การเปิดโอกาสให้สตรีมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือการเข้าไปมีบทบาทในตำแหน่งสำคัญของภาคราชการและเอกชน ผู้หญิงควรได้ตำแหน่งโดยมีสัดส่วนที่เทียบกับผู้ชาย ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรกัมพูชา พ.ศ. ๒๕๕๔ มาตรา ๓ บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกันชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ

ประการที่ ๖ ส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม หมายถึง วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของเขตนั้นมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตมาช่วยปลูกฝังจิตสำนึกให้คนรักเขตรักแผ่นดินของตนเอง วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวกัมพูชานั้นมีหลากหลายอาจแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนกัมพูชา กล่าวโดยสรุปเนื้อหาสาระการแสดงของทุกภาคจะสะท้อนให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ที่เป็จริง ของคนในสังคม ในเขตของตนเองแทรกมูขตลกบ้างเพื่อสร้างอารมณ์สร้างความสุข สนุกสนานให้กับผู้ฟังผู้ชม วัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของชาวกัมพูชานั้นเป็นมรดกอันมีค่า สมควรช่วยกันส่งเสริมรักษาต่อรวมใจกันส่งเสริมและรักษาอนุรักษ์คุณค่าของความเป็นกัมพูชาให้มั่นคงยั่งยืนงตลอดไป

ประการที่ ๗ การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม หมายถึง การคุ้มครองการปกป้องและการดำรงรักษา พระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไปโดย การทำนุบำรุง พระพุทธศาสนาด้วยการถวายปัจจัยสี่ ด้วยการสนับสนุนการบรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน ด้วยการปลูกฝังจิตสำนึกทัศนคติกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา การสนับสนุนการนา หลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์ใช้หลักอภหาริยธรรมเพื่อส่งเสริมทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเขตของชาวกัมพูชา ดังนี้

๑) การประชุมเป็นนิตย หมายถึง การประชุม การปรึกษาหารือ การพูดคุยการประสานงานกันอยู่เป็นประจำ เพื่อแก้ไขปัญหาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันระหว่างผู้นำทางการเมืองเขตกับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

๒) การพร้อมเพียงกันประชุม หมายถึง การประชุม เลิกประชุม และทำกิจกรรมที่ควรทำโตพร้อมเพียงกัน การลงมติเห็นชอบร่วมกัน เน้นทัศนคติภายในองค์กรและประชาชนในพื้นที่ เพื่อทำให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กรและเขตหมู่บ้านของเทศบาลตำบล

๓) การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกข้อบัญญัติตามอำเภอใจ หมายถึง การไม่บัญญัติหรือไม่ล้มเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่างๆ ของเทศบาล หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่นๆ ตามความต้องการของบุคคลใด บุคคลหนึ่ง หรือตามความต้องการของกลุ่มคนใดกลุ่มคนหนึ่ง หรือตามอิทธิพลใดอิทธิพลหนึ่งโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง และชอบธรรม

๔) การเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาและผู้นำชุมชน เพื่อให้บรรลุไปตามวัตถุประสงค์ขององค์กรและชุมชน และนโยบายขององค์กรและชุมชนเพื่อให้บรรลุพันธกิจขององค์กรและชุมชน และเพื่อให้บรรลุภารกิจที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ด้วยความซื่อสัตย์ ขยันหมั่นเพียร ความเคารพ เชื่อฟัง และให้เกียรติผู้บังคับบัญชา

๕) การให้เกียรติ และคุ้มครองสิทธิสตรี หมายถึง การเปิดโอกาสให้สตรีมีทัศนคติและบริหารภายในองค์กรและชุมชนเทศบาลให้มากขึ้น โดยมีบทบาทหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ ขององค์กรในสัดส่วนที่ทัดเทียมกับผู้ชาย และได้รับความคุ้มครองโดยชอบธรรมตามกฎหมาย

๖) การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม หมายถึง การส่งเสริม และรักษาวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของเขตที่มีความสำคัญ การปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนรักเขตของตนเอง การสนับสนุนความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนในเขตนั้นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต

๗) การอารักขา คุ้มครอง ปกป้อง อันชอบธรรม หมายถึง การคุ้มครอง การปกป้อง และการดำรงรักษาประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อในพระพุทธศาสนาให้คงอยู่ตลอดไปโดย การทำนุบำรุงพระพุทธศาสนา ด้วยการถวายปัจจัยสี่ การปลูกฝังจิตสำนึกทัศนคติกิจกรรมในทางพระพุทธศาสนา การสนับสนุนการนำหลักธรรมของศาสนามาใช้เพื่อเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรม และพัฒนาคุณภาพชีวิต^{๓๑}

ตารางที่ ๒.๖ แนวคิดเกี่ยวกับหลักอภิธานิยธรรม ๗ ประการ

นักวิชาการ	แนวคิดหลัก
อุดร จันทวัน (๒๕๕๗, หน้า ๓๗)	<p>อภิธานิยธรรม ๗ ประการ สรุปดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑) หมั่นประชุมกันเนื่องเนติย์ ๒) พร้อมเพรียงในการประชุม ๓) ไม่บัญญัติสิ่งใหม่ๆ ๔) เคารพนับถือผู้มีอาวุโส และรับฟังคำแนะนำจากท่าน ๕) ไม่ชมเชยหรือล่วงเกินสตรี ในสกุล ๖) เคารพสักการะปูชนียสถาน ปูชนียวัตถุ และรูปเคารพต่างๆ ๗) ให้ความคุ้มครองพระสงฆ์ผู้ทรงศีลและนักบวชอื่น ๆ ให้อยู่ในชุมชนอย่างปลอดภัย <p>ที่.ม.(กัมพูชา), ๑๐/๖/๒๖.</p>

^{๓๑} ศักดิ์สิทธิ์ ฆราวาส, รัฐกัมพูชากับการกล่อมเกลாதองเมืองแบบประชาธิปไตย, ผ่านหนังสือเรียนหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม พุทธศักราช ๒๕๕๔, หน้า ๓๒๔ - ๓๓๐.

หลักอภิธานิยธรรม คือ ข้อปฏิบัติหรือธรรมอันเป็นเหตุไม่ให้เกิดความ เสื่อมเพื่อเป็นข้อปฏิบัติ ทั้งสำหรับคฤหัสถ์และสำหรับพระภิกษุสงฆ์ โดย ตรัสสั่งสอนเหล่ากษัตริย์ลิจฉวี เมืองเวสาลี แคว้นวัชชี และตรัสสั่งสอน

๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่ามีผู้ศึกษาไว้ดังนี้

กนกพร แก้วพริ้ง และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสตรีในเขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานครผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ มีจำนวน ๓ ตัวแปร คือ ปัจจัยเข้าการอบรม / สัมมนา ปัจจัยความรู้ / ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองการปกครองของกัมพูชา และปัจจัยการศึกษา ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสตรีโดยรวมอยู่ในระดับน้อย ๗๐

คันธะ แสงวงศ์ ได้ศึกษาเรื่อง ความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ผลการศึกษาพบว่าความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลางปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และความรู้สึกสัมฤทธิ์ผลทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางการเมืองของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สุกฤตา จอนดาพรหม และโชติมา แก้วกรอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของสตรีกัมพูชาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนเขตของภูมิภาคตะวันตก ผลการวิจัยพบว่า

๑) สตรีกัมพูชาในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนเขตของภูมิภาคตะวันตกมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับปานกลาง

๒) ปัจจัยระดับการศึกษา ต่างกัน ส่งผลต่อการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมืองแตกต่างกัน ปัจจัยอาชีพและปัจจัยพื้นฐานภูมิทางการเมือง ต่างกันส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมชุมชน แตกต่างกัน และปัจจัยการรับสื่อมวลชนเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองต่างกันส่งผลต่อการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และด้านการสนับสนุนพรรคการเมืองแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยความสำนึกทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับปัจจัยทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยมีความสัมพันธ์ไปในทางทิศเดียวกันในระดับต่ำมาก และ

๓) ประเด็นปัญหาและอุปสรรคของสตรีต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า สตรีกัมพูชาส่วนใหญ่ต้องรับภาระในการดูแลครอบครัว และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองน้อยลง

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบทัศนคติของภาคประชาชนในการติดตามตรวจสอบ การดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนเขตด้านโครงสร้างพื้นฐานกรณีศึกษา เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า

๑) รูปแบบทัศนคติ คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำประชาคมด้านโครงสร้างพื้นฐานซึ่งเป็นระดับทัศนคติในขั้นแรก ผู้ใหญ่บ้านยังมาทราบบทบาทหน้าที่ในการเข้ามามีทัศนคติของตนเองอีกทั้งยังไม่อยากก้าวก้าการทำงานขององค์กรปกครองส่วนเขต และประชาชนมีรูปแบบทัศนคติเฉพาะการนำเสนอความต้องการของตนเองเท่านั้นส่วนประเด็นการจัดทำแผนการพัฒนาการตรวจสอบการจัดซื้อจัดจ้างและการตรวจรับประชาชนไม่ทราบบทบาทของตนเองในการเข้ามามีทัศนคติ

๒) ปัญหาอุปสรรคที่พบ คือ การรับรู้ถึงบทบาทของตนเองในการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนเขตด้านโครงสร้างพื้นฐาน

๓) แนวทางแก้ไขปัญหาที่สำคัญ คือ การชี้แจงบทบาทในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามตรวจสอบการทำงานขององค์กรปกครองส่วนเขตให้มากยิ่งขึ้นด้วย

รัฐ กัญภัย และธรรมนิตย์ วราภรณ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและทัศนคติของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาเขตในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงตอนล่างผลการวิจัยพบว่า

๑) ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงตอนล่าง มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และมีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด

๒) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และทัศนคติของประชาชนกับการพัฒนาเขตในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๑ โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์กับการพัฒนาเขตในองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คือ สัมพันธ์กับทัศนคติในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์กับการพัฒนาเขตในองค์การบริหารส่วนตำบลเขต น้อยที่สุด คือ การรับรู้ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต

๓) การรับรู้ข่าวสารและทัศนคติของประชาชนกัมพูชา ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาเขตในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงตอนล่าง มีค่าอำนาจจากการพยากรณ์ ๕๔.๙ ข้อค้นพบจากการวิจัยทางคุณภาพจะเห็นได้ว่า ประชาชนส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อหอกระจายข่าวและเสียงตามสายของหมู่บ้าน

ภูสิทธิ์ ขันติกุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชา เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีส่วนร่วมทางการเมืองในภาพรวมอยู่ในระดับต่ำ ส่วนรายด้านพบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพียง ๒ ระดับเท่านั้นได้แก่ ระดับปานกลาง และต่ำ ซึ่งรายด้านที่อยู่ระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการใช้สิทธิเลือกตั้งด้านการติดตามข่าวสารทางการเมือง และการสนทนาเรื่องการเมือง ส่วนรายด้านที่อยู่ระดับต่ำได้แก่ ด้านการชุมชนทางการเมือง ด้านการติดต่อกับนักการเมือง และด้านการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองกับพรรคการเมืองและกลุ่มทางการเมืองต่างๆ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ปัจจัยบุคคล ได้แก่ เพศ อายุและสถานภาพ ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม บทบาทหน้าที่ในครอบครัว และบทบาทหน้าที่ในชุมชน ปัจจัย

สภาพแวดล้อมทางการเมือง ได้แก่การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการพัฒนาทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาทางการเมือง ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง พฤติกรรมทางการเมือง และการกล่อมเกลாதทางการเมือง ส่วนปัจจัยที่สามารถพยากรณ์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนมี ๔ ตัว เรียงจากมากไปน้อย ได้แก่ ความสนใจทางการเมือง การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ค่านิยมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และสภาพแวดล้อมส่วนรูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นลักษณะลำดับขั้นฐานเจดีย์ ซึ่งเปรียบเทียบว่าการเป็นฐานเจดีย์นั้นทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้ก่อนส่วนอื่นๆ มากที่สุด และเข้าถึงง่ายที่สุด โดยเปรียบเทียบให้เห็นว่ากิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุดและเข้าถึงง่ายที่สุด นั้นจะเป็นฐานของการสร้างประชาธิปไตย ซึ่งกิจกรรมที่ประชาชนเข้าถึงมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยโดยไปเลือกตั้งผู้แทนเขต หรือ ส.ส. หรือ ส.ว. นั่นเอง ทั้งนี้ผลการวิจัยยังพบประเด็นที่น่าสนใจคือประชาชนพร้อมที่จะเลือกไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองใดๆ เลย หากกิจกรรมทางการเมืองนั้นไม่ได้มีการบังคับโดยกฎหมาย

อัญชุลี วงษ์บุญงาม และดารณี ธัญญสิริ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ความรู้ และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตเขตราชเทวีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

๑. นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนมากที่สุด และเปิดรับสื่อโทรทัศน์เพื่อให้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมืองในระดับมาก โดยมีความรู้เกี่ยวกับหน้าที่ของประชาชนกัมพูชามากที่สุด และนักศึกษามีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับปานกลาง โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับเขตมากที่สุด

๒. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน ความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้งและความรู้เกี่ยวกับสิทธิในระบอบประชาธิปไตย และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความรู้ทางการเมือง เรื่องความรู้เกี่ยวกับรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันแต่มีความสัมพันธ์ทางการบวกกับความรู้เกี่ยวกับพรรคการเมือง ความรู้เกี่ยวกับสิทธิในการถอดถอนผู้แทน และความรู้เกี่ยวกับผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

๓. การเปิดรับสื่อที่ใช้สนทนาประเด็นข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เรื่องการรวมกลุ่มเพื่ออนุรักษ์ และฟื้นฟูจารีตประเพณี ภูมิปัญญาเขต ฯลฯ และการเปิดรับสื่อที่ใช้ติดตามเหตุการณ์ข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เรื่องการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นกับสภาที่ปรึกษาฯ หรือองค์กรอิสระอื่นการเข้าร่วมกิจกรรม ร่วมประชุม รมรงค์หาเสียงเลือกตั้งกับพรรคการเมือง ทัศนคติในการประชุมรมรงค์เคลื่อนไหวทางการเมือง และการสนับสนุนนักการเมือง / พรรคการเมือง

การได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชา ผลการวิจัยพบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเรื่องเพศ อายุ อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัย และการเป็นสมาชิกของกลุ่มต่างๆ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในเรื่องการศึกษา และรายได้ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

กมล เข็มนาจิตร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนกัมพูชาในการปกครองส่วนเขตขององค์กรบริหารส่วนปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนกัมพูชาในการปกครองส่วนเขตขององค์กรบริหาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย อันดับแรก คือ ความสามัคคี ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนเขต ความโปร่งใส การรับรู้ข่าวสาร ความผูกพัน ภาวะผู้นำ ความมั่นคง การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) สามารถทำนายปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติของประชาชนกัมพูชาในการปกครองส่วนเขตขององค์กรบริหารส่วนตำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ญาเรศ อัครพัฒนานุกูล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจกับการส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคประชาชนกัมพูชา : กรณีศึกษาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในจังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ในด้านหลักการหรือฐานคิด การกระจายอำนาจได้ทำให้ความเข้าใจต่อการเมือง ภาคประชาชนกัมพูชาของชาวบ้านดีขึ้น แต่เมื่อพิจารณาที่มุมมองของกระบวนการกระจายอำนาจ ผู้วิจัยกลับ พบว่า ในภาพรวมการดำเนินงานต่างๆ ขององค์กรบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ต่างๆ ดังกล่าว ไม่ได้ นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งของการเมืองภาคประชาชนตามตัวชี้วัดที่ตั้งไว้ได้แก่

- ๑) การส่งเสริมให้ เกิดการกำกับ ดูแล ควบคุม นักการเมืองระดับชาติ / เขต
- ๒) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ชุมชนอย่างทั่วถึง และ
- ๓) การส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมส่วนร่วมของชุมชน / เขต ซึ่งองค์กรบริหารส่วนตำบลจำเป็นต้องปรับกระบวนการทัศนคติของตนเองด้วยการพัฒนากระบวนการ สร้างทัศนคติของประชาชนกัมพูชาในเขตให้เกิดขึ้นอย่างจริงจัง

จากผลวิจัยชี้และสะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลกัมพูชาได้มุ่งสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในเรื่องเกี่ยวกับอุดมการณ์ ระบบการปกครอง และแนวทางการดำเนินวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยผ่านหนังสือเรียนเพื่อสร้างคุณลักษณะเชิงพฤติกรรมทางพลเมืองที่พึงประสงค์ต่อสถานะแวดล้อมด้านการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย โดยใช้ยุทธศาสตร์ด้านนโยบายแห่งรัฐมารองรับและเป็นกลไกในการขับเคลื่อนพัฒนา ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้จึงมีลักษณะนวัตกรรมทางประชาธิปไตยขึ้นเอกจัดเป็นเครื่องมือสำคัญในการกล่อมเกลாதงการเมืองเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของรัฐประชาธิปไตยให้มีคุณลักษณะที่เอื้อประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตรวมกันในสังคมสืบไป

ทัศนคติของประชาชนกัมพูชาเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จึงต้องมีการพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการให้ข้อมูลข่าวสารที่ ถูกต้องแก่ประชาชนกัมพูชา การรับฟังความคิดเห็น การเปิดโอกาสให้ประชาชนกัมพูชาเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งผู้วิจัยได้ แบ่งระดับทัศนคติไว้ ๓ ระดับใหญ่ โดยใช้สถานการณ์ปัญหาของเทศบาลตำบลข้างเผือกเป็น สำคัญ คือ

- ๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง
- ๒) ด้านร่วมรณรงค์เลือกตั้ง
- ๓) ด้านการตัดสินใจในทาง การเมืองเขต

นอกจากนั้นแล้วจะมีการจัดแบ่งรายละเอียดความเข้มข้นของทัศนคติในแต่ละ ระดับ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาในเขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร ในลำดับต่อไป^{๓๒}

ตารางที่ ๒.๗ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติ

นักวิจัย	แนวคิดหลัก
พระมหาสมศักดิ์ สติสมปนฺโน, ๒๕๕๖	ทัศนคติของประชาชนกัมพูชาในการปฏิบัติงานของเทศบาล ตำบลโนนหวาย อำเภอหนองบัวซอ จังหวัดอุดรธานี
พระศักดิ์ กิตติญาโณ, ๒๕๕๖.	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาในตำบลนาสาร อำเภอพรหม จังหวัดนครศรีธรรมราช
กนกพร แสงศรี, ๒๕๕๓	ทัศนคติของกัมพูชาในการจัดแผนพัฒนาตำบลขององค์การบริหาร ส่วนตำบลเกาะปันหยี อำเภอเมือง จังหวัดพังงา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง
กิติพัฒน์ ประเสริฐ, ๒๕๕๒.	ประชาชนกัมพูชาให้ความสำคัญในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ตำบลหางดงถึง ร้อยละ ๙๕.๕ โดยให้เหตุผลว่าเป็นหน้าที่ของพลเมืองดี
นัฐธิกาล ศรีจันทร์โท, ๒๕๕๒.	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล นาฎ อำเภอยางสีสุราช จังหวัดมหาสารคาม
พิพัฒน์ มนัสเสวี, ๒๕๕๒.	การรับทราบข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ในขณะที่การติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตยังมีจำนวนน้อยกว่าผ่านสื่ออื่นๆ
ประสงค์ สาวเสม, ๒๕๕๑.	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาในเขตเทศบาลตำบลหลักเมืองอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน
มยุรี ถนอมสุข, ๒๕๕๔	ทัศนคติ ของประชาชนกัมพูชาในการดำเนินงานของเทศบาล โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง
ไพโรพ ถนัดคำ, ๒๕๕๐.	พัฒนาทัศนคติในการวางแผนพัฒนาชุมชนของประชาชนกัมพูชา ตำบลตะพาน อำเภอพนมพิณ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

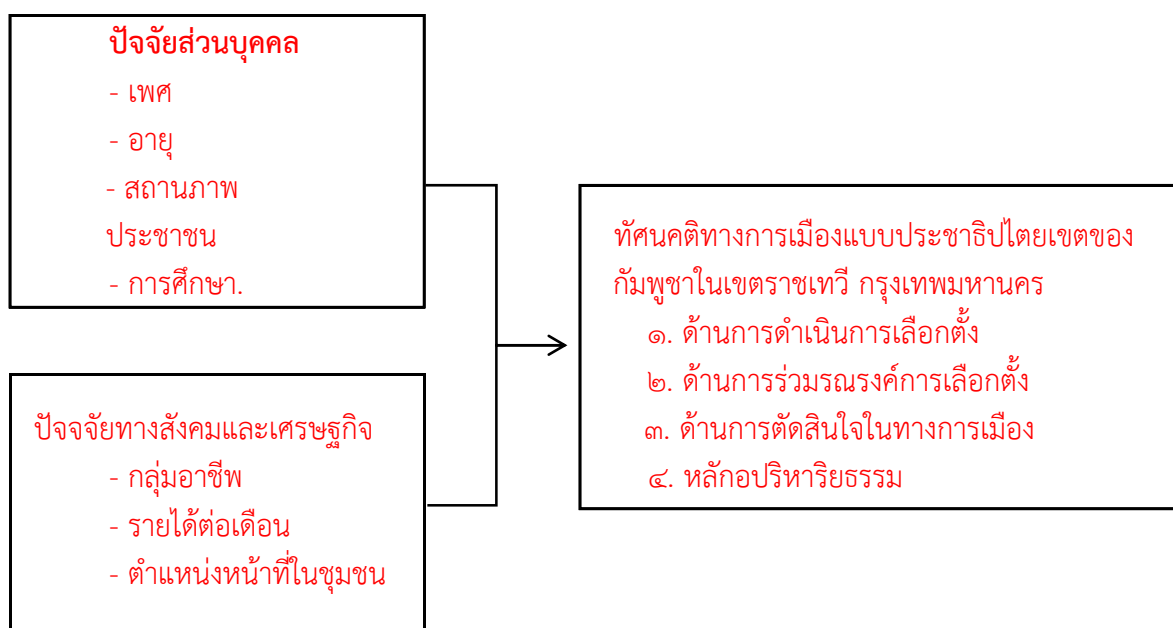
๒.๘ กรอบแนวคิดในการวิจัย

^{๓๒} บวรศักดิ์ อุวรรณโณ และถวิลวดี บุรีกุล. ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy). กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๕๙. หน้า ๒๙ - ๓๕.

จากการทบทวนแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดตัวแปรต้นและตัวแปรตามในการวิจัย ได้ดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา

๒) ตัวแปรตาม (dependent Variables) คือ ปัจจัยด้านทางสังคมและเศรษฐกิจประกอบด้วย กลุ่มอาชีพ รายได้ต่อเดือน การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนผู้วิจัยนำตัวแปรต้นและตัวแปรตาม และประเด็นที่กำหนดไว้สำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จำนวน ๘ คน เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเขตของประชาชนชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานครมาสร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงดังแผนภูมิดังต่อไปนี้

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขต
ราชเทวีกรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัย โดยใช้ ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการแจก แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) และการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group)

๓.๒ ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ก.เชิงปริมาณ

๓.๒.๑ ประชากร

๑) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อายุ ตั้งแต่ ๑๘
ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ หมู่บ้าน มีจำนวนประชากร
๙๖๗ คน^๑ แยกเป็นชาย ๕๓๔ คน และหญิง ๔๓๓ คน จำนวนครัวเรือน ๑๐๐ ครัวเรือน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนผู้มีสิทธิออกเสียง เลือกตั้ง อายุ
ตั้งแต่ ๑๘ ปีบริบูรณ์ขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ ตำบล มีจำนวน
ประชากร ๙๖๗ คน จากจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ดังกล่าว ผู้วิจัยได้คำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมโดยหลักการคำนวณของ
Yamane's ดังสูตร ต่อไปนี้ (Yamane, ๑๙๗๓)

^๑พิมพ์โดยท้องถิ่น เขตราชเทวี, จำนวนคนต่างด้าว สัญชาติ กัมพูชา, (กรุงเทพมหานคร : สำนักทะเบียน
ท้องถิ่นเขตราชเทวี, ๒๕๖๓).

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

โดย n = จำนวนของขนาดตัวอย่าง

N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา

e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (โดยกำหนดให้เท่ากับ ๐.๐๕)

โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของยามาเน (Yamane) ระดับความเชื่อมั่นได้เท่ากับ ๐.๙๖๙ ซึ่งผู้วิจัยจะกำหนดกลุ่มตัวอย่างในจำนวนเต็ม คือ จำนวน ๓๐ คน โดยใช้การ สุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิเริ่มตั้งแต่ระดับหมู่บ้านตามสัดส่วนร้อยละ และกลุ่มประชากรชายหญิง ในจำนวนใกล้เคียงกัน

-ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาไว้ดังนี้

๑. ขอบเขตเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ประกอบด้วย ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง ด้านร่วมรณรงค์เลือกตั้ง และด้านการตัดสินใจในทางการเมืองของชาวกัมพูชา หลักอุปถัมภ์จรรยา ส่งเสริม ทัศนคติทางการเมือง

๒. ขอบเขตเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๒ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัย ทางสังคมและเศรษฐกิจ

๓. ขอบเขตเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ข้อที่

๓ เพื่อศึกษาปัญหา แนวทางแก้ไขทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยการเข้าร่วมจัดเวทีประชาคมร่วมกับผู้นำประชาชนชาวกัมพูชา และนักวิชาการด้านการเมือง

๔. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการประยุกต์หลักอุปถัมภ์จรรยา ๗ มาใช้ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการเมืองของประชาชนชาวกัมพูชา

๕. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๖. ขอบเขตด้านระยะเวลา ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ๑ ปี ระหว่างปี ๒๕๖๒- ๒๕๖๓

ข.เชิงคุณภาพ

ประชากรสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้บริหารเขต และประชาชน จำนวน ๘ คน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In Depth Interview) เป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant)^๒

^๒สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสิทธิ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันบัณฑิต พัฒนาบริหารศาสตร์, ๒๕๕๖), หน้า ๑๗๕.

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดเก็บข้อมูลเชิงปริมาณกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน ๓๘๓ คน ซึ่งเป็นประชาชนที่อยู่ในอาศัยภายในพื้นที่ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๔ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่บ้าน ช่างเคียน หมู่บ้าน เจ็ดยอด หมู่บ้านช่วงสิงห์ หมู่บ้านสนสวย โดยการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ซึ่งผู้วิจัยได้มีขั้นตอนการสร้าง แบบสอบถาม ดังนี้

(๑) ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารตำราวิชาการ แนวคิด ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

(๒) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมขอบเขตการศึกษาวิจัย โดยใช้คำถาม ๒ ประเภท คือ แบบสอบถามปลายปิดและแบบสอบถามปลายเปิด มีโครงสร้างดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยด้านบุคลิกของผู้ตอบ แบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ประกอบด้วย กลุ่มอาชีพ รายได้ต่อเดือน และตำแหน่งหน้าที่ในชุมชนของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติ ทางการเมืองของประชาชนชาวกัมพูชา : ศึกษาเฉพาะกรณี เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร มีจำนวน ๓๗ ข้อ โดยแบ่งออกเป็น ๔ ด้าน ได้แก่

๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง

๒) ด้านการร่วม รณรงค์เลือกตั้ง

๓) ด้านการตัดสินใจในทางการเมือง

๔) หลักอุปนิทานยธรรมส่งเสริมทัศนคติ ผู้วิจัยใช้ลักษณะคำถามแบบมาตราส่วน

๕ ระดับโดยใช้หลักของ Likert Scale คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยกำหนดเป็นตัวเลข และ ความหมาย ดังนี้

๕ หมายถึง มากที่สุด

๔ หมายถึง มาก

๓ หมายถึง ปานกลาง

๒ หมายถึง น้อย

๑ หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามลักษณะแบบปลายเปิดปัญหา แนวทางแก้ไขทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชา มีจำนวน ๒ ข้อ

(๓) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอผู้ทรงคุณวุฒิแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้อง และชัดเจน เหมาะสม ทั้งเนื้อหาสาระ และการใช้ถ้อยคำสำนวนภาษา แล้วนำมาจัดทำเป็นแบบสอบถาม^๓

(๔) นำแบบสอบถามที่ผ่านการแก้ไขแล้ว ไปปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะคล้ายกันกับกลุ่มตัวอย่าง แก่ประชาชนชาวแก้มพูชาที่อยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๐ คน จากนั้นจึงนำแบบสอบถามมา ปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ นำข้อมูลที่ได้ ไปทดสอบวัดความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบัค (Cronbach) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ ---- ซึ่งค่าสูงกว่า .๗๐ ถือได้ว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นสูง

(๕) ผู้วิจัยได้แก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามที่ได้จากการทดลองใช้พร้อมจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับจริง เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล การจัดเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพกับกลุ่มตัวอย่างเจาะจง โดยการสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้นำชุมชน ทั้ง ๔ หมู่บ้าน และคณะผู้บริหาร บุคลากรเจ้าหน้าที่ของเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๓.๓.๒ แบบสัมภาษณ์

๑) ศึกษาวิธีการสร้างแบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบความคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๒) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาถึงรายละเอียดต่าง ๆ เพื่อให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

๓) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสัมภาษณ์

๔) สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อนำมาวิเคราะห์

๓.๓.๓ ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Test) ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นตามกรอบของการวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวแก้มพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยการสร้างแบบสอบถามตามกรอบปัจจัยที่กำหนด โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน โดยมีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

^๓ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการศึกษาทางพฤติกรรมศาสตร์, (กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๓๗.

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี ๕ ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

๕ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ มากที่สุด

๔ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ มาก

๓ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ ปานกลาง

๒ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ น้อย

๑ หมายถึง มีความเข้าใจในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์ที่ใช้เป็นแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) ซึ่งมีสาระสำคัญ ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ต่อเดือน

ตอนที่ ๒ สัมภาษณ์เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๓.๓.๔ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

๑) ขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่สร้างไว้

๒) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จ เสนอประธาน และกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จำนวน ๕ ท่าน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยก่อนนำไปใช้ เพื่อพิจารณาทั้งในด้านเนื้อหาสาระ และโครงสร้างของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อความคำถามและวัตถุประสงค์ หรือหาค่า IOC (Index of Item-Objective Congruence) โดยใช้สูตรดังต่อไปนี้

$$\text{ใช้สูตร} \quad \text{IOC} = \frac{\sum X}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum X$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
 N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ^๔

โดยกำหนดเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

- +๑ หมายถึง แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย
- ๐ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย
- ๑ หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การวิจัย

๓. หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓๐ เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (a coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ

๔. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้แจกกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัยต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้บริหารในเขตราชเทวีเพื่อขอความอนุเคราะห์ ในการตอบแบบสอบถามจากประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๒) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามกับกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๓๘๓ คน ซึ่งในการแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตัวเอง

๓) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอสอบถามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ ท่าน

๓.๔.๒ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

๑) ขอนหนังสือจากผู้อำนวยการหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ถึงผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการให้สัมภาษณ์

๒) ทำการนัดวัน เวลา และสถานที่กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informant) เพื่อสัมภาษณ์ตามที่กำหนดไว้

^๒สมนึก ภัททิยธนี, การวัดผลการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ ๕, (กาฬสินธุ์: ประสานการพิมพ์, ๒๕๔๙), หน้า ๒๒๐.

๓) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่กำหนดนัดไว้จนครบทุกประเด็น โดยขออนุญาตใช้วิธีการจดบันทึกและการบันทึกเสียงประกอบการสัมภาษณ์

๔) นำข้อมูลดิบที่ได้มารวบรวมเพื่อวิเคราะห์โดยวิธีการที่เหมาะสมและนำเสนอต่อไป

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) สำหรับอธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและพรรณนาทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานครและพรรณนาสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สำหรับทดสอบสมมติฐาน เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล สถิติที่ใช้คือการทดสอบค่าที (t-test) ในกรณีตัวแปรต้นสองกลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) ในกรณีตัวแปรต้นตั้งแต่สามกลุ่มขึ้นไป เมื่อพบว่ามีความแตกต่างจะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีผลต่างเป็นสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD.)

การแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยซึ่งใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับค่าคะแนนที่คำนวณได้ตามขั้นตอนที่ระบุไว้โดยเกณฑ์^๕ ดังนี้

ค่าคะแนนเฉลี่ย ความหมายค่าคะแนนเฉลี่ย

๔.๒๑ - ๕.๐๐ หมายถึง อยู่ในระดับ มากที่สุด

๓.๔๑ - ๔.๒๐ หมายถึง อยู่ในระดับ มาก

๒.๖๑ - ๓.๔๐ หมายถึง อยู่ในระดับ ปานกลาง

๑.๘๑ - ๒.๖๐ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อย

๑.๐๐ - ๑.๘๐ หมายถึง อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิด (Open ended Question) สำหรับข้อคำถามปลายเปิดผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้กำหนดตามกรอบของการวิจัยจากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาจัดกลุ่มข้อมูล (Data Grouping) ตามกรอบที่ได้กำหนดเอาไว้แล้วทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency)

๓.๕.๒ การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยวิธีการดังนี้

^๕ชุตีระ ระบอบ และคณะ, *ระเบียบวิธีวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, ๒๕๕๒), หน้า ๑๐๘.

- ๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาถอดเสียงและบันทึกเป็นข้อความ
- ๒) นำข้อความจากการสัมภาษณ์และการจดบันทึกมาจำแนกเป็นประเด็น และเรียบเรียงเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย
- ๓) วิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลสำคัญตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis Technique) ประกอบบริบท (Context)
- ๔) สังเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การวิจัยและนำเสนอต่อไป

บทที่ ๔

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขต
ราชเทวี กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑ เพื่อศึกษาทัศนคติทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๒ เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติ
ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนก
ตามปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ๓ เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา
ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่รวบรวมได้ จากกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนชาวกัมพูชา เขต
ราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๒๘๓ คน มาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ข้อมูล
ทางสังคมศาสตร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอต่อไปนี้

- ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ๔.๒ ผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๓ ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ
ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๔ ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ
ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๕ ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทาง
การเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร
- ๔.๖ องค์ความรู้

๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน ๒๘๓ คน จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

(n=๒๘๓)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๑. เพศ		
ชาย	๑๕๔	๕๔.๔
หญิง	๑๒๙	๔๕.๖
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐
๒. อายุ		
๑๘ - ๒๗ ปี	๓๔	๑๒.๐
๒๘ - ๓๗ ปี	๖๔	๒๒.๖
๓๘ - ๔๗ ปี	๙๓	๓๒.๙
๔๘ - ๕๗ ปี	๗๒	๒๕.๔
๕๘ ปีขึ้นไป	๒๐	๗.๑
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐
๓. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๔๐	๘๔.๘
ปริญญาตรี	๓๑	๑๑.๐
สูงกว่าปริญญาตรี	๑๒	๔.๒
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐
๔. สถานภาพ		
สมรส	๑๒๙	๔๕.๖
โสด	๑๕๓	๕๐.๕
หม้าย/หย่าร้าง	๑๑	๓.๙
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

(n=๒๘๓)

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
๔. อาชีพ		
ค้าขาย	๓๐	๑๐.๖
บริษัท	๒๕	๘.๘
รับจ้าง	๑๕๐	๕๓.๐
ธุรกิจส่วนตัว	๒๐	๗.๑
นักเรียน นักศึกษา	๕๘	๒๐.๕
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐
๕. รายได้		
ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท	๔๙	๑๗.๓
๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท	๓๔	๑๒.๐
๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท	๑๓๘	๔๘.๘
๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท	๖๒	๒๑.๙
รวม	๒๘๓	๑๐๐.๐

จากตารางที่ ๔.๑ พบว่า ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชนกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกได้ดังนี้

เพศ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน ๑๕๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ รองลงมาคือ เพศหญิง จำนวน ๑๒๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๕.๖ ตามลำดับ

อายุ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ ๑๘ - ๒๗ ปี จำนวน ๓๔ คน เป็นร้อยละ ๑๒.๐ รองลงมาคือ อายุ ๒๘ - ๓๗ ปี จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๖ อายุ ๓๘ - ๔๗ ปี จำนวน ๙๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙ อายุ ๔๘ - ๕๗ ปี จำนวน ๗๒ อายุ ๕๗ ปี ขึ้นไป จำนวน ๔๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๓ และน้อยที่สุดอายุ ๑๘-๒๗ ปี จำนวน ๔๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๑ ตามลำดับ

การศึกษา พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่วุฒิมัธยมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘ รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน ๓๑ คน

คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๐ และน้อยที่สุดคือ สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๑๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๔.๒ ตามลำดับ

อาชีพ พบว่า ประชาชนชาวแก้มปูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อาชีพ รับจ้าง จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๐, และน้อยที่สุดคือ ธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๗.๑ ตามลำดับ

รายได้ พบว่า ประชาชนชาวแก้มปูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รายได้ ๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘ รองลงมาคือ รายได้ ๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๙ และน้อยที่สุดคือ รายได้ ๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๓๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๐ ตามลำดับ

๔.๒ ผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวม และรายด้าน ได้แก่ ๑) ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ๒) ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง ๓) ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ดังนี้

ตารางที่ ๔.๒ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวม

(n=๒๘๓)

ทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	ทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย		
	\bar{X}	S.D.	การแปลผล
ด้านการเลือกตั้ง	๓.๓๘	๐.๗๘	ปานกลาง
ด้านการแสดงออกทางการเมือง	๓.๒๓	๐.๖๙	ปานกลาง
ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	๓.๓๐	๐.๖๔	ปานกลาง
โดยรวม	๓.๓๐	๐.๔๗	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๒ พบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๐$, S.D.= ๐.๔๗) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.= ๐.๗๘) รองลงมา ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๙) และด้านการแสดงออกทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๙) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ
ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง
(n=๒๘๓)

ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง	ทัศนคติทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้น ต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีและมีความยุติธรรม เป็นการเลือกตั้งโดยเสรีและมีความยุติธรรม	๓.๓๖	๑.๑๑	ปานกลาง
๒. ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองการเลือกตั้งอยู่ เป็นประจำ	๓.๔๗	๑.๐๙	มาก
๓. เผยแพร่ท่านได้ติดตามพฤติกรรมแนว ความคิด และการ ตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบาย สาธารณะที่มา	๓.๔๘	๑.๐๔	มาก
๔. ท่านได้เสริมสร้างความรู้ของตนเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชน ในองค์กรปกครอง	๓.๓๔	๑.๐๖	ปานกลาง
๕. ท่านให้ความสำคัญในการส่งเสริมสิทธิสตรีในการ เลือกตั้ง	๓.๓๗	๑.๐๑	ปานกลาง
๖. ท่านมีส่วนร่วมรับทราบถึงการตรวจสอบการ เลือกตั้ง ว่าปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับตาม กฎหมายการเลือกตั้ง	๓.๓๕	๐.๙๗	ปานกลาง
๗. การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชน ชาวกัมพูชาที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทาง การเมืองและการปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย	๓.๓๐	๐.๙๖	ปานกลาง
รวม	๓.๓๘	๐.๗๘	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๓ พบว่า ทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง
โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง (\bar{X} = ๓.๓๘, S.D. = ๐.๗๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง-มาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “เผยแพร่ท่านได้ติดตามพฤติกรรมแนว ความคิด และการตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบายสาธารณะที่มา” ($\bar{X} = 3.48, S.D. = 1.04$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองการเลือกตั้งอยู่เป็นประจำ” ($\bar{X} = 3.47, S.D. = 1.05$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวกัมพูชาที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย” ($\bar{X} = 3.30, S.D. = 0.96$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร **ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง**

(n=๒๘๓)

ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีความคิดในการช่วยประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ประชาชนชาวกัมพูชาแสดงออกทางการเมืองในการเลือกตั้ง	๓.๒๔	๑.๐๓	ปานกลาง
๒. ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองในการชักชวนบุคคลอื่นๆ ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง	๓.๒๐	๑.๐๑	ปานกลาง
๓. ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองและให้ประชาชนชาวกัมพูชารับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ที่คิดแตกต่าง	๓.๑๖	๑.๐๓	ปานกลาง
๔. ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยให้ทุกคนเคารพในหลักประชาธิปไตย	๓.๒๘	๐.๙๘	ปานกลาง
๕. ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวกัมพูชามีการวิพากษ์วิจารณ์ในนโยบายรัฐบาล	๓.๒๔	๐.๘๙	ปานกลาง
๖. ท่านได้รับการแนะนำให้ประชาชนชาวกัมพูชาเคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้งทางการเมืองและมีการประชุมเกี่ยวกับการเมืองในประเทศ	๓.๒๘	๐.๙๑	ปานกลาง

๗. ท่านได้กระตุ้นให้ประชาชนชาวกัมพูชาแสดงความ คิดเห็นในวิกฤติการเมืองอยู่เสมอ	๓.๑๙	๐.๙๕	ปานกลาง
รวม	๓.๒๓	๐.๖๙	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๔ พบว่า ทักษะคติของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.23$, $S.D.=0.69$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยให้ทุกคนเคารพในหลักประชาธิปไตย” ($\bar{X}=3.28$, $S.D.=0.98$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้รับการแนะนำให้ประชาชนชาวกัมพูชาเคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้งทางการเมืองและมีการประชุมเกี่ยวกับการเมืองในประเทศ” ($\bar{X}=3.28$, $S.D.=0.91$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองและให้ประชาชนชาวกัมพูชารับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ที่คิดแตกต่าง” ($\bar{X}=3.16$, $S.D.=1.03$) ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง (n=๒๘๓)

ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	ทัศนคติทางการเมืองแบบ		
	ประชาธิปไตย		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครที่ตนเองชื่นชอบ	๓.๑๗	๐.๙๙	ปานกลาง
๒. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการไปใช้สิทธิในการเลือกพรรคการเมือง	๓.๓๙	๐.๙๒	ปานกลาง
๓. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล	๓.๓๓	๐.๙๓	ปานกลาง
๔. ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยคิดด้านในส่วนตัว รัฐบาลดำเนินการที่ด้านไม่เห็นด้วย	๓.๒๔	๐.๙๓	ปานกลาง
๕. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการรับฟังความคิดเห็นแตกต่างของบุคคลอื่น	๓.๓๒	๐.๙๘	ปานกลาง
๖. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการแสดงออกที่ อยู่ในกรอบของกฎหมาย	๓.๓๔	๐.๙๙	ปานกลาง

๗. ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการกระตุ้นให้ รัฐบาลเคารพสิทธิแก่ประชาชนชาวกัมพูชา	๓.๓๑	๑.๐๒	ปานกลาง
รวม	๓.๓๐	๐.๖๔	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๕ พบว่า ทักษะคติของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30, S.D.= 0.64$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการไปใช้สิทธิในการเลือกพรรคการเมือง” ($\bar{X}=3.39, S.D.=0.92$) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการแสดงออกที่อยู่ในกรอบของกฎหมาย” ($\bar{X}=3.34, S.D.=0.99$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครที่ตนเองชื่นชอบ” ($\bar{X}=3.17, S.D.=0.99$) ตามลำดับ

๔.๓ ผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

การทดสอบสมมติฐานการวิจัย เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนกัมพูชาต่อทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ของประชาชนกัมพูชาผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่มีเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ในเรื่อง เพศ และการทดสอบค่า F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มีมากกว่า ๒ กลุ่ม ในเรื่อง อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) ดังนี้

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนกัมพูชาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๑ ใช้สถิติ t-test ในการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยรวม
(n = ๒๘๓)

การเลือกตั้งของประชาชนชาว						
กัมพูชา เขตราชเทวี		n	\bar{X}	SD.	t	Sig.
กรุงเทพมหานคร						
๑. ด้านการเลือกตั้ง	ชาย	๑๕๔	๓.๓๙	๑๕๔	๐.๒๙๘	๐.๗๖๖
	หญิง	๑๒๙	๓.๓๗	๑๒๙		
๒. ด้านการแสดงออกทางการเมือง	ชาย	๑๕๓	๓.๒๗	๑๕๓	๑.๐๓๐	๐.๓๐๔
	หญิง	๑๒๙	๓.๑๘	๑๒๙		
๓. ด้านสิทธิเสรีภาพทางการเมือง	ชาย	๑๕๔	๓.๒๙	๑๕๔	๐.๑๕๔	๐.๘๗๗
	หญิง	๑๒๙	๓.๓๑	๑๒๙		
	ชาย	๑๕๓	๓.๓๒	๑๕๓		
โดยรวม	หญิง	๑๒๙	๓.๒๘	๑๒๙		
	รวม	๑๕๔	๓.๓๙	๑๕๔		

จากตารางที่ ๔.๘ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีเพศ ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนกัมพูชาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๒ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่าง

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอายุ

(n = ๒๘๓)

การแสดงออกทางการเมือง						
ประชาชนชาวกัมพูชา		SS	df	MS	F	Sig.
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร						
๑. ด้านการเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๖๐	๔	๐.๖๑๕	๑.๐๑๗	๐.๓๙๙
	ภายในกลุ่ม	๑๖๘.๑๖๑	๒๗๘	๐.๖๐๕		
	รวม	๑๗๐.๖๒๑	๒๘๒			
๒. ด้านการแสดงออกทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๙๖	๔	๐.๗๒๔	๑.๕๑๔	๐.๑๙๘
	ภายในกลุ่ม	๑๓๒.๔๐๙	๒๗๗	๐.๔๗๘		
	รวม	๑๓๕.๓๐๔	๒๘๑			
๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๘๒๗	๔	๐.๗๐๗	๑.๗๖๐	๐.๑๓๗
	ภายในกลุ่ม	๑๑๑.๖๒๓	๒๗๘	๐.๔๐๒		
	รวม	๑๑๔.๔๕๐	๒๘๒			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๑.๑๐๔	๔	๐.๒๗๖	๑.๒๓๖	๐.๒๙๖
	ภายในกลุ่ม	๖๑.๘๕๑	๒๗๗	๐.๒๒๓		
	รวม	๖๒.๙๕๖	๒๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๐ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีการศึกษา มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามการศึกษา

(n = ๒๘๓)

สถิติ เสรีภาพทางการเมืองของ						
ประชาชนชาวกัมพูชา		SS	df	MS	F	Sig.
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร						
๑. ด้านการเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๐๕	๒	๐.๒๐๒	๐.๓๓๓	๐.๗๑๗
	ภายในกลุ่ม	๑๗๐.๒๑๖	๒๘๐	๐.๖๐๘		
	รวม	๑๗๐.๖๒๑	๒๘๒			
๒. ด้านการแสดงออกทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๙๓	๒	๐.๔๔๖	๐.๙๒๖	๐.๓๙๗
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๔๑๒	๒๗๙	๐.๔๘๒		
	รวม	๑๓๕.๓๐๔	๒๘๑			
๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๓๕	๒	๐.๔๖๗	๑.๑๕๓	๐.๓๑๗
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๕๑๕	๒๘๐	๐.๔๐๕		
	รวม	๑๑๔.๔๕๐	๒๘๒			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๕๑	๒	๐.๐๒๕	๐.๑๑๓	๐.๘๙๓
	ภายในกลุ่ม	๖๒.๙๐๕	๒๗๙	๐.๒๒๕		
	รวม	๖๒.๙๕๖	๒๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีสถานภาพ มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๔ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความไม่แตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามสถานภาพ

(n = ๒๘๓)

สถิติ เสรีภาพทางการเมืองของ						
ประชาชนชาวกัมพูชา		SS	df	MS	F	Sig.
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร						
๑. ด้านการเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๒.๓๗๗	๓	๐.๗๙๒	๑.๓๑๔	๐.๒๗๐
	ภายในกลุ่ม	๑๖๘.๒๔๔	๒๗๙	๐.๖๐๓		
	รวม	๑๗๐.๖๒๑	๒๘๒			
๒. ด้านการแสดงออกทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๓๕๔	๓	๑.๔๕๑	๓.๐๘๑	๐.๐๒๘
	ภายในกลุ่ม	๑๓๐.๙๕๐	๒๗๘	๐.๔๗๑		
	รวม	๑๓๕.๓๐๔	๒๘๑			
๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๙๒๐	๓	๐.๓๐๗	๐.๗๕๔	๐.๕๒๑
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๕๓๐	๒๗๙	๐.๔๐๗		
	รวม	๑๑๔.๔๕๐	๒๘๒			
	ระหว่างกลุ่ม	๐.๘๖๑	๓	๐.๒๘๗	๑.๒๘๕	๐.๒๘๐
โดยรวม	ภายในกลุ่ม	๖๒.๐๙๔	๒๗๘	๐.๒๒๓		
	รวม	๖๒.๙๕๖	๒๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

การวิเคราะห์สมมติฐานที่ ๓ ใช้สถิติ F-test (One-way ANOVA) ในการทดสอบความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยที่มากกว่า ๒ กลุ่ม ใช้ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% ดังนั้น ถ้าเป็นไปตามสมมติฐานต่อเมื่อค่า Sig. น้อยกว่า ๐.๐๕ ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ๐.๐๕ จึงเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการหาผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด LSD. (Least Significant Difference) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำแนกตามอาชีพ

(n = ๒๘๓)

สถิติ เสรีภาพทางการเมืองของ						
ประชาชนชาวกัมพูชา		SS	df	MS	F	Sig.
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร						
๑. ด้านการเลือกตั้ง	ระหว่างกลุ่ม	๔.๐๗๕	๔	๑.๐๑๙	๑.๗๐๐	๐.๑๕๐
	ภายในกลุ่ม	๑๖๖.๕๕๗	๒๗๘	๐.๕๙๙		
	รวม	๑๗๐.๖๓๒	๒๘๒			
๒. ด้านการแสดงออกทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๔๐๘	๔	๐.๑๐๒	๐.๒๑๐	๐.๙๓๓
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๘๙๖	๒๗๗	๐.๔๘๗		
	รวม	๑๓๕.๓๐๔	๒๘๑			
๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง	ระหว่างกลุ่ม	๐.๕๖๘	๔	๐.๑๔๒	๐.๓๔๗	๐.๘๔๖
	ภายในกลุ่ม	๑๑๓.๘๘๒	๒๗๘	๐.๔๑๐		
	รวม	๑๑๔.๔๕๐	๒๘๒			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	๐.๖๒๖	๔	๐.๑๕๗	๐.๖๙๖	๐.๕๙๖
	ภายในกลุ่ม	๖๒.๓๒๙	๒๗๗	๐.๒๒๕		
	รวม	๖๒.๙๕๖	๒๘๑			

จากตารางที่ ๔.๑๒ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ปฏิบัติตามสมมติฐานการวิจัย

๔.๔ ผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ตารางที่ ๔.๒๕ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านการเลือกตั้ง

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ประชาชนชาวกัมพูชาข้อเสนอแนะนักการเมือง ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ	๑๗
๒. ประชาชนชาวกัมพูชาข้อเสนอแนะนักการเมือง ต้องเก่ง ดี ฉลาด	๑๐
๓. ประชาชนชาวกัมพูชาข้อเสนอแนะนักการเมือง ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ	๑๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการเลือกตั้ง ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ประชาชนชาวกัมพูชา ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ จำนวน ๑๗ คน ๒) ประชาชนชาวกัมพูชา ต้องเก่ง ดี ฉลาด จำนวน ๑๐ คน ๓) ประชาชนชาวกัมพูชา ต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ จำนวน ๑๕ คน

ตารางที่ ๔.๒๖ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร **ด้านการแสดงออกทางการเมือง**

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความประพฤติดีไม่ต่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง	๑๗
๒. ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบด้านการแสดงออกทางการเมือง	๑๓
๓. ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความสามารถควบคุมตนเองได้ในด้านการแสดงออกทางการเมือง	๙

จากตารางที่ ๔.๒๖ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านการแสดงออกทางการเมือง ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความประพฤติดีไม่ต่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง จำนวน ๑๗ คน ๒) ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบด้านการแสดงออกทางการเมือง จำนวน ๑๓ คน ๓) ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความสามารถควบคุมตนเองได้ในด้านการแสดงออกทางการเมือง จำนวน ๙ คน

ตารางที่ ๔.๒๗ ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร **ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง**

ข้อเสนอแนะ	ความถี่
๑. ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันทกาล สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่	๑๑
๒. ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องมองไกลไปข้างหน้า	๙
๓. ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี	๗

จากตารางที่ ๔.๒๗ พบว่า ประชาชนชาวแกมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวแกมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ

- ๑) ประชาชนชาวแกมพูชา นักทางการเมืองต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันทกาล สร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ จำนวน ๑๑ คน
- ๒) ประชาชนชาวแกมพูชา นักทางการเมืองต้องมองไกลไปข้างหน้า จำนวน ๙ คน
- ๓) ประชาชนชาวแกมพูชา นักทางการเมืองต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี จำนวน ๗ คน

๔.๕ ผลการวิเคราะห์จากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวแกมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ (Interview) สำหรับเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) จากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน ๗ รูป/คน ผลการสัมภาษณ์ พบ ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวแกมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่พึงประสงค์มีดังนี้

๔.๕.๑ ด้านการเลือกตั้ง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. เป็นคนรุ่นใหม่ กล้าตัดสินใจ แก้ปัญหาเก่ง เข้าได้กับทุกคน^๑
๒. มีความรู้ ความเข้าใจสถานการณ์บ้านเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการเมืองของแกมพูชา สามารถประเมินได้ว่าสิ่งเหล่านี้มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ ความเชื่อ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการของคนกลุ่มต่างๆ ในการเมืองมากน้อยเพียงใด^๒
๓. มีประวัติการทำงานหรือผลงานที่ผ่านมาดีและเป็นที่ยอมรับ^๓
๔. เข้าถึงประชาชนในพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้นและนำมาแก้ไข โดยเสนอเป็นนโยบายที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนชาวแกมพูชา^๔
๕. มีนโยบายเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวแกมพูชา และมีแนวทางปฏิบัติให้เป็นจริงได้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนชาวแกมพูชา^๕
๖. คนจะเป็นผู้นำที่ดีจึงไม่ใช่ว่าต้องเก่งรอบด้าน ผู้นำด้านการเลือกตั้งคือต้องเป็นคนที่มีจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง มีความอดทนอดกลั้น มีคุณธรรมและจริยธรรม รู้จักเลือกคนเข้ามาเป็นผู้ร่วมงาน เพื่อเสริมจุดแข็งและลดทอนข้อจำกัดของตนให้เหลือน้อยที่สุด^๖

^๑ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๒ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๓ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๔ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๕ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๖ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

๗. การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นในการเลือกตั้ง ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์โดยปราศจากอคติ และเลือกรับเอาข้อดีขึ้นมาปรับปรุงตัวเองอยู่เสมอ^๗

๘. การดึงผู้ที่มีความรู้ความสามารถทำงานร่วมกัน โดยมีนายกฯเป็นผู้สั่งการ รู้จักจุดเด่นและข้อจำกัดของทีมงาน สามารถใช้คนได้ถูกและเหมาะสมกับงาน เปิดโอกาสให้เขาได้ใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่ มีลูกล่อลูกชนในการใช้พระเดชพระคุณเพื่อควบคุมลูกน้องไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง

สรุปได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถจะต้องมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นคนรุ่นใหม่และรุ่นใหม่เก่า กล้าตัดสินใจ แก้ปัญหาเก่ง เข้าได้กับทุกคน เป็นผู้นำที่ดีจึงไม่จำเป็นต้องเก่งรอบด้าน ผู้นำด้านการเลือกตั้งคือคนที่รู้จักจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง มีความอดทนอดกลั้น มีคุณธรรมและจริยธรรม รู้จักเลือกคนเข้ามาเป็นร่วมงาน ฟังความคิดเห็นของคนอื่น ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์

๔.๕.๒ ด้านการแสดงออกทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ ภาพลักษณ์ในด้านการแสดงออกทางการเมืองบางส่วนในสมัยนี้ คือ คนปลิ้นปล้อน พร้อมทั้งจะพูดทุกอย่าง ทำทุกอย่าง โทกทกลับคำเมื่อมีโอกาส เพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับตนเอง เพื่อหวังว่าวันหนึ่งหากเป็นใหญ่เป็นโต จะได้ใช้ตำแหน่งแสวงหาอำนาจอภิปโยชนให้กับตนเองและพวกพ้อง^๘

๒. ประชาชนชาวกัมพูชาไม่ต้องการนักการเมืองที่ไม่มีคุณธรรม และจริยธรรม นักการเมืองที่เผด็จการไม่ให้เกิดประโยชน์ประชาชนชาวกัมพูชาไม่โกงกิน ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน นำเชือถือเคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น^๙

๓. เคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น ไม่แสดงกิริยาหรือใช้วาจาอันไม่สุภาพที่มีลักษณะเป็นการดูหมิ่น หมิ่นประมาท เสียดสี ใส่ร้ายบุคคลอื่น ดังที่นักการเมืองทุกวันนี้ปฏิบัติต่อกัน นักการเมืองควรรักษาคำพูดที่ให้ไว้กับประชาชนชาวกัมพูชาตอนหาเสียงที่มีทำที่ มีอ่อน ปากหวาน พอได้รับเลือกตั้งกลับจำไม่ได้ว่าได้ออกได้สัญญาอะไรกับประชาชนเอาไว้บ้าง และความรับผิดชอบที่มีต่อประชาชนชาวกัมพูชา^{๑๐}

๔. การแสดงออกทางการเมือง มีความสำคัญต่อคนประชาชนชาวกัมพูชาทุกคนที่ต้องไปทำหน้าที่เพื่อมอบอำนาจอธิปไตยของเราโดยการเลือกผู้แทนไปทำหน้าที่ในการปกป้องผลประโยชน์และดูแลทุกข์สุขของประชาชนชาวกัมพูชารวมทั้งบริหารงบประมาณของประเทศชาติ^{๑๑}

^๗ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๘ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

^๙ สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

๕. การเลือกผู้แทนที่เป็น "คนดี" มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวกัมพูชาให้เข้าไปทำงานทางการเมืองเราจะทำให้สามารถใช้งบประมาณทุกบาททุกสตางค์ที่มาจากเงินภาษีของประชาชนชาวกัมพูชาไปพัฒนาประเทศชาติได้อย่างเต็มที่^{๑๒}

๖. ดำเนินกิจกรรมทางการเมืองอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้ ประชาชนชาวกัมพูชาอยากได้คนสุจริตไม่คดโกง พฤติกรรมคอร์รัปชันจึงเป็นคุณสมบัติที่ไม่พึงประสงค์เป็นอันดับหนึ่ง^{๑๓}

๗. มีคุณธรรมและรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ นักการเมืองที่มีนิสัยนักเลงอันธพาล อยู่เหนือกฎหมายทั้งในและนอกสภา ทำตัวเหนือกฎหมายและมีประวัติที่ไม่โปร่งใส ประชาชนชาวกัมพูชาไม่ชอบเหมือนกัน และเบื่อหน่ายกับพฤติกรรมแบบนี้ ที่นับวันยังมีให้เห็นมากยิ่งขึ้น^{๑๔}

สรุปได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนชาวกัมพูชามีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ รักษาคำพูด สุจริตไม่คดโกง ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน น่าเชื่อถือ เคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวกัมพูชามีคุณธรรมและรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ

๔.๕.๓ ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง

จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ พบว่า

๑. สิทธิ เสรีภาพทางการเมืองปฏิบัติหน้าที่ แสดงออกโดยสุจริต เที่ยงธรรม และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ^{๑๕}

๒. มีเป้าหมายที่ชัดเจนว่า ต้องการเห็นความสามารถอธิบายให้ประชาชนกัมพูชามีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองและเข้าใจนโยบาย มีแผนการชัดเจนว่าจะบรรลุเป้าหมายเหล่านี้เมื่อไหร่และอย่างไร แล้วให้ประชาชนชาวกัมพูชาเป็นคนตัดสินใจร่วมเดินทางไปด้วยกัน^{๑๖}

๓. เป็นนักสื่อสารที่ดี ผู้นำที่จะประสบความสำเร็จ คือ ผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกับช่วงเวลา รู้จักการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มีลูกล่อลูกชนในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นการสื่อสารเพื่อให้ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน โดยเอาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง^{๑๗}

๔. เห็นความสำคัญของการศึกษา ประชาชนชาวกัมพูชาอยากเห็นนักการเมืองเป็นนักพัฒนา สามารถแก้ไขปัญหาในพื้นที่ การลงพื้นที่สม่ำเสมอและเข้าถึงประชาชนชาวกัมพูชาเลือกตั้งแล้วนักการเมืองควรเอาใจใส่ประชาชนชาวกัมพูชาให้เหมือนกับตอนก่อนที่จะได้รับเลือกตั้ง^{๑๘}

^{๑๒} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๓} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๔} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๑ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๕} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๒ วันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๖} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๓ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๗} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๔ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๑๘} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๕ วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๖๔.

๕. เปิดโอกาสให้นักการเมืองดีๆ ได้เสนอตัวเลือกตั้ง และแก้ไขปรับปรุงตัวเอง แทนที่จะคิดเข้ามาโกงกิน ช่วยคิดเสียใหม่ว่า ตายไปคุณก็เอาสมบัติที่คดโกงมานั้นติดตัวไปไม่ได้ มีแต่คนเขาประณามหยามเหยียดไปถึงลูกเมียวงศ์ตระกูล เห็นตัวอย่างกันมานักต่อนักแล้ว สู้ทำความดี ให้คนรุ่นหลังได้ระลึกถึงมิตดีกว่าหรือ^{๑๙}

๖. เป็นแบบอย่างของการรู้จักรักษาประโยชน์ของส่วนรวม ไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง เช่น แจกเงินหรือสิ่งของเพื่อให้ผู้ใดลงคะแนนให้ตนเอง หรือไม่ลงคะแนนให้กับผู้สมัครอื่นหรือพรรคอื่น ๆ^{๒๐}

๗. มีทักษะ รู้จักประเมินสถานการณ์ ให้อบอครอบ^{๒๑}

สรุปได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนกัมพูชา มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เที่ยงธรรม มีสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนกัมพูชาเป็นสำคัญ แสดงออกโดยสุจริต เที่ยงธรรม และมีความอิสระในด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ เป็นนักสื่อสารที่ดี ความสามารถในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกับช่วงเวลา รู้จักการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มีลูกล่อลูกชนในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นการสื่อสารเพื่อให้ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน ลงพื้นที่สม่ำเสมอและเข้าถึงประชาชนกัมพูชา ไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายในด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง

^{๑๙} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๖ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๐} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๗ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

^{๒๑} สัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญลำดับที่ ๘ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๔.

๔.๖ องค์ความรู้

๔.๖.๑ องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๑

แผนภาพที่ ๔.๑ แสดงองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา ทิศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อธิบายได้ดังนี้

ด้านการเลือกตั้ง อธิบายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนชาวกัมพูชาต้องเป็นผู้ที่ยินดีรับฟังความคิดเห็น และใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชนชาวกัมพูชามีความรู้ กล่าวหาญ กล่าวต่อสู้ กล่าวตัดสินใจ ในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับประชาชนชาวกัมพูชา นำความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่มีไปปฏิบัติต่อประชาชนชาวกัมพูชาด้วยความเข้าใจ เมตตา และเอาใจใส่ นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถจะต้องมีลักษณะ เป็นคนรุ่นใหม่ กล่าวตัดสินใจ แก้ปัญหาเก่ง เข้าได้กับทุกคน เป็นผู้นำที่ดีจึงไม่จำเป็นต้องเก่งรอบด้าน ผู้นำคือคนที่รู้จักจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง มีความอดทนอดกลั้น มีคุณธรรมและจริยธรรม รู้จักเลือกคนเข้ามาเป็นผู้ร่วมงาน ฟังความคิดเห็นของคนอื่น ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์

ด้านการแสดงออกทางการเมือง อธิบายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนชาวกัมพูชาต้องมีความประพฤติที่ดีงาม เป็นแบบอย่าง และส่งเสริมให้ทำความดี ยึดมั่นความถูกต้อง รักษาคำพูดและสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนชาวกัมพูชามีความซื่อสัตย์ สุจริตน่าเชื่อถือ รักษาคำพูด สุจริตไม่คดโกง ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน น่าเชื่อถือ เคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวกัมพูชามีคุณธรรมและรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของประชาชนชาวกัมพูชาและประเทศชาติ

ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง อธิบายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ประชาชนชาวกัมพูชาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มองกาลไกล ท้นสถานการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาประชาชนชาวกัมพูชาและประเทศชาติ และทำงานอย่างเป็นรูปธรรม มีเป้าหมายมีนโยบายในการทำงาน และยึดมั่นในอุดมการณ์ สนใจความสำเร็จของประชาชนชาวกัมพูชา มีความคิดริเริ่มในการทำงาน มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนชาวกัมพูชาปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เทียงธรรม และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ แสดงออกโดยสุจริต เทียงธรรม และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ เป็นนักสื่อสารที่ดี ความสามารถในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกับช่วงเวลา รู้จักการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มีลูกล่อลูกชนในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นการสื่อสารเพื่อให้ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน ลงพื้นที่สม่ำเสมอและเข้าถึงประชาชนชาวกัมพูชาไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง

๔.๖.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ความรู้ (Body of knowledge) ที่ได้จากการศึกษา เรื่อง ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ได้จากสอบถามและจากการสัมภาษณ์ สามารถนำมาสรุปเพื่อไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังแสดงในแผนภาพที่ ๔.๒

แผนภาพที่ ๔.๒ องค์ความรู้ที่ได้สังเคราะห์จากการวิจัย

จากองค์ความรู้ที่สังเคราะห์ อธิบายได้ว่า ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

เป็นผู้นำที่มีความสามารถในการวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนชาวกัมพูชาจะได้แก้ไขปัญหาค้นคว้า และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน ประชาชนชาวกัมพูชา

เป็นผู้ที่คาดการณ์รู้ผลที่จะเกิดขึ้น สามารถประเมินความต้องการและทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มองกาลไกล ทัศนสถานการณ์ ส่งเสริมการพัฒนาประชาชนชาวกัมพูชา และประเทศ และทำงานอย่างเป็นรูปธรรม

เป็นผู้ที่มีความมุ่งมั่นมีเป้าหมายนโยบายในการทำงาน และยึดมั่นในอุดมการณ์ สนใจความสำเร็จ มีความคิดริเริ่มในการทำงาน มุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนของประชาชนชาวกัมพูชาปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เทียงธรรม และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ

เป็นผู้ที่รู้จักเวลา มีความคิดริเริ่มในการทำงาน รู้ว่าเมื่อไหร่สถานการณ์เป็นอย่างไร และมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนชาวกัมพูชาปฏิบัติหน้าที่โดยสุจริต เทียงธรรม และมีความอิสระ เพื่อรักษาประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนชาวกัมพูชาเป็นสำคัญ แสดงออกโดยสุจริต เทียงธรรม

เป็นผู้ที่รู้จักกาลเทศะรักษาคำพูดและสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนชาวกัมพูชา มีความซื่อสัตย์สุจริตน่าเชื่อถือ รักษาคำพูด สุจริตไม่คดโกง ซื่อสัตย์ ขยันทำงาน น่าเชื่อถือ เคารพสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลของผู้อื่น เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนชาวกัมพูชามีคุณธรรมและรู้จักเสียสละเพื่อประโยชน์ของประเทศชาติ ความประพฤติที่ดีงาม เป็นแบบอย่าง และส่งเสริมให้ทำความดี ยึดมั่นความถูกต้อง

เป็นผู้ที่รู้จักพื้นที่ราชเทวี ชุมชน สังคม ทำให้การวางตัวเสมอต้นเสมอปลาย มีลักษณะความเป็นสากลพร้อมๆ กับลักษณะของความเป็นประชาชนกัมพูชา บุคลิกเปิดเผย การมีทัศนคติที่ดี และอบอุ่นมีมนุษยสัมพันธ์ ไม่มีพฤติกรรมฝ่าฝืนกฎหมายเลือกตั้ง ต้องไม่โกรธง่าย รู้จักเอาใจเขามาใส่ใจเรา อดทนต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง มีจิตสาธารณะ มีมารยาททางการเมือง บุคลิกภาพของนักการเมืองนั้นมักจะต้องมี “รอยยิ้ม”

เป็นผู้ที่รู้จักการประสานงาน เป็นนักสื่อสารที่ดี ความสามารถในการสื่อสารด้วยถ้อยคำที่เหมาะสมกับช่วงเวลา รู้จักการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ มีลูกล่อลูกชนในการสื่อสารให้เหมาะสมกับสถานการณ์ และเป็นการสื่อสารเพื่อให้ทุกคนมองไปในทิศทางเดียวกัน ลงพื้นที่สม่ำเสมอและเข้าถึงประชาชนชาวกัมพูชาสามารถติดต่อหรือขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานต่างๆ ได้ดี มีความอ่อนน้อม เคารพพหุนิยม นำประทับใจ ไม่ก้าวร้าว

บทที่ ๕

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขต
ราชเทวี กรุงเทพมหานคร” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้ ๑) เพื่อศึกษาระดับทัศนคติทางการเมือง
แบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๒) เพื่อเปรียบเทียบ
ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ๓)
เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา
เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

โดยในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Research Method) โดย
ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study)
จากประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๘๓ คน โดยใช้แบบสอบถาม
(Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นทั้งปลายเปิด
และปลายปิด ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ โดยหาค่าความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ
(Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบ
สมมติฐานโดยการ ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)
โดยมีรายละเอียด ดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขต
ราชเทวี กรุงเทพมหานคร” สามารถสรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

๕.๑.๑ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพศชาย จำนวน ๑๕๔
คน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔ มีอายุ ๑๘ – ๒๗ ปี จำนวน ๓๔ คน เป็นร้อยละ ๑๒.๐ วุฒิการศึกษาระดับ
ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๘ อาชีพ รับจ้าง จำนวน ๑๕๐ คน คิดเป็น
ร้อยละ ๕๓.๐ รายได้ ๑๕,๐๐๑ – ๒๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๘ ตามลำดับ

๕.๑.๒ สรุปผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

พบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๐$, S.D.= ๐.๔๗) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.= ๐.๗๘) รองลงมา ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๔) และด้านการแสดงออกทางการเมือง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.= ๐.๖๙) ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบดังนี้

ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๘$, S.D.= ๐.๗๘) เมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง-มาก โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “เผยแพร่ท่านได้ติดตามพฤติกรรมแนว ความคิด และการตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบายสาธารณะที่มา” ($\bar{X}= ๓.๔๘$, S.D.= ๑.๐๔) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองการเลือกตั้งอยู่เป็นประจำ” ($\bar{X}= ๓.๔๗$, S.D.= ๑.๐๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวกัมพูชาที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองในระบอบประชาธิปไตย” ($\bar{X}= ๓.๓๐$, S.D.= ๐.๙๖) ตามลำดับ

ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง พบว่า ทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๒๓$, S.D.=๐.๖๙) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยให้ทุกคนเคารพในหลักประชาธิปไตย” ($\bar{X}=๓.๒๘$, S.D.=๐.๙๘) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านได้รับการแนะนำให้ประชาชนเคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้งทางการเมืองและมีการประชุมเกี่ยวกับการเมืองในประเทศ” ($\bar{X}=๓.๒๘$, S.D.=๐.๙๑) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองและให้ประชาชนรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่น ที่คิดแตกต่าง” ($\bar{X}=๓.๑๖$, S.D.= ๑.๐๓) ตามลำดับ

ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง พบว่า ทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=๓.๓๐$, S.D.= ๐.๖๔)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในปานกลาง โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการไปใช้สิทธิในการเลือกพรรค

การเมือง” ($\bar{X}=๓.๓๙$, S.D.=๐.๙๒) รองลงมาได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการแสดงออกที่อยู่ในกรอบของกฎหมาย” ($\bar{X}=๓.๓๔$, S.D.=๐.๙๙) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดได้แก่ ข้อที่ว่า “ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครที่ตนเองชื่นชอบ” ($\bar{X}=๓.๑๗$, S.D.=๐.๙๙) ตามลำดับ

๕.๑.๓ สรุปผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีเพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา และรายได้ ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๑ ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๒ ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๓ ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๔ ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

สมมติฐานที่ ๕ ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน

พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศกัมพูชา โดยรวม ไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย

๕.๑.๔ สรุปผลการวิเคราะห์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

พบว่า ข้อเสนอแนะของประชาชนชาวกัมพูชาต่อ ดังนี้

ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถาม มีความต้องการให้ผู้นำทางการเมืองมีความโปร่งใสในการเลือกตั้ง อยากให้นักการเมืองที่มาจากการเลือกตั้งทำงานเพื่อประชาชนและรักษาผลประโยชน์ของประเทศชาติ ประชาชนชาวกัมพูชา ต้องเก่ง มีความรู้ มีความสามารถ จำนวน ๑๘ คน ๒) ประชาชนชาวกัมพูชา ดี ฉลาด มีไหวพริบ จำนวน ๑๕ คน ๓) ประชาชนชาวกัมพูชาต้องมีความสามารถในการเป็นผู้นำ จำนวน ๑๒ คน

ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย **ด้านการแสดงออกทางการเมือง** ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ

๑) ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความประพฤติดีไม่ต่างพร้อย ไม่เห็นแก่ประโยชน์พรรคพวกญาติพี่น้อง จำนวน ๑๗ คน ๒) ต้องการประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความจริงใจ มารยาทงาม อ่อนน้อมถ่อมตนแบบในด้านการแสดงออกทางการเมือง จำนวน ๑๓ คน ๓) สามารถควบคุมตนเองได้ในด้านการแสดงออกทางการเมือง จำนวน ๙ คน

ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง พบว่า ประชาชนชาวกัมพูชาผู้ตอบแบบสอบถาม ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ที่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย **ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง** ดังนี้เรียงลำดับตามความสำคัญดังนี้คือ ๑) ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องมองการณ์ไกล มองกว้าง ทันทกาลสร้างอาชีพให้กับคนในพื้นที่ จำนวน ๑๑ คน ๒) ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องมองไกลไปข้างหน้า จำนวน ๙ คน ๓) ประชาชนชาวกัมพูชานักทางการเมืองต้องเป็นนักวางนโยบายที่ดี จำนวน ๗ คน

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

๕.๒.๑ จากผลการวิเคราะห์ระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

จากการศึกษา ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สามารถอภิปรายเป็นรายด้านได้ดังนี้

๑. ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง พบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับปานกลาง อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่อยากให้ผู้นำทางการเมืองยินดีรับฟังความคิดเห็น และใส่ใจข้อเรียกร้องของประชาชน มีความรู้ กล้าหาญ กล้าต่อสู้ กล้าตัดสินใจ ในสิ่งที่เกิดประโยชน์กับการนำความรู้ ความสามารถ และศักยภาพที่มีไปปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเข้าใจ เมตตา และเอาใจใส่นักการเมืองที่มีความรู้ความสามารถจะต้องมีลักษณะกล้าตัดสินใจ แก้ปัญหาเก่ง เข้าได้กับทุกคน เป็นผู้นำที่ดีจึงไม่จำเป็นต้องเก่งรอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระมหาณัฐพล กิตติปัญญา (อรรถารส)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิจัยพบว่า ๑. การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง^๑

๒. ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง พบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ต้องการแสดงออกทางการเมือง เช่น การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การเข้าร่วมประชาพิจารณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ)** ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี” ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก^๒

๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง พบว่า ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก อภิปรายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ต้องการมีเสรีภาพในการแสดงออกทางการเมือง และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในที่สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของ **พระสร้อยทอง ปณญาวุโร (ประทุมทอง)** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี

^๑พระมหาณัฐพล กิตติปัญญา (อรรถารส), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลมหาพราหมณ์ อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๒พระปลัดเอกชัย จันทโชโต (คงชีวะ), “การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตำบลหนองแก อำเภอพระพุทธรบาท จังหวัดสระบุรี”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ทิศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก^๓

๕.๒.๒ จากผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถอภิปรายได้ ดังนี้

๑. ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีเพศต่างกัน ทิศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกเพศทุกวัยต้องการผู้แทนที่เป็นคนดี คนเก่ง คนกล้า **พระสร้อยทอง ปณญาวุโธ (ประทุมทอง)** ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงไม่ยอมรับสมมติฐานการวิจัย^๔

๒. ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีอายุต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชาทุกช่วงอายุ ต้องการให้การเมืองของประเทศมีประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ **เกรียงไกร พัฒนะโชติ** ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^๕

๓. ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมแตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีความเชื่อในความรู้ ความสามารถ จึงตัดสินใจเลือกผู้แทนที่คิดว่าจะเป็นผู้นำ

^๓พระสร้อยทอง ปณญาวุโธ (ประทุมทอง), “การพัฒนาร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๔พระสร้อยทอง ปณญาวุโธ (ประทุมทอง), “การพัฒนาร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอยักษ์ภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๕เกรียงไกร พัฒนะโชติ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, **สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

ของประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง) ได้วิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้^๖

๔. ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนทุกอาชีพต้องการให้ผู้แทนของตนเอง มีความซื่อสัตย์ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตนและพวกพ้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงไกร พัฒนะโชติ ได้วิจัยเรื่อง “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพและรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน^๗

๕. ประชาชนชาวกัมพูชาที่มีรายได้ต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร โดยรวมไม่แตกต่างกัน อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีรายได้ไม่พอเลี้ยงชีพ จึงมาทำงานหรือประกอบอาชีพในประเทศ จากนโยบายของนักการเมืองส่งผลต่อการประกอบอาชีพ และเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน คนที่มีรายได้น้อยก็คาดหวังว่านโยบายของนักการเมือง ช่วยได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ ได้วิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา” ผลการเปรียบเทียบพบว่า ประชาชนที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีการเสริมสร้างความเข้าใจในการเมือง ไม่แตกต่างกัน^๘

^๖พระสร้อยทอง ปญญาวุธ (ประทุมทอง), “การพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๗เกรียงไกร พัฒนะโชติ, “วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในอำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

^๘ปิ่นอนงค์ ทองบ่อ, “การเสริมสร้างความเข้าใจการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลพระอินทราชา อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา”, สารนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๖๓).

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาวิจัยเรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชา เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ประชาชนชาวกัมพูชาต้องการนักการเมืองที่มีความรอบรู้และมีความสามารถในการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ อยู่บนพื้นฐานของเหตุผลและความถูกต้องในการทำงาน

๒. ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง ประชาชนชาวกัมพูชาควรมีผู้นำที่เป็นแบบอย่างในการมีความประพฤติที่ดีงาม

๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ประชาชนชาวกัมพูชาจะต้องเป็นผู้นำที่สามารถเจรจาต่อรอง ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี มีเป้าหมาย และคาดการณ์ได้อย่างแม่นยำ

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

๑. ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง ประชาชนชาวกัมพูชา ควรมีความรอบรู้และมีข้อมูลทางการเมืองที่เพียงพอ

๒. ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง ประชาชนชาวกัมพูชาควรเป็นนักประสานความเข้าใจของทุกฝ่าย สามารถใช้การเมืองในการพัฒนาประเทศและการประกอบอาชีพของประชาชน

๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง ประชาชนชาวกัมพูชาจะต้องเป็นผู้ที่หมั่นแสวงหาความรู้

๕.๓.๓ ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ความสัมพันธ์ของความรู้ ความสามารถ และศักยภาพ ของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย”

๒) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “นโยบายที่ส่งผลต่อการได้รับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชา”

๓) ควรวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง “ประสิทธิภาพในการสื่อสารของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนชาวกัมพูชาต่อทัศนคติของประชาชนชาวกัมพูชา”

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

ก. ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ฉบับจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

ข. ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ

วิสุทธิ์ โปธิแทน, ประชาธิปไตย : แนวคิดและตัวแบบประชาธิปไตยในอุดมคติ, กรุงเทพมหานคร:
ธรรมศาสตร์, ๒๕๒๔.

สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมืองไทย, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์เสมาธรรม, 2549).

ลิขิต อีร์เวคิน, วัฒนธรรมทางการเมืองและการกล่อมเกลาริเริ่มรู้ทางการเมือง, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2529).

จำนงค์ อติวัฒน์สิทธิ์ และคณะ, สังคมวิทยา, พิมพ์ครั้งที่ ๑๓, (กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๔๙), หน้า ๑๕.

ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔ เฉลิมพระเกียรติ
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระ
ชนมพรรษา ๗ รอบ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร :
ราชบัณฑิตยสถาน, ๒๕๕๖),

ลิขิต อีร์เวคิน, การเมืองไทยและประชาธิปไตย, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิสเตอร์กอบ, ๒๕๕๒).

วิลเบอร์ ชแรมม, อ้างถึงใน ชม ภูมิภาค, หลักการประชาสัมพันธ์, (กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์, ๒๕๒๔).

พฤทธิสาร ชุมพล, ระบบการเมือง ความรู้เบื้องต้น, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ, ๒๕๔๗).

สิทธิพันธ์ พุทธหุน, การเมือง: ทฤษฎีพัฒนาการเมือง, (กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๖).

ลิขิต อีร์เวคิน, ขอบข่ายและวิธีการศึกษารัฐศาสตร์, (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สามศาสตร์, ๒๕๒๙).

ลิขิต อีร์เวคิน, การเมืองไทยและประชาธิปไตย, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มิสเตอร์กอบ, ๒๕๕๒).

สมบัติ อารังธัญวงศ์, การเมือง: แนวความคิดและการพัฒนา, (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ เสมาธรรม,
๒๕๔๗).

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, วัฒนธรรมการเมืองไทย, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สมาคมนักสังคมศาสตร์,
๒๕๕๔).

พิทยา สายหู, กลไกของสังคม, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๐).

ชัยอนันต์ สมุทวณิช, วัฒนธรรมทางการเมืองกับระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, ๒๕๒๔).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวัน, เอกสารการสอนชุดวิชาปัญหาการพัฒนาการเมืองไทย หน่วยที่ ๔ :
วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาการเมืองไทย, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (นนทบุรี : สานักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, ๒๕๕๑).
- ทิพาพร พิมพ์สิทธิ์, พัฒนาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๒๑).
- กมล สมวิเชียร, วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาการเมือง, (กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช,
๒๕๑๔).
- ทินพันธุ์ นาคะตะ, การเมืองการบริหารไทย : ภาวะของชาติ, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๓).
- วศิน อินทสระ, หลักธรรมอันเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา, (กรุงเทพมหานคร : ธรรมดาการพิมพ์,
๒๕๔๘).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม, พิมพ์ครั้งที่
๑๒,(กรุงเทพมหานคร : บริษัทเอส. อาร์. พรินต์ติ้งแมสโปรดักส์ จำกัด, ๒๕๔๖).
- พระธรรมปริยัติโสภณ (วรวิทย์ องค์กรโม), การคณะสงฆ์และการพระศาสนา, (กรุงเทพมหานคร :
มหาเถรสมาคม, ๒๕๔๘),
- ชัยวัฒน์ ธีระพันธุ์ และ ดร.ปาริชาติ สถาปิตานนท์, การประชุมอย่างสร้างสรรค์, (กรุงเทพมหานคร :
อมรินทร์พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๗),
- พระภวนาวินัยคุณ (เผด็จ ทตฺตชีโว), ความรู้ประมาณฐานรากของพระพุทธศาสนา,
(กรุงเทพมหานคร : พีพีพรินต์ติ้ง, ๒๕๔๘),
- พระเทพคุณาภรณ์ (โสภณ โสภณจิตฺโต), อปริหานิยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : หจก. ดวงกมลปรินต์ติ้ง,
๒๕๕๐).
- พระเทพวิสุทธิญาณ (อุบล นนฺโท), อธิบายธรรมวิภาค, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒).
- นันทรัตน์ จำปาแดง, การเป็นลูกน้องที่ดี, (กรุงเทพมหานคร : วังอักษร, ๒๕๔๘
- พระเทพวิสุทธิญาณ (อุบล นนฺโท), อธิบายธรรมวิภาค, พิมพ์ครั้งที่ ๘, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
มหามกุฏราชวิทยาลัย, ๒๕๕๒)
- สมศรี มงคลชัย, การบริการที่ดี, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วังอักษร, ๒๕๔๕).
- Kenneth Langton, ๑๙๖๙, อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, การเมือง: ทฤษฎีพัฒนาการเมือง,
(กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๖).

(๒) ดุษฎีนิพนธ์/วิทยานิพนธ์/รายงานการวิจัย :

- เสถียร ปรีดาสา, “ความสัมพันธ์ระหว่างความตื่นตัวทางการเมืองกับพฤติกรรมการเปิดรับและการใช้
สื่อมวลชนเพื่อสนองความพึงพอใจของประชาชนจังหวัดมุกดาหาร กรณีการถ่ายทอดสด
การประชุมสภาผู้แทนราษฎร ในช่วงปี ๒๕๓๕-๒๕๓๗.” (วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๕).

บรรณานุกรม (ต่อ)

พงศกร ประภาชื่นชม ความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในเขตเทศบาลลำสามแก้ว อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต . ๒๕๖๑.

ชัยกฤต รัตนกร ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอารุงและโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย” วิทยานิพนธ์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา . ๒๕๕๘.

กุลบุตร ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความตื่นตัวทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง : กรณีศึกษากลุ่มบ้านบางกะม่า อำเภอบ้านคา จังหวัดราชบุรี การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต วิชาเอกการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช , 2558.

(๓) วารสาร

นายคงฤทธิ กุลวงษ์, “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองบ่อ อำเภอนาแก จังหวัดนครพนม”, วารสาร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, ปีที่ ๑๔ ฉบับที่ ๓ ประจำเดือนกันยายน – ธันวาคม ๒๕๖๑ หน้า ๑๑๓-๑๑๔.

วิทยากร เชียงกุล, “การปลุกเร้าความตื่นตัวทางการเมือง,” <http://socialscience.igetweb.com/index.php?mo=๓&art=๑๔๑๒๓๕>.

กัมพูชากับการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร หน้า ๓

ถวิลวดี บุรีกุล และโรเบิร์ต ปี อัลบริททัน, “ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย : การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๒๕๔๓,” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย. ๘-๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓, สถาบันพระปกเกล้า ,๒๕๔๓.

แผนพัฒนาจังหวัดสมุทรปราการ ๔ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๔) สำนักงานจังหวัดสมุทรปราการ กลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด.

คณาธิป ทองรวีวงศ์, สิทธิในการสื่อสารข้อมูลออนไลน์โดยนิรนามของสื่อพลเมือง.สืบค้นจาก

<https://www.tcithaijo.org/index.php/CMUJLSS/article/view/๖๔๖๗๐>, ๒๕๕๘.

ถิรวัดน์ แจ่มกระจ่าง. ความสัมพันธ์ของการสื่อสารที่มีผลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในเขตเทศบาลนครจังหวัดสมุทรปราการ , สืบค้นจาก <https://www.tcithaijo.org/index.php/phdsj/article/view/๗๑๓๘๒>, ๒๕๕๗.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ถวิลวดี บุรีกุล และโรเบิร์ต ปี อัลบริททัน, “ความต่อเนื่องของประชาธิปไตยในประเทศไทย: การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา ๒๕๔๓,” เอกสารประกอบการประชุมวิชาการสมาคมรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย, ๘-๑๐ ธันวาคม ๒๕๔๓, สถาบันพระปกเกล้า, ๒๕๔๓.
- กฤษชพลณ์ บุญครอง และศิวัช ศรีโสภากุล, “การตื่นตัวทางการเมืองเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับเยาวชน” วารสารด้านการบริหารรัฐกิจและการเมือง ปีที่ ๘ ฉบับที่ ๓ กันยายน-ธันวาคม. ๒๕๖๒ .

๒. ภาษาอังกฤษ :

- Samuel Huntington, The Change to Change: Modernization, Development, and Politics. Comparative Politics, ๓ (๓), ๑๙๗๑.
- M. Dainton and E.D. Zelle, Applying Communication Theory for Professional Life, (California: Sage, ๒๐๐๕).
- Brain McNair, An Introduction to Political Communication, (London and New York: Routledge, ๑๙๙๕).
- Gabriel Almond and Bingham Powell, Comparative Politics Today: A World View, (Boston: Little, Brown and Company, ๑๙๘๐).
- Michel Rush and Phillip Althoff, Political Socialization, ๑๙๗๑, สืบค้นเมื่อ วันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๒, จาก http://www.schq.mi.th/ndc/thinkank/defence/pulic_knowledge.htm.
- Kenneth Langton, ๑๙๖๙, อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุณ, การเมือง: ทฤษฎีพัฒนาการเมือง, (กรุงเทพฯ: แสงจันทร์การพิมพ์, ๒๕๓๖).
- Lucian W. Pye, Personality and Nation-Building: Burma's Search for Identity, (New Haven: Yale University Press, ๑๙๖๕).
- Edward B. Tyler, Primitive Culture Researches into the Development of Mythology, religions, languages, Art and Customs, (New York : Henry Holt, ๑๙๗๗).
- Gabriel A. Almond and Sidney Verba, The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations.
- Cyde Kluckhohn, Mirror for Man, (New York: Whittlesey, ๑๙๔๙).
- Almond, Gabriel and Verba, Sidney, The Civic Culture. (Princeton University Press : Princeton, ๑๙๗๒).

บรรณานุกรม (ต่อ)

Gabriel A. Almond & Sidney Verba The Civic Culture, (Princeton : Princeton University Press, ๑๙๖๓).

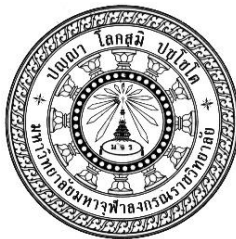
Lucian W. Pye, Political Culture. International Encyclopedia of the Social Sciences, (New York : Macmillan, ๑๙๖๘).

Gabriel, A. Almond, Comparative Politic Today, (Canada : Little Brown and Com pany, ๑๙๙๓).

Walter A. Rosenbaum, Political Culture, (London : Thomas Nelson and Sons, ๑๙๗๕).

(๕) รายนามผู้ให้สัมภาษณ์

ภาพผนวก

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

๑. แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อศึกษา เรื่อง “ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ” โปรดตอบแบบสอบถามตามความเห็นอย่างแท้จริงให้ครบถ้วนทุกข้อคำถาม คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะรักษาไว้เป็นความลับ และจะไม่มีผลกระทบต่อผู้ตอบใดๆ ทั้งสิ้น

๒. แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย ๕ ตอนดังต่อไปนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง

ตอนที่ ๔ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง

ตอนที่ ๕ เป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิดให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น

และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค

ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความร่วมมือตอบแบบสอบถามในครั้งนี้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

Samanera Puthea Yon

นิสิตปริญญาโท หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ปีการศึกษา ๒๕๖๓

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความต่อไปนี้ให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริง
เกี่ยวกับตัวผู้ตอบแบบสอบถาม

๑. เพศ

ชาย

หญิง

๒. อายุ

๑๘ - ๒๗ ปี

๒๘ - ๓๗ ปี

๓๘ - ๔๗ ปี

๔๘ - ๕๗ ปี

๕๘ ปีขึ้นไป

๓. สถานภาพ

สมรส

โสด

หม้าย/หย่าร้าง

๔. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

๕. รายได้ต่อเดือน

ต่ำกว่า ๙,๐๐๐ บาท

๙,๐๐๑ - ๑๕,๐๐๐ บาท

๑๕,๐๐๑ - ๒๐,๐๐๐ บาท

๒๐,๐๐๑ - ๓๐,๐๐๐ บาท

๓๐,๐๐๑ ขึ้นไป

ตอนที่ ๒ ทักษะคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ข้อ	ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาว กัมพูชาที่พำนักอยู่ ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด (๕)	มาก (๔)	ปาน กลาง (๓)	น้อย (๒)	น้อย ที่สุด (๑)
๑ ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง						
๑	ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้อง เป็นการเลือกตั้งโดยเสรีและมีความยุติธรรม					
๒	ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองการเลือกตั้งอยู่เป็น ประจำ					
๓	ท่านได้ติดตามพฤติกรรมแนว ความคิด และการ ตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบายสาธารณะที่มา เผยแพร่					
๔	ท่านได้เสริมสร้างความรู้ของตนเกี่ยวกับ ประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น					
๕	ท่านให้ความสำคัญในการส่งเสริมสิทธิสตรีในการ เลือกตั้ง					
๖	ท่านมีส่วนร่วมรับทราบถึงการตรวจสอบการเลือกตั้ง ว่าปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับตามกฎหมายการ เลือกตั้ง					
๗	การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาว กัมพูชาที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและ การปกครองในระบอบประชาธิปไตย					
๒. ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง						
๑	ท่านมีความคิดในการช่วยประชาสัมพันธ์และชวน ให้ประชาชนแสดงออกทางการเมืองในการเลือกตั้ง					
๒	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองในการชักชวน บุคคลอื่นๆ ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง					
๓	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองและให้ประชาชนรับ ฟังความเห็นความคิดเห็นของบุคคลอื่น ที่คิดแตกต่าง					
๔	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยให้ทุกคนเคารพ ในหลักประชาธิปไตย					

๕	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองเพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาวกัมพูชามีการวิพากษ์วิจารณ์ในนโยบายรัฐบาล					
๖	ท่านได้รับการแนะนำให้ประชาชนเคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้งทางการเมืองและมีการประชุมเกี่ยวกับการเมืองในประเทศ					
๗	ท่านได้กระตุ้นให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นในวิกฤติการเมืองอยู่เสมอ					
๓. ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง						
๑	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการใช้สิทธิเลือกผู้สมัครที่ตนเองชื่นชอบ					
๒	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการไปใช้สิทธิในการเลือกพรรคการเมือง					
๓	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล					
๔	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองโดยคิดด้านในส่วนรัฐบาลดำเนินการที่ท่านไม่เห็นด้วย					
๕	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการรับฟังความเห็นแตกต่างของบุคคลอื่น					
๖	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการแสดงออกที่อยู่ในกรอบของกฎหมาย					
๗	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองในการกระตุ้นให้รัฐบาลเคารพสิทธิแก่ประชาชน					

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

๑) ด้านการดำเนินการเลือกตั้ง

ปัญหาและอุปสรรค

.....
ข้อเสนอแนะ

๒) ด้านการรณรงค์การเลือกตั้ง

ปัญหาและอุปสรรค

.....
ข้อเสนอแนะ

๓) ด้านการตัดสินใจทางการเมือง

ปัญหาและอุปสรรค

.....
ข้อเสนอแนะ

ขอเจริญพร

ขอบคุณสำหรับการตอบแบบสอบถาม

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร”

ตอนที่ ๑ ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

แนวทางการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร”

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ตำแหน่ง/อาชีพ.....
สถานที่.....ตำบล.....ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน..... พ.ศ. ๒๕๖๓

ตอนที่ ๒ คำถามเกี่ยวกับ “ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร” โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิกล่าวถึงปัญหา และเสนอแนวทางการส่งเสริมแก้ปัญหาการทำวิจัยทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. ท่านเห็นว่า ชาวกัมพูชาควรใช้หลักการวิเคราะห์ต่อเหตุการณ์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

๒. ท่านเห็นว่า ชาวกัมพูชาควรใช้หลักการรู้เท่าทันและยอมรับความจริงต่อเหตุการณ์ทางการเมือง อย่างไร ?

.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก ข

ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ และผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

- ๑) รศ.อนุภูมิ โขวเกษม อาจารย์ประจำวิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒) รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓) รศ.ดร.ธัชชนัน อิศรเดช อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔) อ.ดร.กาญจนา ตำจุกติ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๕) อ.ดร.อภิญา ฉัตรช่อฟ้า อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ตรวจแล้ว

รศ.ดร.เต็มศักดิ์ ทองอินทร์

ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์เป็นรายชื่อ (IOC) ของแบบสอบถาม
เรื่อง ทัศนคติทางการเมืองของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร

ข้อ	ทัศนคติทางการเมืองของชาวกัมพูชาที่พำนักอยู่ในเขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๑ ด้านทัศนคติในการเลือกตั้ง									
๑.	ท่านเห็นว่าการเลือกตั้งที่เป็นประชาธิปไตยนั้นต้องเป็นการเลือกตั้งโดยเสรีและมีความยุติธรรม	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านได้ติดตามข่าวสารการเมืองการเลือกตั้งอยู่เป็นประจำ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านได้ติดตามพฤติกรรมแนวความคิด และการตัดสินใจของผู้แทนที่มีต่อนโยบายสาธารณะที่มาเผยแพร่	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านได้เสริมสร้างความรู้ของตนเกี่ยวกับประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๕.	ท่านให้ความสำคัญในการส่งเสริมสิทธิสตรีในการเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖.	ท่านมีส่วนร่วมรับทราบถึงการตรวจสอบการเลือกตั้ง ว่าปฏิบัติตามกฎและข้อบังคับตามกฎหมายการเลือกตั้ง	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๗.	การเลือกตั้งถือเป็นสิทธิและหน้าที่ของประชาชนชาวกัมพูชาที่สำคัญยิ่งในกระบวนการทางการเมืองและการปกครองในระบบประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒. ด้านทัศนคติการแสดงออกทางการเมือง									
๑.	ท่านมีความคิดในการช่วยประชาสัมพันธ์และเชิญชวนให้ประชาชนแสดงออกทางการเมืองในการเลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ข้อ	ทัศนคติทางการเมืองของชาว กัมพูชาด้านการแสดงออกทาง การเมือง	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๒.	ท่านมีการแสดงออกทางการเมืองใน การชักชวนบุคคลอื่นๆ ให้ไปใช้สิทธิ เลือกตั้ง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านมีการแสดงออกทางการเมือง และให้ประชาชนรับฟังความเห็น คิดเห็นของบุคคลอื่น ที่คิดแตกต่าง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านมีการแสดงออกทางการเมือง โดยให้ทุกคนเคารพในหลัก ประชาธิปไตย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๕.	ท่านมีการแสดงออกทางการเมือง เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนชาว กัมพูชามีการวิพากษ์วิจารณ์ใน นโยบายรัฐบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖.	ท่านได้รับการแนะนำให้ประชาชน เคารพต่อกฎหมายการเลือกตั้งทาง การเมืองและมีการประชุมเกี่ยวกับ การเมืองในประเทศ	๐	+๑	+๑	+๑	+๑	๔	๐.๘	ใช้ได้
๗.	ท่านได้กระตุ้นให้ประชาชนแสดง ความคิดเห็นในวิกฤติการเมืองอยู่ เสมอ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓ ด้านสิทธิ เสรีภาพทางการเมือง									
๑.	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การใช้สิทธิเลือกผู้สมัครที่ตนเองขึ้น ชอบ	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๒.	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การไปใช้สิทธิในการเลือกพรรค การเมือง	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๓.	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การวิพากษ์วิจารณ์นโยบายรัฐบาล	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๔.	ท่านมีการแสดงออกทางการเมือง โดยคัดค้านในส่วนรัฐบาลดำเนินการ ที่ท่านไม่เห็นด้วย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ข้อ	ทัศนคติทางการเมืองของชาว กัมพูชาที่พำนักอยู่ใน เขตราชเทวี กรุงเทพมหานคร	ผู้เชี่ยวชาญคนที่					สรุปและแปลผล		
		๑	๒	๓	๔	๕	รวม	ค่า IOC	แปลผล
๕.	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การรับฟังความเห็นแตกต่างของ บุคคลอื่น	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๖.	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การแสดงออกที่อยู่ในกรอบของ กฎหมาย	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้
๗	ท่านมีสิทธิ เสรีภาพทางการเมืองใน การกระตุ้นให้รัฐบาลเคารพสิทธิแก่ ประชาชน	+๑	+๑	+๑	+๑	+๑	๕	๑	ใช้ได้

ภาคผนวก ค
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.969	21

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
A1	96.9000	35.403	.932	.966
A2	96.9333	35.582	.803	.967
A3	96.9333	35.513	.819	.967
A4	97.0333	35.826	.657	.974
A5	97.0333	36.033	.688	.972
A6	97.0667	36.064	.680	.972
A7	96.9333	35.513	.819	.967
B1	96.9333	35.513	.819	.967
B2	96.9333	35.513	.819	.967
B3	96.9000	35.817	.827	.967
B4	96.9333	35.926	.723	.968
B5	96.9333	35.926	.723	.968
B6	96.8667	35.775	.956	.966
B7	96.8667	35.775	.956	.966
C1	96.8667	35.775	.956	.966
C2	96.8667	35.775	.956	.966
C3	96.9000	35.886	.809	.967
C4	96.9000	35.886	.809	.967
C5	96.8667	35.775	.956	.966

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
C6	96.8667	35.775	.956	.996
C7	96.8667	35.775	.956	.996

Scale Statistics

Mean	Variance	Std. Deviation	N of Items
101.7867	39.357	6.27355	21

ภาคผนวก ง

หนังสือขอความอนุเคราะห์ข้อมูล

ภาคผนวก จ
ภาพประกอบการสัมภาษณ์

ภาพประกอบคำสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๑
พระปลัดระพีณ พุทธิสารโ, ผศ.ดร เป็น อาจารย์
ประจำหลักสูตรสาขาวิชาจัดการเชิงพุทธศาสนา

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๒
Ven. Sothea Run, ประธานชมรมนิสิตกัมพูชา
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๓
Mr. Yon Bunroeun, นักแปลภาษา เขมร –
ไทย
ที่โรงพยาบาลกรุงเทพ

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๔
Mr. Tab Srem, เจ้าของธุรกิจนำส่งของ
ระหว่างประเทศ

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๕
Mr. Mich Samnang, เจ้าของธุรกิจรับเหมาก่อสร้าง

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๖
Mr. Beourn Hang, ล่ามโรงพยาบาลพญา
ไท2
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๗
Mr. Sophin Port, ล่ามโรงพยาบาลพญาไท2
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม

การสัมภาษณ์ ลำดับที่ ๘
Mr. Nul Chanthul, ล่ามโรงพยาบาลพญาไท2
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล (ภาษาไทย)	: Novice Puthea Yon
วัน/เดือน/ปี	: วันเสาร์ที่ ๑๕ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๓
สถานที่เกิด	: Troppangkrorleung pagoda Tangsya commune Srok Aurrangau District, Khom Pong Jan Province
ที่อยู่ปัจจุบันที่สามารถติดต่อได้	: วัดบางบำหรุ แขวงอรุณอมรินทร์ เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ๑๐๗๐๐
การศึกษา	: นักธรรมชั้นตรี : ปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ส่วนกลาง
เข้าศึกษาต่อ	: หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต (ร.ม.) รุ่นที่ ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	: -
เบอร์ติดต่อโทร.	: ๐๙๒-๗๒๘-๘๙๕๕